

דברי הכנסת

הישיבה המאה-וארבעים-ואחת של הכנסת השלוש-עשרה

יום שני, י"ז בחשוון התשנ"ד (1 בנובמבר 1993)

ירושלים, הכנסת, שעה 16:02

תוכן העניינים

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת	
דברי ברכה של יושב-ראש הכנסת ליושב-ראש הפרלמנט של הרפובליקה האוקראינית ולרעייתו	
הצעה לסדר	
הצעה לסדר-היום	
סמים ושלום	
הצעת חוק לתיקון פקודת המשטרה (תנאי שכרו של מתגייס), התשנ"ג–1993	
(הצעת חבר הכנסת ר' זאבי)	
דברי ברכה של יושב-ראש הכנסת למשלחת ועדת הביטחון של הבונדסטאג	
הצעת חוק לתיקון פקודת המשטרה (תנאי שכרו של מתגייס), התשנ"ג–1993	
(הצעת חבר הכנסת ר' זאבי)	
הצורך לחזק שירותי חירום והצלה בישראל	
דברי ברכה של היושבת-ראש למשלחות ממרוקו ומספרד	
הצורך לחזק שירותי חירום והצלה בישראל	
שאלות בעל-פה	
מאכלים לא כשרים בארוחה למאות שוטרים בתל-אביב	
הצעה לסדר-היום	
התחקיר בטלוויזיה על-אודות שיטות החקירה במשטרה	
שאלות ותשובות	
החזקת אסירים בתוקף צווים מינהליים	
מסדרי זיהוי במשטרת ישראל	
אילוץ רב לנסוע בשבת לחקירה	
העמדה לדין של תושב חברון וזיכיו	
עבודות שירות בתחומי ישראל	
מסיבות אסיד	
עבודת אסירים	
בית-בושת בקריית-ביאליק	
תנאי הכליאה של אסירים ביטחוניים	
מסיבות אסיד	
אי-החזרת תחמושת המוחרמת על-ידי המשטרה	
גניזת תיק חקירה על קצינת משטרה	
הסדרי השמירה בפאבים במפרץ חיפה	
פרשת גנבת גביעי אבי רן	
הרפורמה במשק הדלק	
מסירת מידע לחבר כנסת על-ידי עובד חברת החשמל	
סכנה בצינור דלק בחיפה	

מניעת הצפות בעמק זבולון
תוצרת חקלאית של יהודים ביש"ע
השלמת קרן למגדלי הפרחים
השמדת תוצרת חקלאית
ענף החקלאות נוכח הסגר בשטחים
הפסקות מים תכופות בבית-ג'ן
הובלת בעלי חיים מסוכנים

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני פותח את ישיבת הכנסת, יום שני, י"ז בחשוון התשנ"ד, 1 בנובמבר 1993.

הודעה למזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת –

לדיון מוקדם: הצעת חוק לתיקון פקודת הראיות (אמרת עד מחוץ לבית-המשפט), התשנ"ד–1993, של קבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק לתיקון פקודת הראיות (תיקון – עדות על הודיה בעבירות חמורות), התשנ"ד–1993, של קבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק הבחירות (דרכי תעמולה) (תיקון – איסור שידור והקרנת אירועים), התשנ"ד–1993, של חבר הכנסת שאול יהלום; הצעת חוק פקודת העיריות (תיקון – חובת הודעת המחזיק לעניין גביית ארנונה), התשנ"ד–1993, של חבר הכנסת דוד מגן; הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם) (תיקון – בחירת ראש רשות במקום ראש רשות שחדל לכהן), התשנ"ד–1993, של חברת הכנסת ענת מאור; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תגמולים למשרתים במילואים), התשנ"ד–1993, של חבר הכנסת רענן כהן; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – גיל ילד), התשנ"ד–1993, של חבר הכנסת רענן כהן; הצעת חוק רמת-הגולן (תיקון – נוקשות החוק), התשנ"ד–1993, של חבר הכנסת עוזי לנדאו; הצעת חוק שעות עבודה ומנוחה (תיקון – התאמת שבוע עבודה), התשנ"ד–1993, של חבר הכנסת רענן כהן; הצעת חוק אישור אמנות עם מדינות חוץ על-ידי הכנסת, התשנ"ד–1993, של חבר הכנסת גונן שגב; הצעת חוק איסור הקמת מדינה פלשתינית ממערב לירדן בתמיכת ישראל, התשנ"ד–1993, של חבר הכנסת משה פלד; הצעת חוק לשלילת ה"שיבה", התשנ"ד–1993, של חבר הכנסת עוזי לנדאו; הצעת חוק רמת-הגולן (תיקון – איסור ניהול מו"מ במטרה לוותר על שטח), התשנ"ד–1993, של חבר הכנסת אליעזר זנדברג; הצעת חוק-יסוד: ההתיישבות בארץ-ישראל, של חבר הכנסת אליעזר זנדברג; הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון – הסכמה להסרת חסינות), התשנ"ד–1993, של קבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק שירות המדינה (מינויים) (תיקון – היועץ המשפטי לממשלה), התשנ"ד–1993, של חבר הכנסת מיכאל איתן; הצעת חוק-יסוד: ירושלים בירת ישראל (תיקון), של חבר הכנסת אליעזר זנדברג; הצעת חוק מימוש נכסי מדינה, התשנ"ד–1993, של חבר הכנסת אליעזר זנדברג; הצעת חוק סייג לחנינה, התשנ"ד–1993, של חבר הכנסת זבולון המר; הצעת חוק לתיקון פקודת בריאות העם (מס' 12 – מוהלים), התשנ"ד–1993, של חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק לעידוד השקעות הון (תיקון – הרחבת מפעל מרווחים שנצברו), התשנ"ד–1993, של חבר הכנסת גדעון שגיא; הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (תיקון), התשנ"ד–1993, של חבר הכנסת רן כהן; הצעת חוק לתיקון חוקי מסים (ביטול מס על סכום אינפלציוני), התשנ"ד–1993, של חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק פיצויי פיטורים (תיקון – הפקדה), התשנ"ד–1993, של חבר הכנסת אברהם יחזקאל; הצעת חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] (תיקון – שיעור דמי לידה), התשנ"ד–1993, של חברת הכנסת לימור לבנת; הצעת חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] (תיקון –

חישוב דמי לידה), התשנ"ד-1993, של חברת הכנסת לימור לבנת; הצעת חוק להבטחת רצף טריטוריאלי על היישובים הישראליים בבקעת-הירדן, התשנ"ד-1993, של חבר הכנסת עוזי לנדאו; הצעת חוק מנהלי תיקי השקעות בניירות ערך, התשנ"ד-1993, של חבר הכנסת גדעון שגיא; הצעת חוק לתיקון דיני הבחירות (דרכי תעמולה), התשנ"ד-1993, של חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] (תיקון – מענק לימודים למשפחות חד-הוריות), התשנ"ד-1993, של חברת הכנסת לימור לבנת; הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם) (תיקון – העברת ראש רשות מכהונתו), התשנ"ד-1993, של חבר הכנסת יגאל ביבי. עוד אודיעכם, כי הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (השבתת מוסדות חינוך) (תיקון – חינוך מיוחד), התשנ"ד-1993, של חברי הכנסת אברהם בורג, אברהם הירשזון, שאול יהלום ודליה איציק, שהונחה על שולחן הכנסת ביום י' בחשוון התשנ"ד, 25 באוקטובר 1993 – בטלה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה למזכיר.

דברי ברכה של יושב-ראש הכנסת ליושב-ראש הפרלמנט של הרפובליקה האוקראינית

ולרעייתו

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, יש לנו הצעה לסדר. אבל הפעם אשנה קצת את הסדר. ברשותכם, תחילה אשא ברכה.

נמצאים אתנו ביציע הכבוד יושב-ראש הפרלמנט של אוקראינה, מר איוון פליוש, ורעייתו, שר האנרגיה והתשתית בממשלתו, יושב-ראש פרלמנט מחוזי, אנשי צוות שלו, השגריר והמארחים שלנו ממושרד החוץ.

אני רוצה לקדם אותו בברכה בביקורו כאן, במשכן הכנסת, בירושלים המאוחדת.

לפני חודשים אחדים היתה לי הזכות לבקר בפרלמנט של אוקראינה וגם לשאת נאום במליאה בשמכם, בשם הכנסת, וזהו ביקור גומלין.

אנחנו קיימנו פגישת עבודה במשך כשעה, מן השעה 15:00 עד עכשיו, עם יושב-ראש הפרלמנט של אוקראינה וצוותו. חברי כנסת שהשתתפו בפגישה העלו לפניו גם את זכר העבר העגום והנורא, וגם הדגישו את החשיבות של היחסים ההולכים ונרקמים בין שתי המדינות. אוקראינה הדמוקרטית היא בת שנתיים, ויש בה יותר מ-50 מיליון אזרחים. זו מדינה חשובה מאוד. באוקראינה הדמוקרטית יש מאות אלפי יהודים, כ-600,000 ואולי יותר.

שתי המדינות מקיימות ביניהן יחסים טובים, טובים מאוד. אוקראינה הדמוקרטית מכבדת את יהודיה, עושה מאמץ גדול מאוד להיטיב עמם, הם נהנים משוויון זכויות מלא, והייתי אומר שבמובן מסוים היא מתחרה אתנו על נפש אותם יהודים. אנחנו משתוקקים לראות אותם כאן, במולדת ההיסטורית שלהם. אוקראינה עושה כל מאמץ שהם יישארו שם. בתחום זה אנחנו מעין יריבים.

הנשיא ליאוניד קרבצ'וק ביקר בכנסת, נאם כאן לפנינו, וכפי שהוא עשה בעת חנוכת האנדרטה בבאבי-יאר הוא עשה גם כאן. הוא התייצב באומץ מול ההיסטוריה הנוראה שלנו שם, ליד עיירות שקטות ובערי אוקראינה. זהו צל שמלווה אותנו כאשר אנחנו מקיימים יחסים עם אומות ועם מדינות שבהן היה כיבוש נאצי, והחשבון הוא כבד. בצלו של הזיכרון ובתקווה לעתיד אחר, אנושי, וליחסים טובים והולכים, הנרקמים בין שתי המדינות – וזהו אכן המצב בפועל – אנחנו מקדמים אותו בברכה, ובאמצעותו רוצים גם להעביר ברכה להנהגה החדשה באוקראינה, שכאמור, היא מעצבת באומץ ובנחישות את המשטר הדמוקרטי באוקראינה של היום.

ברוכים תהיו בקרבנו.

הצעה לסדר

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, יש כאן הצעה לסדר, שאומנם הוגשה לי רק עכשיו, בטענה שהוגשה הבוקר. אני מניח שזה נכון, ואני חושב שהיא נוגעת באמת לסדר הישיבה. אני אאפשר, אם כן, לחבר הכנסת יוסף בא-גד להביא אותה לפנינו כלשונה.

מהמקום, חבר הכנסת בא-גד. הצעות לסדר מובאות מהמקום.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני לא רוצה לעמוד עם הגב – – –

היו"ר ש' וייס:

תאמינו לי שההצעה לסדר קשורה גם למיקום שלו עכשיו. מייד תבינו.

יוסף בא-גד (מולדת):

בדיוק. כבוד היושב-ראש הבין בדיוק.

כבוד היושב-ראש, החל מהיום יועברו שידורי הטלוויזיה מהכנסת מערוץ-2 ויוקרנו על-ידי ערוץ-3. נדהמתי לשמוע, כי ערוץ-3 יוקרן רק לבעלי מקלטי טלוויזיה הקשורים לכבלים או לצלחת בקליטה ישירה. כמדומני שהדבר הינו אנטי-דמוקרטי, מאחר שהוא מחייב גם את השכבות החלשות בעם להתחבר לכבלים, או להפסיד את שידורי הטלוויזיה מהכנסת. האם זו מטרת נשיאות הכנסת?

אני פונה ליושב-ראש, העם מצפה לשמוע ממך הסבר כיושב-ראש הכנסת, המקובל כדואג לכל שכבות העם וגם לבעלי טלוויזיה ללא כבלים. כמו-כן, הציבור מצפה לשמוע כיצד ומתי תתוקן הטעות והאפליה לשכבות שאין ביכולתן, או אין ברצונן – אני מדגיש: אין ברצונן – להתחבר לכבלים ולצלחות.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני לא אאפשר כאן דיון מסיבות ברורות, כי אין חבר הכנסת שלא ירצה להשתתף בו.

דוד צוקר (מרצ):

אני לא.

היו"ר ש' וייס:

או, גם זו סיבה שלא אאפשר דיון, כי יהיה לפחות חבר הכנסת אחד שלא ישתתף בו. גם זאת אפליה.

חברי הכנסת, גם חבר הכנסת רון נחמן פנה אלי הבוקר במברק ובשיחה וטען אותה טענה כלפי היישוב היהודי, או בכלל כלפי הציבור שחי ביהודה ובשומרון, ויש לו בעיה דומה. ואני עניתי לו, ואני עונה לכם באמצעותו. קודם כול, הפניתי את הנושא מייד לטיפול של ועדת הטלוויזיה של הכנסת. יש לנו ועדה שמלווה את כל הנושא של השידורים מהכנסת, בראשות חבר הכנסת דן תיכון, וחברים בה חברי הכנסת חגי מירום ויצחק לוי. בינתיים הסבר קצר, והנושא יטופל בקרוב מאוד.

אני רק רוצה לומר לכם, שהיתה לנו בעיה דומה לחלוטין כאשר הכנסנו את ערוץ-2 לכנסת. באותה תקופה ערוץ-2 כיסה בערך שליש מהמדינה. ולאט לאט, בתוך שנה, הוא הגיע אל רוב חלקי הארץ.

קריאה:

שני-שלישים.

היו"ר ש' וייס:

ולא לכולם, ושידרנו למרות הכול, מתוך מחשבה שזה עדיין שירות חשוב מאוד לציבור ולכנסת.

בעיה דומה, נקלענו אליה כאשר באנו להחליט את ההחלטה הזאת. המצב כעת הוא, לפי מה שיידעו אותנו, שבערך 60% מאוכלוסיית הארץ מסוגלים היום, אם הם רוצים ואם הם חפצים ואחרי שידרכו ויכוונו, לצפות בשידור ישיר של הטלוויזיה מהכנסת. זה לא מספיק. יש לנו הבטחה שבבוא הזמן, ולא רחוק היום, השידורים יכסו חלקי ארץ רבים נוספים. שתי בעיות דומות.

עם זאת, אני מודיע לכם, שאני מביא גם את ההצעה לסדר של חבר הכנסת בא-גד, גם את המכתב הנרגש שכתב אלי חבר הכנסת רון נחמן, ומה שאתם בוודאי הייתם רוצים להוסיף, לטיפול מיידי של אותה ועדה.

מאיר שטרית (הליכוד):

יש בעיה.

היו"ר ש' וייס:

אני מבין שיש בעיות, אבל אין דיון עכשיו. אני אאפשר לשר שקשור לנושא, אחרי שדיבר חבר הכנסת, לומר משהו. בבקשה, אדוני השר.

שר המשטרה, האנרגיה והתשתית מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, רק תוספת עובדתית, לא מפני שאני קשור היום לנושא, אלא מפני שהייתי קשור לנושא. הערוץ השלישי הוא ערוץ לוויין. לעומת הטענה על אי-קליטה של כל האוכלוסייה בארץ, בהיותו ערוץ לוויין, הקליטה של הערוץ השלישי תהיה במקומות רבים בחוץ-לארץ, לכל מי שיש לו צלחת בחוץ-לארץ ולכל מי שיש לו טלוויזיה בכבלים בחוץ-לארץ, דומה לזו שלנו. אני מניח שבכל הארצות השכנות תהיה אפשרות לקלוט גם את הערוץ השלישי.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, לסיכום ההערה של השר, אני פונה לכל ראשי המפלגות ליזום חוק, שיאפשר לתושבי המדינות השכנות להצביע בפריימריס של המפלגות, כדי שתהיה תועלת ישירה בשידור הזה.

יוסף בא-גד (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בא-גד, לפרולטריון אין מה להפסיד זולת הכבלים שלו, כך אמר אחד ממייסדי הסוציאליזם.

מאיר שטרית (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, יש בעיה קשה יותר.

היו"ר ש' וייס:

יש הרבה בעיות.

מאיר שטרית (הליכוד):

למה משלמים מיליון וחצי שקל לערוץ-3?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מאיר שטרית, יש ועדה פרלמנטרית בהרכב המשקף את הכנסת. היו אין-ספור דיונים. אנחנו גם השתתפנו בהוצאות מכובדות מאוד בערוץ-2. אם יש לך בעיה כזאת, תשאל את החברים. יש פורום לדיון, לרבות ועדת הכנסת. והעיקר, חברי הכנסת, תקציב הכנסת איננו סוד. הוא יידון בוועדה המשותפת של ועדת הכספים וועדת הכנסת. שם תעלו את הכול. הכול תחת פיקוח. חבר הכנסת שטרית, תוכל בהחלט למנוע את זה ואפשר יהיה גם לבטל את השידורים, ויש כמה שלא יצטערו על כך. אני מבין שגם אתה לא תצטער אם לא יהיו שידורים מן הכנסת.

דב שילנסקי (הליכוד):

עדיף שביש"ע לא ישמעו את הדיון בכנסת כדי שלא ישמעו את ההשמצות.

רון נחמן (הליכוד):

למה שלא ישמעו?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן, מכיוון שאתה עומד לשאת עכשיו נאום שנוגע ליש"ע, האם אתה מקבל את העצה של חבר הכנסת דב שילנסקי, שלא נדון בכך, מכיוון שרק משמיצים?

דב שילנסקי (הליכוד):

אני לא מתכוון לרון נחמן, אני מתכוון לחברים אחרים – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דב שילנסקי. חבר הכנסת דב שילנסקי, אני אפילו לא קורא לך לסדר.

הצעה לסדר-היום

סמים ושלום

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנו עוברים להצעה לסדר-היום מס' 2311 – סמים ושלום. יעלה אותה חבר הכנסת רפאל איתן.

רפאל איתן (צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, גם אם ציפיות רבות לא תמומשנה מייד עם חתימת הסכמים כלשהם עם מדינות ערב, חובה עלינו להיערך לקראת מצב של גבולות, אם לא פתוחים לחלוטין – לפחות המעברים בין מדינות שמעבר לגבול לבין ישראל עשויים להיות פשוטים יותר.

אישית אני לא מצפה לסנונית הזו, שתבשר את ה"אביב", כי גם אם ייחתמו הסכמים כלשהם, עוד יעבור זמן רב עד שיניחו שליטי מדינות ערב את נשקם מידיהם ואיום ההשמדה של מדינת ישראל יוסר.

סכנה אחרת מרחפת עלינו, סכנה שבמהותה היא מהווה חלק מאמצעי המאבק במדינת ישראל ובחברה הישראלית, ואני מתכוון לנגע הסמים.

ישראל עלולה להיות מוצפת בסמים למיניהם דרך גבולות, שהמעברים בהם רבים ועוברים בהם המונים. האפשרות של החדרת סמים בכמויות גדולות הן לשימוש מקומי והן למעבר לארצות אחרות מחייבת את הרשויות כולן להיערך היום לקראת מצב כזה.

ידוע כמה מסובך וקשה לבלום החדרת סמים, גם כאשר כל חציית גבול כרוכה בסכנת מוות, על אחת כמה וכמה כאשר המעברים יהיו פשוטים יותר.

הדרכים והשיטות של הברחת סמים, ובייחוד סמים קשים המצריכים נפח קטן, רבות ומגוונות ומתוחכמות מאוד.

על הרשויות השונות להיערך היום לקראת האפשרות, שתעמיד אותנו בפני מציאות קשה, חמורה, יקרה והרת אסון. ראשית – במישור הארגוני.

במשרד המשטרה חייב להיות אגף למאבק בנגע הסמים, ובמשטרה – ניצב במשרה מלאה, שתפקידו יהיה תיאום בין כל הגורמים המשטרתיים העוסקים במאבק המסובך הזה, התוויית שיטות פעולה ותיאום עם גורמים זרים. במסגרת זו חייבים להקים מרכז מידע ארצי, שייתן תמונת מצב עדכנית לגורמים השונים העוסקים במאבק בנגע הסמים ולמשרדי ממשלה – חינוך, עבודה ורווחה ובריאות. מרכז המידע ייזום מחקרים וימליץ על שיטות מניעה וגמילה.

הדברים הללו נכונים גם כאשר לא צפוי שינוי בגבולות. אין כאן שום עניין מפלגתי, אלא עניין כלל-לאומי, המחייב מאמץ מרוכז ומתואם, ויפה שעה אחת קודם. תודה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת רפאל איתן. חברי יושב-ראש ועדת הכנסת, חבר הכנסת חגי מירום, היתה פה הדגמה של הצעה לסדר-היום של שתי דקות וחצי. אני מבקש לאמץ את המודל.

אדוני שר המשטרה, בבקשה.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אין בינינו חילוקי דעות בקשר לבעיית הסמים ולבעיה המיוחדת המאפיינת את השנים האחרונות: המעבר בצריכת סמים בישראל מסם קל לסם קשה עבר שינוי דרמטי – מצריכה של 20% סמים קשים לפני כעשר שנים ו-80% סמים קלים, הכוונה למריחואנה ואופיום, לעומת קוקאין והירואין, למצב הפוך של צריכת 80% סמים קשים ו-20% סמים קלים.

אך אני רוצה לציין, כי גם במצב הנוכחי היום – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

הסמים הקלים הפכו לסמים קשים, אדוני השר?

דוד צוקר (מרצ):

ידוע מה מספר המשתמשים?

שר המשטרה מ' שחל:

לא, כמויות השימוש.

דוד צוקר (מרצ):

שר המשטרה מ' שחל:

המעבר מסם קל לסם קשה עבר שינוי דרמטי. אם בעבר צרכו צרכני הסמים בישראל בעיקר סמים קלים – 80% מכמות הצריכה היו סמים מהסוג של מריחואנה, שבמדינות מסוימות זה אפילו לא נחשב לסם – המעבר הוא בעיקר להירואין ולקוקאין. התופעה הזאת חמורה כשלעצמה.

דוד צוקר (מרצ):

על כל שתי מנות סם קל לוקחים שמונה מנות סם קשה?

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לא להפריז בהסברים, כי זאת הדרכה למשתמשים.

שר המשטרה מ' שחל:

הנקודה השנייה. אני אתייחס לבעיות שעליהן דיבר חבר הכנסת רפאל איתן, ביחס לתהליך השלום והסמים, ואינני חושב שהן המרכיב העיקרי, וזאת מהסיבה שעוד לפני 1967 המעבר של סמים מהגבול המזרחי לחצי האי סיני וממנו למצרים – – –

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אבקש שקט.

שר המשטרה מ' שחל:

היה קיים מסחר בסם, כאשר הצריכה שלו לכיוון מצרים הביאה לתנועה מתמדת של סמים על-ידי כל מיני גורמים, שעברו גם כאשר הגבול לא היה בשליטתנו. אני חושב שחבר הכנסת רפאל איתן מכיר זאת עוד מתקופת שירותו הצבאי. ידענו זאת, לעתים גם טיפלנו בנושא הזה. המצב אחרי מלחמת ששת הימים פתח איזו תקופה חדשה, מבחינה זאת שהשליטה על האזורים האלה היתה בידינו, אבל המעבר לא נפסק והצריכה של הסמים היתה תלויה במציאותו של שוק שביקש ודרש את הסם.

אולי כאן המקום לציין כמה דברים מבחינה מספרית – מה הפיתוי ומה המשמעות. קילוגרם הירואין שמוצא בדרום-לבנון באזור הבקעה, מחירו שם 5,000 דולר בערך. קילוגרם סם זה שמגיע לגבול לבנון, מחירו עולה ל-10,000 דולר. כאשר זורקים אותו בשנייה אחת אל מעבר לגדר – וזו פשוט שנייה – לאורך גבול של עשרות קילומטרים, מחירו קופץ ל-20,000 דולר. הוא עובר אחרי זה ידיים רבות. לאחר שמוהלים אותו בחומר ומעלים את משקלו עד כמעט הכפלתו, וקילוגרם אחד הופך ל-2 קילוגרמים לפחות, ומוכרים אותו במכירה קמעונית – בסך הכול משיגים ממנו 150,000 דולר. במתח כזה של סכומים קיימת בעיה.

אני רוצה להוסיף אלמנט, שהסחר בסם איננו מגיע אלינו רק מהגבולות המשותפים היבשתיים או הימיים. יש תופעה חדשה המדאיגה את העולם כולו, לא רק אותנו, שעם השינוי בברית-המועצות לשעבר נפתחו הגבולות של דרום-מזרח-אסיה, דרך מה שהיה ברית-המועצות, רוסיה ומדינות הרפובליקה האחרות – בעיית ביקורת הגבולות והשיטור שאינם מספקים, ואני מתבטא בעדינות, הביאה למפגש של מעבר סמים משני מקומות שבהם מייצרים את הסמים בכמויות גדולות: מדרום-אמריקה, שם מיוצר הקוקאין, קולומביה ומדינות אחרות באמריקה הדרומית, ומדרום-אסיה, שממם מגיע הסם.

אני רוצה לציין דבר נוסף, בסחר בסמים יש גם מעורבות של ישראלים, שחלקם תופס מעמד לא מבוטל בפעולות פשע אלה, לא רק בהיקף מקומי. די לי להזכיר שהיתה תפיסה, השנייה בגודלה בעולם, של קוקאין, שהיו מעורבים בה ישראלים – הדבר התפרסם – של העברת טונה אחת של קוקאין מקולומביה להולנד ומהולנד לפינלנד, ומפינלנד למוסקבה, ושם תפסנו את הסם.

חבר הכנסת דן תיכון, אני באמת מבקש לא להפריע לי.

דן תיכון (הליכוד):

אני מסביר לחבר הכנסת בא-גד את בעיית הטכניקה של קליטת שידורים.

היו"ר ש' וייס:

אבל אי-אפשר להסביר עכשיו, אפשר לדחות זאת.

שר המשטרה מ' שחל:

חשבתי שאתה מסביר לו את בעיות הסמים, חבר הכנסת דן תיכון.

השווי של התפיסה הזאת, במחיר הסיטוני, היה כ-250 מיליון דולר. היו מעורבים בזה עבריינים ממדינות רבות, והיה שיתוף פעולה בין-לאומי כדי להעביר את הסם. חמש משטרות טיפלו בנושא הזה, בהן משטרת ישראל, שמילאה תפקיד מרכזי בפענוח הפרשה הזאת ובסיכול הכוונה שחלק מהסם יגיע לישראל. אגב, לא כולו היה מיועד לישראל. הכמות היא עצומה. בעניין הזה משטרת ישראל זכתה גם לתשבחות רבות ולהערכה רבה, לרבות ביקור של נציגות המשטרה הרוסית. בנושא הזה מטפלת שם המשטרה שלהם, ה.נ.ק.י.ד., ולא המשטרה האחרת, ששייכת למשרד הפנים.

בנושא הזה יש לנו בעיה, והבעיה מחייבת טיפול. על כן החלטנו, במסגרת הניסיון להגיע לרמת תיאום גבוהה יותר מבחינה בין-לאומית, להציב קציני משטרה בכירים בכמה מדינות בעולם, בהיקף שלא היה בעבר. מלבד קצין המשטרה שיש לנו בהולנד, יש לנו קצין משטרה בצרפת, שאחראי לכל אזור דרום-אירופה – צרפת, ספרד ובלגיה. היה לנו גם נציג משטרה בגרמניה. החלטתי להעביר את הנציג בגרמניה ולהציב שני קציני משטרה בכירים החל מהשנה הבאה – האחד ישב במוסקבה, כנספח בשגרירות שלנו, ותפקידו לטפל בבעיות פשיעה בכלל וסמים בפרט, והשני באוקראינה, שיהיה גם אחראי למדינות הבלטיות.

אנחנו גם הצענו והסכמנו לנציגות של המשטרה הרוסית, וכנראה הם ישלחו גם מטעמם קצין בכיר שיהיה בישראל, כדי לתאם פעולות נגד הסחר בסמים, כאשר ישראל היא לא דווקא היעד הסופי, ישראל היא גם תחנת מעבר.

לבנון תופסת מעמד של מעין בורסה של סמים, שבה מחליפים בין הקוקאין המיוצר באמריקה הדרומית לבין ההירואין, שחלקו הגדול מיוצר בלבנון עצמה.

השלום איננו עומד לשנות את המצב הזה לרעה. אני יכול לומר, שיתר תיאום פעולה בין משטרות יכול להביא לפעולה אפקטיבית כדי לסכל את הסחר בסם.

בנושא שיתוף הפעולה עשינו כמה פעולות. אני שיגרתי הזמנה, יחד עם מפכ"ל המשטרה, לקיים כנס בין-לאומי ואזורי בישראל בשנת 1994 לדיון בנושא הסמים. ההזמנה הופצה בין משתתפי כנס ה"אינטרפול" האחרון, ויש סיכוי רב שיהיה כנס כזה בישראל, שמיועד לטפל רק בנושא הזה.

אני שיגרתי גם הזמנה למשטרה המצרית, שלאחרונה הביעה רצון לשיתוף פעולה הדוק בנושא המלחמה בסמים, וב-26 באוקטובר 1993, כאשר התקיים באו"ם דיון על בעיית הסמים, נפגש מנהל מחלקת הסמים במשטרת מצרים עם מר בני ארד, מנכ"ל הרשות למלחמה בסמים. השתתפו בפגישה הזאת נציגי משלחות מצרים וישראל באו"ם. קצין המשטרה המצרי הביע נכונות לשיתוף פעולה.

בביקור בן יום אחד שאני עומד לקיים במצרים בסוף החודש הזה בנושא אנרגיה, אני מתכוון להיפגש עם שר הפנים המצרי ולדון אתו על יצירת מערכת שיתוף פעולה במלחמה בסמים.

אגב, הענישה במצרים על עבירות סמים היא חמורה מאוד, כפי שהדבר הזה מקובל בכמה מדינות בעולם.

מאיר שטרית (הליכוד):

השימוש שם בסמים קלים הוא חופשי כמעט?

שר המשטרה מ' שחל:

האמת, השימוש במצרים הוא בסמים קלים יותר מאשר בסמים קשים, אם כי המגמה של מעבר מסם קל לסם קשה קיימת גם שם.

מאיר שטרית (הליכוד):

הנתון שהבאת, אדוני השר, על מעבר משימוש בסמים קלים לשימוש בסמים קשים, התהפכות המגמה היא הגיונית. מה שקורה הוא, אנשים שהשתמשו בסמים קלים עוברים לסמים קשים יותר, כי המימון שלהם לא מספיק, ואת אלה שמשתמשים בסמים קלים עוד לא מספיקים לתפוס.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, הסמינר לשימוש בסמים הולך ותם. אנחנו צריכים לסיים.

שר המשטרה מ' שחל:

אנחנו גם עומדים להכניס לשדות התעופה בישראל כלבים המאומנים לתפוס סמים, כי חלק גדול מתפיסות הסמים בעולם מתבצע בשיטה הזאת. כאשר מדברים אצלנו על תפיסת סם, השנה הקודמת, לדוגמה, היתה שנה טובה מאוד בתפיסות – 70 ק"ג הירואין. האופטימיסטים מעריכים שזה 55% מכלל הכמות הנכנסת, והפסימיסטים אומרים שזה לא מגיע למספר הזה. כלומר, יש לנו בעיה רצינית מאוד של כמויות סם גדולות, בלי כל קשר לעידן השלום. עידן השלום לא הולך לשנות את המצב.

עם זאת, נערכנו, ואנחנו דנים בנושא הזה, ובנקודות המעבר החדשות שתהיינה בגבולות אנחנו ננקוט את כל הצעדים – פריסת יחידות מודיעין, בילוש ומנגנוני תיאום מרמת התחנה עד רמת המטה הארצי בין המשטרות, כדי להבטיח שיהיה תיאום פעולה מרבי במאמץ למנוע גידול בכניסת סמים לישראל.

סיכום דברי, אדוני היושב-ראש, הוא זה: בעיית הסמים אינה רק בעיה של הגבול היבשתי; היא היום בעיה מתוחכמת, החוצה גבולות בעולם, וישראל, בגלל מיקומה הגיאוגרפי והסביבה שלה, היתה והינה גם היום מין הצטלבות, וזה מחייב טיפול.

אני מציע שהנושא יועבר לוועדה המיוחדת בכנסת המטפלת בנושא הסמים.

היו"ר ש' וייס:

תודה. הצעה אחרת לחבר הכנסת חגי מירום.

מאיר שטרית (הליכוד):

מה עושים עם הסמים שתופסים?

שר המשטרה מ' שחל:

שורפים אותם.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני השר, הקשבתי ברוב קשב לדבריו של חבר הכנסת רפאל איתן והבנתי ממנו, שנשקפות היום למדינת ישראל שתי סכנות. סכנה אחת היא הסכם השלום, וסכנה שנייה היא הסמים. הואיל ושמעתי כך, והואיל ויושב-ראש ועדת הסמים בכנסת, ומי שגם רוצה להתמודד בעתיד על תפקיד ראש הממשלה, משתמש במינוח הזה ומשווה בין ההליכה להסכם שלום עם מדינות ערב לבין נגע הסמים, כפי שהוא השווה, אני רואה בכך פסול חמור.

אני רוצה להגיד לך, חבר הכנסת רפאל איתן, אין קל מלהציג קורלציה כזו בין סמים לבין הסכם שלום, כמו שניתן לעשות גם קורלציות דומות בין מי שמנסה לסכל את הסכם השלום לבין אנשים מסוממים. הואיל ואין בדעתי לעשות כך, ואינני רוצה לנהוג באופן שבו אתה נהגת, אני פשוט מנצל את זכותי כדי למחות על הדרך שבה הבעת את הדברים ולהציע להסיר את ההצעה מסדר-היום.

היו"ר ש' וייס:

אין הצעות, יש הצבעות.

כן, חבר הכנסת איתן.

רפאל איתן (צומת):

שיקרא את הדברים שלי, יש שם מלה אחת – – –

היו"ר ש' וייס:

בסדר. חבר הכנסת איתן, אתה לא חדש בכנסת. הכנסת היא בית שמתווכחים בו. יש רק הצבעה עכשיו.

רפאל איתן (צומת):

הוא לא שומע ולא יודע – – –

היו"ר ש' וייס:

תודה. אנחנו רק מצביעים.

האם חבר הכנסת רפאל איתן מסכים להעביר את ההצעה, כהצעת השר, לוועדת הסמים?

רפאל איתן (צומת):

מסכים.

היו"ר ש' וייס:

יש לנו שתי הצעות: אחת – בעד, פירושה ועדת הסמים, ואחת – לקבל את הצעתו של חבר הכנסת חגי מירום. זאת אומרת, או ועדת הסמים או להסיר. נא להצביע.

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 14

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 1

נמנעים – 3

ההצעה להעביר את הנושא לוועדה למלחמה בנגע הסמים נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

14 תומכים, אחד מתנגד ושלושה נמנעים. אני קובע שהנושא הועבר, כהצעת השר, לוועדה למלחמה בנגע הסמים. תודה רבה.

הצעת חוק לתיקון פקודת המשטרה (תנאי שכרו של מתגייס), התשנ"ג–1993

(הצעת חבר הכנסת ר' זאבי)

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו ממשיכים בסדר-היום שלנו: הצעת חוק תשל"א, הצעת חוק לתיקון פקודת המשטרה (תנאי שכרו של מתגייס), התשנ"ג–1993, של חבר הכנסת רחבעם זאבי. בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנוכחים, אדוני שר המשטרה, קיים אי-שוויון בין המגזר היהודי למגזר הערבי, שצריך לחסלו. יש להקטינו ככל האפשר כדי שכל אזרחי המדינה יהיו שווים הן בחובות והן בזכויות.

קיים גם אי-שוויון בתוך המגזר היהודי. אני ער לכך שאין שירות חובה לערבים בישראל, מסיבות שלא כאן המקום ולא זה הזמן לפרט אותן, ואני מקבל אותן כאקסיומה, או כהנחת מוצא, לפני שאני מציע את ההצעה לתיקון החוק.

במצב הנוכחי יש המתגייסים לשירות במשטרה בלי שמילאו לפני כן את חובתם בשירות הצבאי, ובכך יש קיפוח של אלה ששירתו, כלומר של היהודים, של הדרוזים ושל הבדואים.

לאחרונה הוגדלו תקני המשטרה בכמעט 2,000 איש, ויש חשש בלבי שתקנים אלה יתמלאו, בחלקם או ברובם, ואפילו רק בחלקם, על-ידי צעירים שלא שירתו בצה"ל. לפי דעתי, יהיה בכך גם נזק לרמתה המבצעית של המשטרה.

כדי לענות על זה, וגם כדי לענות על חובתנו לקלוט חיילים משוחררים, צעירים ששירתו בצבא והשתחררו, אני מציע את התיקון לפקודת המשטרה בסעיף הנוגע לתנאי שכרו של מתגייס. לפי הצעתי זאת, יהיה שכרו של מגויס חדש בתקופה הזוהר באורכה למשך שירות החובה כשכרו של חייל בשירות סדיר. אני לא אומר שלוש שנים, אני לא אומר שנתיים וחצי, כי החוק צריך להיות מותאם למצבים משתנים באורך שירות החובה. לכן אמרתי: זהה לאורך שירות החובה באותו זמן. מובן מאליו שחייל משוחרר אשר מתגייס למשטרה יקבל שכר מלא, כמקובל במשטרה.

אישורו של התיקון המוצע לחוק יביא שלושה יתרונות: א. ייצור יתר שוויון בין המגזרים; ב. ישפר את רמתה המבצעית של המשטרה; ג. ייצור מקומות עבודה לחיילים משוחררים. לפיכך, אני מבקש מהכנסת לאשר את הצעת תיקון החוק כפי שהונחה על שולחן הכנסת.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת רחבעם זאבי.

אדוני שר המשטרה.

בנימין טמקין (מרצ):

איך האפליה מוצגת כשוויון. בושה וחרפה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אין לכם מה לענות, אז אתם מגמגמים.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, על-פי הצעת החוק של חבר הכנסת זאבי, שכרו של מגויס חדש למשטרת ישראל, אשר לא שירת שירות סדיר, ישווה לשכרו של חייל המשרת בשירות סדיר, בשונה מכל מגויס אחר למשטרה, ששירת שירות צבאי.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

— — — מיהו יהודי?

אברהם בורג (העבודה):

נניח שיש שוטרים חרדים?

היו"ר ש' וייס:

אתם חושבים ששר המשטרה לא יסתדר עם הבעיה?

שר המשטרה מ' שחל:

הצעת החוק נדונה בוועדת השרים לחקיקה ואכיפת החוק, והוחלט להתנגד לה מכמה טעמים. הטעם להתנגדות הוא בכך שהלכה למעשה מטרת החוק היא למנוע גיוסו למשטרה של מי שלא שירת בשירות סדיר, שכן ברור שתוצאתו הבלתי נמנעת של החוק תהיה שמי שלא שירת שירות סדיר לא יתגייס למשטרה בידעו כי שכרו המשטרתי לא יהיה על-פי תנאי השכר המקובלים במשטרה אלא כשל חייל בשירות סדיר.

השאלה העקרונית המהותית המתעוררת: שירות במשטרה איננו שירות כפייתי, זה איננו שירות חובה, זו התנדבות של אנשים שבאים לשרת במשטרה. במציאות, המשטרה מקבלת לשורותיה אנשים ששירתו שירות צבאי, ואחד התנאים שאנחנו מתנים לגבי אלה שמשרתים בצה"ל הוא שירות

ביחידה קרבית, 12 שנות לימוד עם תעודת בגרות. כל אלה שהתגייסו לאחרונה עמדו בקריטריונים האלה.

לעומת זאת, קיימת בעיה שאזרחים, בעיקר האזרחים הערבים, אינם נקראים לשירות סדיר מפני שהמדינה איננה קוראת להם, והם מקבלים פטור משירות צבאי. גם מי שקיבל דחיית שירות או פטור כדין הינו כשיר לגיוס למשטרה. בגיוס האחרון, חבר הכנסת רחבעם זאבי, קבעתי כלל, שלא יתקבל אדם לשירות במשטרה אלא אם הוא בן 21 שנה ומעלה. כלומר, לא יהיה לו יתרון שהוא מתגייס בגיל 18. זה נותן לו יתרון על אלה שלא התגייסו לשירות צבאי סדיר.

קבלת ההצעה תיצור אפליה שהדעת איננה סובלת אותה – הבעיה עקרונית ממדרגה ראשונה, הנושא הזה מעורר שאלות עקרוניות, והכנסת, לפני שהיא מצביעה, צריכה לדעת על מה היא הולכת להצביע – מפני שאותו צעיר שבו מדובר, אם הוא רוצה להתקבל לעבודה בכל משרד ממשלתי אחר, הוא יהיה רשאי לקבל אותה משכורת לפי אותם תנאים, וכאן אתה בא ואומר לו: אם הוא יתגייס למשטרה, מענישים אותו והוא לא יקבל.

כשר המשטרה, אני רוצה לומר לך: יש לי עניין ויש לנו עניין להגברת האמון בין האזרחים, כל האזרחים במדינת ישראל, לבין המשטרה, ואם יש דבר שאנחנו צריכים בהחלט להתברך בו זה שינוי היחס של המגזר הערבי למשטרת ישראל, שינוי של 180 מעלות. המשטרה היום משטרה רצויה ומקובלת. מראשי רשויות מקומיות במגזר הערבי אני מקבל פניות להקמת תחנת משטרה. האזרחים הערבים פונים לשוטרים ומתלוננים, מה שלא היה לפני שנים מספר דבר שבשגרה. יש לי עניין שהאזרחים הערבים, המוסלמים והנוצרים, שאנחנו לא מגייסים אותם לצבא, ילכו לשרת במשטרה. מתוך כ-2,000 שוטרים חדשים גייסנו 50 אזרחים ערבים, מוסלמים ונוצרים, שענו על כל הקריטריונים – אגב, חלק מהם ענה על קריטריונים מבחינת רמת ההשכלה גם מעבר למה שנדרש – ואני מעוניין שהם יהיו, אתה צריך להיות מעוניין שהם יהיו. אם אתה בא ואומר שמי שלא נותן שלוש שנים, או תקופת שירות סדיר, תהיה ככל שתהיה, יקבל משכורת של חייל בשירות חובה – אני בא ואומר: אני מראש נועל את הדלתות ואני לא מגייס אותם.

הדבר הזה גם לא יעמוד בביקורת של חוק-יסוד: חופש העיסוק, כי אתה מונע מקבוצת אוכלוסייה, שאיננה אשמה באי-גיוסה לצה"ל – אני לא יודע אם היא רוצה או לא רוצה, אבל בוודאי לא בה תלוי הדבר – את האפשרות למצות את זכותה על-פי חוק-יסוד שהכנסת קיבלה.

אדוני היושב-ראש, מהטעמים האלה אני מציע לכנסת לדחות את הצעת החוק. לדעתי, היא איננה משרתת את המטרה. אולי הכוונה היתה רצויה, אבל הבעיה שהיא מעוררת לא רצויה ולא מקובלת עלי.

היו"ר ש' וייס:

תודה. חבר הכנסת זאבי, אתה רוצה להשיב?

רחבעם זאבי (מולדת):

כ.

היו"ר ש' וייס:

מייד.

דברי ברכה של יושב-ראש הכנסת למשלחת ועדת הביטחון של הבונדסטאג

היו"ר ש' וייס:

אנחנו היום בסימן של משלחות ואורחים. אנו מארחים היום במשכן הכנסת משלחת של ועדת החוץ והביטחון של הבונדסטאג הגרמני. זהו ביקור גומלין. משלחת שלנו, בהרכב אומנם מצומצם של ועדת החוץ והביטחון, ביקרה בבונדסטאג, קיימה שיחות מאוד חשובות עם הוועדה המקבילה ועם חברי פרלמנט נוספים.

אנחנו מברכים אותם ומשוכנעים שהביקור הזה יניב פירות ויגביר עוד יותר את שיתוף הפעולה בין שתי המדינות ובין שני הפרלמנטים שלנו.

ברוכים תהיו.

הצעת חוק לתיקון פקודת המשטרה (תנאי שכרו של מתגייס), התשנ"ג-1993

(הצעת חבר הכנסת ר' זאבי)

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, חברי הכנסת, יש קיפוח במדינת ישראל: כשבנך או בני מגיעים לפרקם הם הולכים לשלוש שנים לשרת בצבא-הגנה לישראל, לשירות קשה, ממושך ומסוכן גם אחרי שיפרוץ השלום, אם יהיה שלום. כשהם חוזרים אחרי שלוש שנים הם ממשיכים לשרת במילואים עוד 20 שנה, בערך 30 יום, ואם הם מפקדים – יותר מזה, ואם הם קיבלו חינוך טוב בבית, הם גם לא גומרים בשלוש שנים של שירות חובה אלא חותמים קבע, כדי להיות קצינים, ובמחצית שנות ה-20 או בסמוך למחצית שנות ה-20 הם שבים הביתה ומגלים שבן-גילם הערבי נמצא כבר בסוף לימודי התואר השני. טוב, זה גורלם של הבנים שלנו ושל הבנים שלהם, כי לא רוצים לגייס אותם.

למה לא רוצים לגייס אותם – יש על זה ויכוח. לפי דעתי, בנסיבות הקיימות הם היו צריכים לתת שירות לאומי, לטובת הקהילות שלהם, הכפרים והעירות, והיו מעלים את הרמה של המגזר הערבי עצמו. אבל אני לא קובע ולא יכול לכפות שירות לאומי, מי שקובע זה השלטון, והם לא משרתים. וכשהם לא משרתים, אתה מעדיף אותם על פני חייל דרוזי שהלך לשלוש שנים והסתכן, וחוסר העבודה אצל הדרוזים מרקיע. תיכנס לכפרים הדרוזיים, תראה את הצעירים יושבים בשולי הדרך ומחפשים עבודה. גם חיילים משוחררים יהודים הם חסרי עבודה. אז אתה לוקח 50 משרות הפעם, בפעם הבאה עוד 50 ועוד 30, אני לא יודע איזה מספר, ואתה מעניק את זה לאלה שלא שירתו.

אם הם כל כך רוצים לשרת את המולדת המשותפת, יואילו בטובם להקריב אותו מספר שנים שמקריב הבן שלך, שמקריב הבן שלי. יהיו שלוש שנים בתנאי חובה, ואז יהיה שוויון חלקי. אין שוויון סופי. אני בעד השוואה בין המגזרים בכל התחומים, בכול: בחשמל, בכבישים, בביוב, בשירות הצבאי – – –

וליד חאג' יחיא (מרצ):

— — —

רחבעם זאבי (מולדת):

הזכויות האזרחיות מוקנות על סמך מילוי החובות האזרחיות.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

— — —

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני סגן השר, היתה לך אפשרות להתנגד להצעה שלי. מילאת פִּיךְ מים. עכשיו תן לי להשלים את תשובתי לשר.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אדוני סגן השר, סליחה, לא היתה לו אפשרות, כי השר התנגד. חוץ מזה, נגמר. הקטע של קריאות ביניים הסתיים. אנחנו עוברים להצבעה.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

שירשו לו להגיש את הצעת החוק המבישה הזאת, בושה.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אתם רוצים שהיושב-ראש יהיה גם צנזור? אז המשטר שלנו יהיה מאוד מעניין.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

על כן הכנסת יכולה להחליט ולתמוך בהצעת השר להסיר את ההצעה. זה המנגנון הפרלמנטרי, והוא לא חדש לאיש מיושבי הבית.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני השר, הנימוק היחיד ששמעתי מדברך, לא מה שמסתתר מאחורי דברך, הנימוק שאתה אמרת הוא: אם כך, לא יתגייס שום ערבי למשטרה. לא אמת. חיילים בדואים שהשתחררו, שהם מחוסרי עבודה, מתדפקים על הדלתות של לשכות הגיוס של המשטרה ואינם מתקבלים. מתקבלים פרוטקציונרים שלכם. כלומר, ההחלטה היא פוליטית. אתם רוצים לגייס ערבים למשטרה – תגייסו אותם מבין הבדואים, ששירתו בצה"ל.

יש בלבי בהחלט חשד, שההחלטה הזאת שלכם לדחות או לא לקבל את ההצעה הצודקת להשוות בין שני המגזרים היא החלטה פוליטית, כי אתם שבויים היום בידי הגוש החוסם, שמורכב משתי מפלגות ערביות. אף-על-פי-כן, ואף שהיה גיוס בחלק הזה של הבניין, ולמרות אוזלת ידו של הגוש האחר לגייס אנשים כדי להצביע על הצעת החוק, אני עומד על בקשתי שהכנסת תצביע על תיקון החוק.

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר – – –

קריאות:

– – –

היו"ר ש' וייס:

רבותי, לשר יש זכות. אני מקיים את התקנון.

שר המשטרה מ' שחל:

חבר הכנסת אלי דיין, מאחר שהיית עסוק ולא שמעת, אני לא חושב שהכנסת היא מכונה שפועלת על בסיס של פרמיות. יש בעיות שמחייבות תשובה.

חבר הכנסת זאבי הטיח אשמה חמורה מאוד, ואני חייב לומר שכל כולה אין בה אפילו מלה אחת אמת. אני אסביר גם כמה דברים.

במסגרת הגיוס האחרון במשטרה ניתנה העדפה לדרוזים ששירתו בצבא ולבדואים ששירתו בצבא, ומתוך אותו מספר שאני מדבר עליו גויסו עכשיו לשירות במשטרת ישראל 150 דרוזים ובדואים. כל האוכלוסייה הערבית, המוסלמית והנוצרית, ששיעורה באחוזים גבוה פי כמה, גויסו מקרבה בכך הכול 50. אינני יודע מי הם. איש לא התערב בגיוס. הם גויסו על-פי קריטריונים אחידים. לא התערבתי בנושא של גיוס של יהודים, של הדרוזים, של הבדואים או של הערבים; בשום מקרה.

לכן, אני לא רק דוחה את ההאשמה, אלא אני חושב שמעשה טוב שאנחנו מנסים לעשות למען כלל אזרחי מדינת ישראל, למען המדינה, לא צריך להפוך אותו תמיד לחשבון מפלגתי ופוליטי, כשהוא לא קיים. אוי לה למשטרה אם תהיה נגועה בנגע הזה.

אני אומר במצפון שקט ובאחריות מלאה: ההחלטה היתה במקומה. אני הודעתי שייכנסו אזרחים ערבים, מוסלמים ונוצרים, להתגייס למשטרה. אין דבר שמחזק יותר את האמון של האזרח מאשר הידיעה שלו, שהמשטרה הזאת היא שלו. אנחנו לא מגייסים אותם לצה"ל. אנחנו מונעים מהם גיוס לצה"ל. קבענו שגילם לא יהיה פחות מ-21, כדי להגיע לשוויון מבחינת הגיל. קבענו גם מספרים הרבה יותר גבוהים לדרוזים, מפני שהם משרתים בצבא, ולבדואים, מפני שהם משרתים בצבא.

אני מציע לדחות את הצעת החוק.

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, אנחנו נמתין עד שתגיע למקומך כדי שתוכל גם להצביע.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על הצעת חוק לתיקון פקודת המשטרה (תנאי שכרו של מתגייס), התשנ"ג-1993, של חבר הכנסת רחבעם זאבי. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 11

בעד ההצעה להסיר את הצעת החוק מסדר-היום – 18

נמנעים – אין

ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת חוק לתיקון פקודת המשטרה (תנאי שכרו של מתגייס), התשנ"ג-1993, נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

11 תומכים, 18 מתנגדים, אין נמנעים. לפיכך הצעת החוק לא התקבלה.

הצורך לחזק שירותי חירום והצלה ביש"ע

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להמשך סדר-היום. אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת רון נחמן לפתוח את הדיון בנושא: הצורך לחזק שירותי חירום והצלה ביש"ע. בבקשה.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אתמול הובא למנוחות חיים מזרחי, השם ייקום דמו. בעקבות הרצח פתחו תושבי יש"ע בסדרה של פעילויות, שמטרתן להוכיח לעם ישראל את השקרים של ממשלה זו, המבטיחה ביטחון לאזרחיה אבל בפועל אינה עומדת בכך.

חמת הזעם של התושבים, שאינם מוגנים על-ידי ממשלה זו, שמרגישים שהם מופקרים על-ידי ממשלה זו, שעומדים למשיסה בדבריו הבוטים של ראש הממשלה נגדם, הביאה בודדים לפעול בדרך שאיננה מקובלת עלי.

עם כל יום שעובר מתברר לציבור בישראל, שממשלה זו וראשה החליטו לחזור לגבולות 1967, תוך חיסול ההתיישבות והמתיישבים, חלוקת ירושלים והחזרת, בשלב ראשון, 800,000 ערבים.

ראש הממשלה מודע לסחף שבציבור ולכן בחר בדרך הנלוזה, שאותה הוא נוקט מאז נתמנה לשר ביטחון לפני שמונה שנים – מסכסך, תוקף ומסית ציבור שומר חוק, ציבור חלוצי, ציבור שהגשים ומגשים את מטרות הציונות בארץ-ישראל.

הוא תקף את תושבי יש"ע הנרצחים על-ידי ערבים – – –

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת משה פלד. חבר הכנסת זיסמן.

עמנואל זיסמן (העבודה):

זה מרד.

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פלד, חבר הכנסת זיסמן, חבר הכנסת רן כהן, חבר הכנסת יהלום. חבר הכנסת יהלום, חבר הכנסת יהלום, תפסיק. חבר הכנסת יהלום, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה. חבר הכנסת יהלום, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

אדוני סגן השר, גם בוויכוח לוחט אפשר לברור מלים. אני פונה אליך ומבקש ממך לגרום לכך שאנחנו נוציא את המלים האלה מהפרוטוקול.

רון נחמן (הליכוד):

אני מציע לחברי הממשלה, לקואליציה, אל תתעצבנו. אני אומר עוד כמה דברים שיגרמו לכם להתעצבן עוד יותר.

דליה איציק (העבודה):

אתה משלה את עצמך.

רון נחמן (הליכוד):

עובדה שאת צועקת. למה את צועקת?

דליה איציק (העבודה):

כי אתה משלה את עצמך.

קריאות:

רן כהן (מרצ):

— — —

רן נחמן (הליכוד):

חבר הכנסת רן כהן, על אפך ועל חמתך. אתה תשמע מה שיש לי להגיד לך. תקשיב בדרך-ארץ ותשמע מה אומרים — — —

רן כהן (מרצ):

תשכחו מזה. יש פה חוק. יש פה שלטון.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רן כהן, אני קורא אותך לסדר. חבר הכנסת טמקין, אני קורא אותך לסדר.

רן כהן (מרצ):

זה ונדליזם.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אני מרגיש שהוויכוח הזה מתקרב לשפת הגידוף. אני קורא לכל חבר כנסת כאן, לרבות הנואמים, לשמור על איפוק. נקיים בבית הזה עוד הרבה מאוד דיונים מהסוג הזה.

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יהלום, קראתי אותך לסדר. אנחנו לא נאפשר כאן התגדפות. יש גם שפה פרלמנטרית מסוימת.

חגי מירום (העבודה):

חבר הכנסת שילנסקי, הוא באמת לא ראש לבריונים, אבל הוא חבר בברית הבריונים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת חגי מירום, בואו נפסיק את זה.

רון נחמן (הליכוד):

אני מציע לחבר הכנסת חגי מירום לא לחלק תארים וסמאות. אני יכול להדביק לך תארים באותה מידה. תקרא את ספר א' במבוא לקרימינולוגיה, של פרופסור שוהם, ותלמד על תורת הסטיגמה, מה שאתה עושה כל הזמן, אתה והחברים שלך. תקרא במבוא לקרימינולוגיה, תלמד את זה. אתה זוכר את זה, כי אתה עורך-דין.

בנימין טמקין (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת טמקין, אני קורא אותך לסדר.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

אדוני סגן השר וליד צאדק, אני מבקש ממך.

יורם לס (העבודה):

מי שמדבר על סטיגמות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לס, אתה לא תפריע עכשיו. יש גם בעיה של סטיגמה של הכנסת כשהיא דנה. גם את זה תביאו בחשבון. יש גם סטיגמה לדיוני הכנסת.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, ראש הממשלה תקף את תושבי יש"ע הנרצחים על-ידי ערבים, וכל זה כמובן למען השלום. הוא השווה אותם לרוצחי ה"חמאס". אני שואל אותך, חבר הכנסת חגי מירום: אני, ראש מועצת אריאל, חבר כנסת, מייצג את התושבים – אני "חמאס"?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אתה עוזר להם.

רון נחמן (הליכוד):

דליה איציק, אני "חמאס"?

דליה איציק (העבודה):

אני חייבת לענות?

היו"ר ש' וייס:

לא. זו שאלה רטורית.

רון נחמן (הליכוד):

די לך, מר רבין. די לך, עברת את הגבול. אין זו מחלוקת פוליטית. זו הסתה לשמה. אומר לך את האמת: אם עד עכשיו לקחתי אותך ברצינות, מרגע זה אני בז לך וצוחק ממך. גם הסקר שנערך בקרב הציבור מלמד שרוב מכריע, למעלה מ-85%, שולל את דברך.

יורם לס (העבודה):

לסקר הזה אין שום ערך.

רון נחמן (הליכוד):

גם בין חבריך בממשלה, גם בין חבריך בסיעה, הרוב אינו תומך בדברך. היית צריך לעשות דבר פשוט אחד, לקום ולומר: אני, יצחק רבין – – –

בנימין טמקין (מרצ):

— — —

משה פלד (צומת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת טמקין, חבר הכנסת פלד, יש לי בקשה, יש כמה חברי כנסת שאני כל הזמן צריך לקרוא בשמותיהם. אם מישהו היה יושב לידם הייתי אומר: חבר הכנסת שלימינו או לשמאלו, כדי שלא אודיע לכל הצופים בטלוויזיה הישראלית בכל פעם אותו שם. לא אתן להם את הסיפוק הזה. אני מבקש להתאפק.

משה פלד (צומת):

זה קשה.

היו"ר ש' וייס:

כן, קשה. יש דברים קשים בחיים.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני ראש הממשלה, היית צריך לעשות דבר פשוט אחד, לקום ולומר: אני, יצחק רבין, טעיתי, הטלתי דופי, הוצאתי לשון הרע נגד אזרחי המדינה. לא עשית זאת. התחלת להתפלמס ולהתפלסף ולהסביר את עצמך. מדוע? הרי נאמר שבמקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד. ויכולה היתה לקום לך זכות גדולה. מדוע לא עשית זאת? אומר לך: משום שזו דרך שיטתית הנקוטה על-ידך זה שנים. עד היום הדבקת בנו את הסטיגמה, בנו, המתיישבים. הסתת את ציבור עיירות הפיתוח נגדנו. הסתת והצלחת.

השבוע הטקטיקה שלך נכשלה. ולכן המצאת דבר חדש, והוא הכרוז שקרא לרצוח את ראש הממשלה. כבר שכחת מה קראו המפגינים לבגין ולאריק שרון בזמן מלחמת לבנון. אינני מקבל בשום אופן לא את הקריאות ההן ולא את הקריאות האלה, ואתנגד לכל מי שיאמר כך. אבל אתה, אדוני ראש הממשלה, מה עשית? שלחת את שר החוץ שמעון פרס להגן עליך. והוא, שמעון, מייד יוצא חוצץ בתקשורת. ועל כרוז שהופץ כביכול באור-עקיבא, תוקפים ומאיימים; שוב, על מי? על תושבי יש"ע. יש להגן על הדמוקרטיה. כך, על הדמוקרטיה. שמעון פרס, הנה אני אומר לך: את הכרוז הזה הוציאה מפלגת העבודה, ואתה יודע את זה.

עמיר פרץ (העבודה):

תפסיק להסית.

עמנואל זיסמן (העבודה):

רון כהן (מרצ):

בנימין טמקין (מרצ):

רון נחמן (הליכוד):

לפני שעות מספר קיבלתי ידיעה על כך. ואני אומר כאן: אתם הוצאתם את הכרוז הזה כדי להסיט את הדיון מדברי ההבל וההסתה של ראש הממשלה נגד הציבור שאותו אתם מדכאים.

אני קובע בוודאות שאתם, ראש הממשלה ושר החוץ, אינכם אומרים אמת כאשר אתם מספרים לעם בחצאי אמיתות כי אתם דואגים לביטחון התושבים. בבקשה, ישפוט הציבור. בבקשה, מסמך ראשון. 29 במרס 1977 – – –

חיים אורון (מרצ):

האם יש לך איזו מלה להגיד על הפוגרום בבית-אל?

היו"ר ש' וייס:

לא, חבר הכנסת אורון, תן לי לעשות חילופי משמרות.

חגי מירום (העבודה):

מה עם שירותי החירום ביש"ע?

רון נחמן (הליכוד):

אני מגיע לזה. כל מה שעשיתם עד עכשיו מחייב לתגבר את שירותי החירום ביש"ע, משום שבדברים האלה אתם גורמים לסכסוך בין היהודים לבין הערבים.

בנימין טמקין (מרצ):

אתם עושים את זה. כל יום אתם מוסיפים משהו. איזו מכונית שרפתם היום?

רון נחמן (הליכוד):

אנחנו הרי הולכים לשלום. האם ראית מה קרה לספטאווי, רודף השלום בעזה, חבר הכנסת טמקין?

בנימין טמקין (מרצ):

וליד חאג' יחיא (מרצ):

מה העניין הזה?

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת טמקין. חברת הכנסת גוז'נסקי.

רן כהן (מרצ):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת רן כהן, אתה מדבר ללא רשותי. לא נתתי לך רשות. אני מאוד מצטערת, יש פה סדרים בבית הזה.

רון נחמן (הליכוד):

אני אקבע, אני אדבר, אני אנווט. נכון? מה, אתה מייצג אותו? שיבוא לכאן וישמע.

רן כהן (מרצ):

האם ביקשתם סליחה מהערבים ששרפתם להם את הבתים והמכוניות?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת רן כהן, אני מבקשת ממך.

רון נחמן (הליכוד):

אני מודיע לך באופן הברור, אנחנו נגד כל תופעות שיש בהן כדי לפגוע בחוק. אבל אתה תעמוד ותגיד אותו דבר.

בנימין טמקין (מרצ):

זו צביעות.

רן כהן (מרצ):

בנימין טמקין (מרצ):

תהיה עקבי. תגיד מה עשית בבוקר -- --

רון נחמן (הליכוד):

הרי כשהערבים רואים מה קורה במליאה, הם לא צריכים שום דבר. מספיק שרואים אתכם, ומצלמים. הם לא צריכים כלום. מספיק מה שהם רואים. אתם גם לא צריכים לשבת בטאבה. מה שרואים כאן הערבים זה מספיק.

בנימין טמקין (מרצ):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת טמקין, אני קוראת אותך לסדר בפעם הראשונה.

משה פלד (צומת):

בפעם השנייה.

חגי מירום (העבודה):

חבר הכנסת נחמן, האם אתה מגנה את ההתפרעויות של המתנחלים הבוקר?

רון נחמן (הליכוד):

אני חוזר ואומר: כל פעולה שנעשתה על-ידי יחידים ויש בה כדי – – –

עמנואל זיסמן (העבודה):

לא יחידים. רבים.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

תגיד באופן מפורש.

רון נחמן (הליכוד):

אני מהמנהיגים, בסדר?

עמנואל זיסמן (העבודה):

ביישוב שלך.

רון נחמן (הליכוד):

ביישוב שלי – – –

עמנואל זיסמן (העבודה):

שיהיה לך האומץ להגיד: אני עומד מאחורי זה. אתה עומד מאחורי זה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת זיסמן, אני מבקשת.

רון נחמן (הליכוד):

חבר הכנסת עמנואל זיסמן, אמרתי שני דברים. קודם כול, שאל אותי חבר הכנסת חגי מירום: האם אתה תגנה מעשים כאלה? כן. כן. ואני לא עומד מאחורי דברים בלתי חוקיים, חבר הכנסת זיסמן. אני גא שעמדתי – – –

יורם לס (העבודה):

אתה לא עומד מאחורי, אתה עומד באמצע ההפגנה. ראיתי אותך עומד בתוך ההפגנה. אתה עשית הפגנה בלתי חוקית.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לס, אני קוראת אותך לסדר בפעם הראשונה.

רון נחמן (הליכוד):

גם להפגין אסור תחת המשטר הבולשביקי שלכם? גם להפגין אסור?

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת יהלום.

רון נחמן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, יש לי מכתב מ-29 במרס 1977, המדבר על "רכישת קרקע", והמופנה אל ישראל גלילי, מר שמעון פרס ומר אהרן אוזן, ובו נאמר: "מובאת בזו לאישורכם רכישת קרקע המפורטת להלן", וזו הקרקע שרכשו לצורך הקמתה של אריאל. מי חתום? שמעון פרס, גלילי ואוזן.

חיים אורון (מרצ):

המוכר אחמד עודה.

רחבעם זאבי (מולדת):

זה לא יכול להיות, גברתי היושבת-ראש.

רון נחמן (הליכוד):

אני לא אומר משפט אחד, מה הבריונות הזאת?

רחבעם זאבי (מולדת):

הוא לא הוציא משפט אחד. מפעילים טרור.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת זאבי, אני קוראת אותך לסדר בפעם הראשונה.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת זאבי, קראתי אותך לסדר בפעם הראשונה. אתה לא יכול להתפרץ כך. אני מבקשת ממך.

רחבעם זאבי (מולדת):

הם לא נותנים לו לדבר.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר א' סלמוביץ:

אני לא רוצה לשמוע אותך עכשיו. יש פה נואם על הדוכן ואל תפריע.

רון נחמן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, אני רגיל ---

בנימין טמקין (מרצ):

הוא חשב שאתה גוטמן.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת זאבי.

חגי מירום (העבודה):

אתם בעלי בריתו של ה"חמאס".

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת חגי מירום, אני קוראת אותך לסדר בפעם הראשונה.

חגי מירום (העבודה):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת חגי מירום, אני קוראת אותך לסדר בפעם השנייה.

רון נחמן (הליכוד):

ב-3 באפריל 1981 פונה מר שמעון פרס לתושבי אריאל: "שלום רב, שמחתי לשמוע מפיהם על ההישגים באריאל ועל האופטימיות שלכם לגבי אפשרויות הפיתוח לעתיד. כמו-כן לא נעלמו ממני הדאגות אשר כה היטבתם לבטא. כפי שאמרתי לכם בשיחתנו, אינני רואה צורך שמפלגתנו תידרש עכשיו להצהרות מדויקות חדשות בנושא האוטונומיה וגבול השלום בינינו לבין ירדן. התקדמות בעניינה של אריאל נראית לנו חיובית, אני מקווה כי תנועת העבודה תשוב אל ההגה ותעשה לביסוסה של אריאל בתוכנית ראויה ובקצב הנדרש". זה מה שהיה, ואמרתי קודם, כל מה שנאמר קודם, זה מה שהיה. עכשיו בוא נראה את האמת ואת השקר.

חיים אורון (מרצ):

רון נחמן (הליכוד):

הנה מכתב לראש הממשלה מר יצחק רבין מ-31 באוקטובר 1993, אתמול. "הנדון: הקמת תחנות הזנקה של מד"א ביש"ע". כידוע לכם, אין מגן-דוד-אדום ביש"ע. שר הבריאות הקודם, אהוד אולמרט,

הקים ועדה, שהיתה אמורה להקים סניפי משנה, תחנות הזנקה ביש"ע, כדי שיצילו חיי אדם. תחנות הזנקה אלה היו צריכות לקום על-פי ההחלטות של ועדת-כהן. מה קרה? התחלפה הממשלה, הובטח בוועדת הכספים על-ידי שר הבריאות – והחברים שיושבים פה יודעים זאת – שתקומנה תחנות ההזנקה, להציל יהודים, ערבים, חיילים ואזרחים שנוסעים על כבישי יהודה ושומרון. עד היום, מאז 13 ביולי 1992, לא קמה שום תחנה. יותר מזה, 200,000 דולר של תרומות שאני הבאתי כדי להביא אמבולנסים בתרומות הוחזרו לתורמים בארצות-הברית, בהוראה של שר הבריאות. כתבתי לראש הממשלה, ביקשתי ממנו להתערב. מדובר בחיי אדם.

אני כתבתי לו אתמול: "אני מצרף בזה מכתבו של רכז הביטחון של מועצה אזורית חוף-עזה. כזכור לך, העברתי אליך לפני חודשים רבים בקשה להסדיר את הנושא. לצערי, לא חלה התקדמות לפתרון הנושא ומדובר בשירות של הצלת חיי אדם".

היו"ר א' סלומביץ:

חבר הכנסת טמקין, אתה לא מנהל פה את הישיבה, אני מאוד מצטערת.

רון נחמן (הליכוד):

דיברתי עם חבר הכנסת עמיר פרץ, והוא אמר לי, זה דבר שאני לא יכול לקבל אותו. נכון, עמיר? זה דבר שלא יעשה, נכון, עמיר? ואני צריך לעמוד על הדוכן ב-1 בנובמבר ולספר, שעד היום אמבולנס אחד לא הגיע ליהודה, לשומרון ולעזה? אני צריך לבוא ולומר לעם ישראל, שאין מי שיציל אנשים? יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה אומר לי, רון, אתה צודק. ואני פונה לראש הממשלה. למי אני אפנה?

עמיר פרץ (העבודה):

בעניין של האמבולנסים אתה צודק. בשאר הדברים לא.

רון נחמן (הליכוד):

תודה רבה. לפחות בני טמקין עכשיו שותק.

בנימין טמקין (מרצ):

לא הבנתי מי הכריח אותך להחזיר כסף.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת טמקין – – –

בנימין טמקין (מרצ):

איך הכריחו אותך להחזיר תרומה אישית של מישהו ולא לקנות אמבולנסים?

רון נחמן (הליכוד):

חבר הכנסת בני טמקין, במסגרת הזמן שלי אני לא יכול להסביר. אני אסביר לך אחר כך.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת לא להפריע. חבר הכנסת רון נחמן, יש לך עוד דקה.

דליה איציק (העבודה):

אפשר לשאול שאלה?

היו"ר א' סלמוביץ:

בתום דבריו של חבר הכנסת נחמן.

רון נחמן (הליכוד):

אני אתן לך בתום הדברים.

העליתי את ההצעה הזאת לדיון במליאה לפני שבעה חודשים. ביקשתי לקיים על זה דיון רציני. מדוע? 130,000 איש, זקנים, נשים וטף, שגרים באזורי יהודה ושומרון, זכאים לשירותים האלמנטריים כמו כל תושב אחר במדינת ישראל. נוח לי לדבר על הדברים כי, עם כל הכבוד, איש מחברי הכנסת כאן לא נמצא בתפקיד ראש מועצה ביהודה ובשומרון ומכיר את המצב כפי שאני מכיר אותו בחיי היום-יום. לכן, גם אתה מכיר את המצב אצלך, אני לא מערער על מה שאתה אומר, ואני שואל אתכם, האם אנשי יש"ע לא זכאים לשירות אמבולנסים? כן או לא?

חיים אורון (מרצ):

בוא נעשה עסקה: אמבולנסים תמורת הפסקת ההתפרעויות. אפשר לגמור עסק?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת אורון, אתה מדבר ללא רשות.

רון נחמן (הליכוד):

חבר הכנסת אורון, אתה יודע שאני מכבד אותך כחבר כנסת רציני. לא מתאימה לך ההערה הזאת.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת נחמן, עליך לסיים.

רון נחמן (הליכוד):

אני לא יכול לגמור. אני לא יכול לדבר, שום משפט שלי לא נגמר.

היו"ר א' סלמוביץ:

הוספתי לך זמן.

חבר הכנסת אורון. חבר הכנסת בא-גד. חבר הכנסת זאבי.

רון נחמן (הליכוד):

— — — אמר ראש הממשלה

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת לסיים.

רון נחמן (הליכוד):

— — — אמר ראש הממשלה

משה פלד (צומת):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת פלד.

יורם לס (העבודה):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לס. חבר הכנסת פלד.

רון נחמן (הליכוד):

אני מחזיק מכתב שלי לראש הממשלה מ-16 במאי 1993 – "מרכיבי ביטחון: רצוף בזה מכתבו של אודי שרעבי, מזכיר ברקן. זהו מקרה פרטי של כל הבעיה הכללית של הסדרת מרכיבי הביטחון

ביישובי יש"ע". מדובר בגדר, בתאורה, בדרכי כניסה, דרכי מילוט, וכל הדברים שכל יישוב זקוק להם כדי שיוכל להגן על עצמו.

אני מחזיק מכתב נוסף מלפני שבוע, מ-25 באוקטובר, לראש הממשלה, לשר השיכון, לשר האוצר. "הנדון: מרכיבי ביטחון". אותם דברים. שום דבר לא זז. נכון, קיבלו איזו החלטה על תקצוב, ובוודאי סגן שר הביטחון ישיב על כך. שום דבר לא בוצע.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת נחמן, אבקש לסיים.

רון נחמן (הליכוד):

אני מסיים.

רענן כהן (העבודה):

רון נחמן (הליכוד):

אני מבקש לקרוא את המכתב הזה, וזה בלתי אפשרי.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת נחמן, זה כבר אחרי זמן.

רון נחמן (הליכוד):

אבל אני לא יכול להוציא משפט.

היו"ר א' סלמוביץ:

אבל הוספתי לך זמן.

רון נחמן (הליכוד):

אסיים את הנושא האחרון: מיגון רכבים ביש"ע ובמוסדות חינוך. הממשלה החליטה, שר האוצר הודיע כן בממשלה, שראש הממשלה הודיע על מיגון הרכבים לתושבי יהודה ושומרון. ב-6 ביולי כתבתי את המכתב הזה לראש הממשלה, לשר האוצר ולשר הפנים, וביקשתי לחדש את התקציב למיגון הרכבים.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

גם שלחת לו את זה או רק כתבת?

רון נחמן (הליכוד):

השבוע הונחה בוועדת הכספים סוף סוף בקשה תקציבית על סך 900,000 שקל לאישור. זה לא מספיק. אין בזה כלום. יש בזה כדי לסתום איזה פער קטן. זה איננו מכסה.

לכן, גברתי היושבת-ראש, כיוון שחרגתי, לפי דברייך, מהזמן שעמד לרשותי, אני מבקש מהחברים כאן במליאה, מעבר לוויכוחים הפוליטיים, מעבר למחלוקות בין סיעה לסיעה, אני מבקש מכולם כאן היום להעביר החלטה אחת שמחייבת את הממשלה, שתושבי מדינת ישראל שחיים שם יקבלו את כל שירותי הביטחון וההצלה שזכאים להם כל התושבים במדינת ישראל. הייתי רוצה לראות את הכנסת מתאחדת מסביב לדבר כזה, פעם אחת, אף שזה יש"ע. תודה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת רון נחמן. אדוני סגן שר הביטחון, בבקשה.

דליה איציק (העבודה):

ביקשתי שאלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

נכון, אבל הוא כבר חרג כל כך מזמנו שזה היה בלתי אפשרי.

דליה איציק (העבודה):

אוכל לשאול את סגן השר?

היו"ר א' סלמוביץ:

כן, בתום דבריו. בבקשה, סגן שר הביטחון.

סגן שר הביטחון מ' גור:

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, לא סתם ביקשתי שלא לערוך דיון במליאה, כי ידעתי לאן זה עלול להידרדר. המלצתי שהנושא יידון בוועדה, שם אפשר בשקט לטפל הלכה למעשה בפתרון הבעיות. לצערי הרב, חברי וידידי חבר הכנסת רון נחמן, עשית היום בדיוק את השירות ההפוך מהנדרש – סלח לי שאני אומר לך – מכיוון שבמקום לדון בנושא שלמענו התכנסנו, התעוררו פה ויכוחים בעלי גוון פוליטי, שבאופן טבעי מעוררים אמוציות חזקות מאוד, וכאשר הגעת לשלב המעשי, איש כבר לא הקשיב. לכן ביקשתי לדבר מייד אחר כך, כי אם כבר עורכים את הדיון במליאה, מאוד הייתי רוצה, מכיוון שהבעיה היא רצינית, שלפחות בהמשך יידון הנושא במהותו. לא כל דבר צריך להפוך לוויכוח הפוליטי. אם זו תהיה השיטה, הבעיות לא ייפתרו.

יש דברים שהם אל"ף-בי"ת. יכול להיות לך ויכוח עם ראש הממשלה, אבל יש גבול מסוים. אם אתה כותב מכתבים למשרדי הממשלה ולשרים ולראש הממשלה ומצפה מהם לשותפות חיובית, ובאותה שעה אתה מדבר אליהם כפי שדיברת פה, אתה יכול להניח שהנושא עצמו עלול להיפגע. זה מה שאני מנסה בכל הכוחות לעשות כל התקופה הזאת, להפריד בין השניים. אתה צודק שלתושבים שגרים ביהודה, בשומרון ובעזה מגיעים כל השירותים הללו כמו לכל תושב בישראל.

יוסף בא-גד (מולדת):

לפחות. בהתחשב בנסיבות.

סגן שר הביטחון מ' גור:

למה לך, מגיע להם.

הראיה שעד היום, והיו ממשלות מסוגים שונים, לא נפתרו כל הבעיות. כנראה קיימות סיבות פוליטיות-מדיניות מקשות. הדרך הנכונה לטפל בבעיה היא להקטין את העימות הפוליטי בסוגיות האלה. אני לא רוצה להתערב בוויכוח הפוליטי, שהוא חשוב מאוד כשלעצמו, אולי הכי חשוב.

יש אתי פה עובדות מספר לגבי מספר האמבולנסים בשטחים, לגבי מספר הכבאיות בשטחים. אינני רוצה לפרוס את העובדות האלה, כי אתה מכיר אותן, ואתה יודע טוב מאוד שגם בתחום הכבאות וגם בתחום העזרה הראשונה, אם כי יש עוד הרבה מה לעשות – זאת הבעיה העיקרית, שיש עוד הרבה מה לעשות – גם לא מעט נעשה ודי מהר מגיעים שירותי הכבאות ושירותי ההצלה אל עומק השטחים ומגישים את הסיוע הנדרש. לא מספיק.

כמובן, אפשר להפוך את המשך הדיון לעימות פוליטי. זה לא יעזור, לצערי הרב, לפתרון הבעיה. אני מציע שבהמשך הדיון תהיה התייחסות ישירה לנושאים הללו ויעלו הצעות אשר יכולות להקל את הפתרונות במצב הפוליטי המסובך שבו אנחנו נמצאים. אי-אפשר להתעלם ממנו.

כפי שאמרתי, אני לא רוצה לקרוא פה מספרים. אני לא רוצה להשאיר את הציבור ששמע את הדברים בידיעה, שאין בכלל שירותי כבאות והצלה. הם קיימים, לא במידה הראויה, ויש הרבה מה לעשות. אני חוזר ומבקש להפריד בין שני התחומים בדיונים. כשיש במליאה ויכוח פוליטי, יביע איש איש את דעתו הפוליטית; כאשר עוסקים בנושאים הקשורים בביטחון האישי של אנשים, שאותם צריך לפתור בדיסקרטיות – תנו לעבוד. תנו לעבוד על מנת שנוכל לתת לנושאים האלה את הפתרונות.

אני חוזר ומבקש שהנושא יידון בוועדת החוץ והביטחון ויקבל שם את הטיפול הפרלמנטרי המתאים; את העשייה היומיומית ואת הפתרונות אנחנו נעשה ביחד.

היו"ר א' סלמוביץ:

אדוני סגן שר הביטחון, בדיון במליאה בנושא שכבר עלה במסגרת הצעה לסדר-היום – – –

סגן שר הביטחון מ' גור:

אמרתי שאני מבקש שהדיון יימשך בנושא עצמו ולא באספקטים הפוליטיים שלו, כך שאפשר יהיה בהמשך לדון על מנת לתת את הפתרונות המעשיים.

מערכת הביטחון ומשרדי הממשלה צריכים לתת את הפתרונות, רוצים לתת את הפתרונות, וצריך ליצור את האווירה שבה אפשר יהיה לעשות את זה. אני מבקש שהמשך הדיון יהיה יותר מעשי, שיהיו פחות ויכוחים.

היו"ר א' סלמוביץ:

סליחה, אדוני סגן השר, לחברת הכנסת דליה איציק יש שאלה.

סגן שר הביטחון מ' גור:

בבקשה.

דליה איציק (העבודה):

אדוני סגן השר, רציתי לשאול את חבר הכנסת רון נחמן, אבל אשמח דווקא לשמוע ממך. אתה הרי ותיק ממני בכנסת, אני רק שנה ראשונה ולי עוד מותר לטעות. אני באמת לא שואלת שאלה קנטרניות. אני רוצה לדעת, האם זה נכון שהמצב שמתאר חבר הכנסת רון נחמן הוא קשה כל כך. ראשית, כולנו בוודאי נתגייס להיטיב עם האנשים שם, כי מדובר בחיי אדם. אנחנו בוודאי נעשה הכול ואני סומכת עליך מאוד. אבל איך זה שב-15 שנה הידרדר המצב כל כך? מה עשו אז? הרי איש מאתנו לא חושב שכל זה קרה בשנה האחרונה. תודה.

שאול יהלום (מפד"ל):

זה לא דיון פוליטי...

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת לאפשר לסגן השר להשיב.

סגן שר הביטחון מ' גור:

חזרתי והדגשתי, שהמצב איננו כזה שאין בכלל שירותי הצלה וכבאות. יש, ולא מעטים. גם לפי דעתי לא נעשה מספיק. ציינתי שבגלל בעיות פוליטיות כל השנים, תחת כל הממשלות, היו קשיים בתחומים מסוימים שמעבר ל"קו הירוק". זו הסיבה לכך שביקשתי שהדיון יהיה יותר דיסקרטי. אי-אפשר לפתור את הבעיות על-ידי דיבורים פה. אלה דברים שצריך לעשות אותם, אבל צריך לעשות אותם באופן שהמעשה לא יפגע בעצמו. יש אמבולנסים, יש כבאיות, יש מרכזים, הם לא מספיקים. ניתן לטפל בכך, אבל הטיפול בכך איננו יכול להיות בדרך פוליטית אלא בדרך מעשית. את זה אני מבקש לאפשר לנו לעשות בדרך דיסקרטית.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לסגן שר הביטחון.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים כעת לדיון בנושא. אני מזמינה את ראשון הנואמים – חבר הכנסת יגאל ביבי. אחריו – חבר הכנסת מיכאל איתן, ואחריו – חבר הכנסת שאול יהלום. רשימת הנואמים סגורה.

לכל נואם שלוש דקות. נואם שלא ימצא באולם בהיקרא שמו לא יוכל לנאום. בבקשה, חבר הכנסת ביבי.

יגאל ביבי (מפד"ל):

כבוד היושבת-ראש, כנסת נכבדה, כמי שגר ביהודה ובשומרון אני רוצה לומר, שנוסף על הדברים שאמר חבר הכנסת נחמן, היום התחושות משחקות בשטח. ההרגשה הלא-טובה, החרדה של ילדים, החרדה של מבוגרים, האי-בהירות הקיימת, והדבר החמור ביותר שאולי הביא להתפרצויות – ההתבטאויות הלא-שקולות לפעמים של פוליטיקאים.

אני חושב שהמתיישבים ביהודה ובשומרון הם חלוצים אמיתיים. אני עצמי כשגרתי בעיר לא שמרתי פעמיים בחודש. היום אני חבר כנסת רגיל, הרב שלנו, כולם, כל היישוב, אנחנו שומרים שני לילות בחודש.

חגי מירום (העבודה):

איפה אתה גר?

יגאל ביבי (מפד"ל):

בגוש-עציון.

עמנואל זיסמן (העבודה):

בטבריה לא היה משמר אזרחי?

יגאל ביבי (מפד"ל):

היה משמר אזרחי. אחת לזמן-מה אתה הולך שעתיים, אתה מסתובב. אבל כאן אתה שומר, אתה משקיע יומיים בחודש.

ההוצאות הן יקרות. לפני כמה חודשים, עוד לפני הסכם השלום, התרעתי – –

עמנואל זיסמן (העבודה):

זה לא הסכם שלום.

יגאל ביבי (מפד"ל):

– על הצהלה הגדולה שהיתה פה סביב העדיפויות החדשות. רבותי, מתיישב בקריית-ארבע, והאמינו לי שהמצב הסוציו-אקונומי של המתיישבים בקריית-ארבע הוא קשה, עולים מאתיופיה, עולים מרוסיה – השנה, לראשונה זה 20 שנה, וחברת הכנסת דליה איציק שאלה איפה היו 20 שנה, 20 שנה לא שילמו שכר לימוד בגני-ילדים ביהודה ובשומרון, 20 שנה קיבלו שם המורים תמריצים, 20 שנה קיבלו כמה דברים, עדיפות בפיתוח, בתעסוקה, בתעשייה.

היום גם את זה הורדתם. זה היה רק השנה. הדברים חמורים. תושב קריית-ארבע, אם הוא וילדו באים העירה, הם צריכים לשלם יום עבודה רק ל"אגד", 40-50 שקלים. אין שום סבסוד לדברים האלה. אין כאן שום התחשבות.

אפילו בדברים קטנים, כמעט בכל תחום, יש בעיות. קחו את השילוט. האמינו לי, אנשים שנקלעים לשם – אין להם שילוט. עוקרים את השלטים. אתה יכול להיכנס ליישובים ולא תמצא שילוט. אי-אפשר להתגבר על זה? מצאו פתרון לעשות קווים צהובים בכבישים. או מעקות בטיחות, ממש סכנת נפשות. תאורה בצמתים. כמעט בכל משרד ממשלתי אפשר להקל את החיים על האנשים ולתת להם מה שנותנים לאנשים בצפון תל-אביב או בכל עיר אחרת. אני לא רוצה להתבטא במלה "ייבוש יישובים". זה לא סימפתי. אבל הם אזרחים, הם בני אדם.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת ביבי, זמן תם.

יגאל ביבי (מפד"ל):

נוסף על הדברים שאמר חבר הכנסת רון נחמן, הגיע זמן שתהיה חשיבה חדשה של הממשלה, עדיפויות חדשות. אנשים אלה נמצאים בקו העימות, קצת התחשבות, קצת אנושיות, קצת ציונות, אפשר לומר, בימים טרופים אלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה לחבר הכנסת יגאל ביבי. אני מזמינה את חבר הכנסת מיכאל איתן, הוא איננו. אני שומעת שהוא ביקש לאחר. חבר הכנסת שאול יהלום, בבקשה; אחריו – חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

שאלו יהלום (מפד"ל):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, סגן שר הביטחון, שהוא אחראי במידה מסוימת לנושא, שליחו של הממשלה ושר הביטחון, העדיף, משום מה, לא להיות בדיון. אבל ראיתי בדבריו ובקריאות הביניים של כמה חברי כנסת שעדיין נשארו כאן את הרצון לבדוק את הנושא בדיקה עניינית.

בנושאים האלה, גם מבחינה עניינית וגם מבחינה פוליטית, אשמה הממשלה הזאת, שמצד אחד אומרת לתושבים וליישובים, אני אדאג לחיים נאותים ולפיתוחם של היישובים כפי שהם היום, ומצד שני, בפועל, הממשלה אינה מקיימת את הדברים האלה אלא גורמת לדברים הפוכים.

מאחר שהזמן קצר, אביא דוגמה אחת, בהמשך לדוגמאות של חבר הכנסת רון נחמן. בשומרון יש יישוב שנקרא אבני-חפץ. אני מדבר על שירותי החירום המינימליים ביותר, דהיינו, מקלטים. בחודש ספטמבר קיבל היישוב מהמינהל לבנייה כפרית את ההוראה הבאה: נא להתחיל בעבודה להקמת חמישה מקלטים. קיבלה את ההוראה חברת "גיא-לי", שהיא הקבלן. נחתם חוזה בחתימת המנהל הכללי וראש המינהל לבנייה כפרית והמנהל הכללי של משרד השיכון, בין משרד השיכון לבין החברה, להקמת חמישה מקלטים, חוזה מס' זה וזה, מיום 16 בספטמבר 1993.

והנה, ביום 26 בספטמבר 1993 מגיע מכתב לחברה, חתום על-ידי ממלא-מקום המהנדס המחוזי של מחוז המרכז במשרד השיכון: נא ראה את צו התחלת העבודה בגין העבודה שבנדון, שנשלח אליך ב-23 בספטמבר 1993, כמבוטל.

הנה דוגמה פשוטה שסותרת את הכול. חמישה מקלטים באבני-חפץ מבוטלים בהוראה, אף שנחתם חוזה להקמתם.

דוגמה שנייה, היום מודיע משרד השיכון שהוא הולך לערוך מבצע לשיווק 39,000 דירות במחירי הפסד, דירות שהן בידי הממשלה וימכרו אותן במחירי הפסד. יש 3,000 דירות גמורות ומוכנות, שהממשלה שילמה את תמורתן, באזורי יהודה, שומרון ועזה, ביישובים עצמם, המדינה שילמה, הבתים מוכנים, הדירות מוכנות, יש תושבים, חלקם כבר שילמו אפילו מקדמות – סוגרים להם את הבתים ואומרים: אתם לא תיכנסו כי החלטנו שלא לתת לכם להיכנס.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת יהלום, אתה צריך לסיים.

שאלו יהלום (מפד"ל):

יושב כאן חבר הכנסת גולדשמידט, ואני רוצה לשאול אותו: חלק מהעניין הוא גם יישובים שאתם – במפלגת העבודה – כל כך רוצים לפתח. קראתי הצהרה שלך, בקשה שלך, דרישה שלך לפני שלושה ימים, שבה דרשת ששר החוץ שמעון פרס יודיע בפומבי שהוא מתנער מדברי סגנו יוסי ביילין לגבי

ישובים של בקעת-הירדן וצפון ים-המלח. למיטב ידיעתי, עד לרגע זה לא ניתנה תשובתו של שר החוץ, והעניין נשאר כדברי הצהרתו של סגן שר החוץ, שעל-פיה היישובים האלה מיואשים לגמרי.

ולסיום, גברתי היושבת-ראש, אני רוצה לומר כך: חלק משירותי החירום הוא הרגשתם של התושבים, המורל והמוטיבציה שלהם. אם בכל ריאיון של ראש הממשלה, אחרי כל אסון ביהודה, בשומרון ובעזה, כאשר נהרגו שני חיילי המילואים בשבוע שעבר, או כאשר נהרג חיים מזרחי השבוע, השם ייקום דמם, הוא עונה: בגלל הסגר כל ההרוגים, אם הם חיילים או מתיישבים, הם רק בשטחי יהודה, שומרון ועזה, ולא מעבר ל"קו הירוק" – ההרגשה של המתיישבים היא שהוא מפלה בין דם לדם, שהם אזרחים שדמם הפקר. גם זה חלק משירותי החירום וההצלה. כשראש הממשלה בגסות, גם בגסות פיו, כשהוא קורא להם "פרופלורים" או "מתבכיינים", למעשה הוא מפקיר את דמם ואומר להם: מבחינתי אתם אזרחים סוג ב'.

האם תרשי שאלה לחבר הכנסת גולדשמידט?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת גולדשמידט, אתה רשום פה ואתה תוכל להתייחס לדברים בהמשך.

אלי גולדשמידט (העבודה):

משפט אחד.

אכן, שר החוץ לא השיב עד היום על פנייתי ולא הסתייג מדבריו של סגן שר החוץ, אבל ראש הממשלה הסתייג מפורשות יום לאחר דברי סגן שר החוץ – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

אתה יודע, חבר הכנסת גולדשמידט, שבהרבה דברים שנעשים לאחרונה ראש הממשלה מסכים עם דעת שר החוץ וסגנו.

אלי גולדשמידט (העבודה):

עניתי לך תשובה אינפורמטיבית.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה לחבר הכנסת יהלום. אני מזמינה את חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, אחריה – חבר הכנסת חנן פורת, ואחריו – חבר הכנסת זיסמן.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, היו דיונים, שהשתתפתי בהם בוועדת העבודה והרווחה, בנושא שירותי ההצלה בגדה המערבית. הסתבר שהשאלה היא מסובכת, מאחר שמגן-דוד-אדום מנוע מלפעול בשטחים אלה. אני חושבת שהבעיה אכן צריכה להיפתר לא בדיון במליאה, אלא במקום אחר.

אבל, כפי שחבר הכנסת רון נחמן העלה את הנושא הזה, בהקשר הרחב ביותר, אני רוצה להדגיש ולומר, שמה שאנחנו עדים לו בימים האחרונים איננו תגובה ספונטנית על הרצח של חיים מזרחי. זוהי פעולה מתוכננת, שמוגדרת בגלוי כמבחן לקראת הבאות, כהוכחה שהמתנחלים מסוגלים לפעול על פני כל השטח. זוהי הכרזת מלחמה של המתנחלים על הממשלה.

יוסף בא-גד (מולדת):

למה את מחזירה דיון פוליטי?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת בא-גד.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

המבחן שעליו מדברים הוא מבחן יישום ההסכם שהושג עם אש"ף. ההפגנות הן הפגנות נגד ההסכם, לכן הן הפגנות נגד השלום. הן הפגנות נגד הקמת המינהל העצמי הפלשתיני, ולכן הן הפגנות נגד נסיגת צה"ל מרצועת-עזה ומיריחו. לכן אלה הפגנות שמסכנות את עתידה ושלומה של ישראל מעבר, הרבה מעבר, לשאלה של שירותי הצלה.

חברי הכנסת, הוויכוח על ההתנחלויות נמשך מאז הוחל בהקמתן. אני רוצה לומר היום, שמתברר יותר ויותר שצדקנו כאשר הגדרנו אותן מלכתחילה כמכשול לשלום. לצערי, ממשלות ישראל השונות הקימו התנחלויות משום שהן חשבו שעל-ידי נישול פלשתינים מאדמתם, מזכויותיהם, מבתיים, אפשר יהיה למנוע את הנסיגה, אפשר יהיה למנוע הקמת ישות פלשתינית, אפשר יהיה למנוע הקמת מדינה פלשתינית.

עכשיו, כאשר על סדר-היום – ואני שמחה על כך – עומד הסדר שלום ישראלי-פלשתיני, ברור שההתנחלויות זמן עומד להיגמר. נכון שבהסכם הקיים, בהסכם שעליו מדובר, על הממשל העצמי,

עניין ההתנחלויות נדחה. אבל כולנו זוכרים את הסכם השלום עם מצרים. מי שלא מבין שריבונות היא תנאי לשלום יכול להשלות את עצמו שתישארנה התנחלויות במעמד אקס-טריטוריאלי, שתהיינה כפופות לחוקי מדינת ישראל, בשטח שיימסר לריבונותו של העם הפלשטיני. זה לא היה ולא יהיה בשום הסדר.

עמנואל זיסמן (העבודה):

למה? זה לא כך – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אני לא מדברת – – –

עמנואל זיסמן (העבודה):

– – – אין רוסים בכל רחבי הרפובליקות?

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

– – – יכולים, בהחלט, בתנאים של אזרחים של המדינה הנוגעת בדבר. מדינה הנוגעת בדבר יכולה לקבוע בחוק מי יהיו אזרחיה ומי לא יהיו אזרחיה, כפי שמדינת ישראל עושה. אבל שום מדינה לא תסכים – –

היו"ר א' סלמוביץ:

חברת הכנסת גוז'נסקי, זמנך תם.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

– – שיהיו אצלה שלוחות של מדינה אחרת. לכן אני רוצה להדגיש ולומר, שהשלטונות – הצבא, המשטרה ורשויות המשפט – צריכים לקחת ברצינות את מה שקורה ולא לשכוח את מה שקרה בעבר, החל מבריוני כהנא, עבור דרך המחתרת היהודית. כל סלחנות תיקלט כהשלמה עם אלימות.

משה פלד (צומת):

אל תשכחי את רבין.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

כל אלימות שננקטת היום – – –

משה פלד (צומת):

אל תשכחי את רבין.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת פלד.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

כל אלימות שננקטת היום היא אלימות נגד השלום. יש אלימות גם מהצד הפלשטיני. כל רצח שנעשה היום, של ישראלים או פלשטינים, הוא נגד השלום. אבל מה שקורה היום מבחינת המתנחלים – זו רק התחלה, שממשלת ישראל צריכה לעצור אותה בעודה באבה, להגן על התושבים הפלשטינים מפני הבריונות, למנוע שרפת כיתות, למנוע שרפת מכוניות, למנוע חסימת צירי תנועה. רק בדרך זו תוכיח הממשלה שהיא מתכוונת ברצינות ליישם את ההסכמים, שיובילו אותנו, אני מקווה, לשלום עם הפלשטינים.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחברת הכנסת גוז'נסקי. אני מזמינה את חבר הכנסת חנן פורת; איננו. אני מזמינה את חבר הכנסת עמנואל זיסמן; אחריו – חבר הכנסת סילבן שלום.

עמנואל זיסמן (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אני מוחה על כך שאין שום נציג של הממשלה בדיון הזה, לרבות סגן שר הביטחון. ראיתי גם את שר המשטרה. יש דברים שהם צריכים לשמוע גם כשהם נאמרים בדיון כזה.

בחודש מרס, כשחבר הכנסת רון נחמן העלה את ההצעה לסדר-היום והסביר אז את המניעים להצעתו לסדר-היום, תמכתי בו; ובנימוקים המקוריים להצעתו אני תומך גם היום. אין הסכם שלום. יש הסכמים שצריכים להוליך ולהוביל לשלום. אלה הסכמי ביניים.

חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, הכנסת אישרה שתהיה אוטונומיה חמש שנים, ואנחנו לא יודעים מה יהיה אחרי חמש השנים האלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת תיכון, אני מבקשת שלא לעמוד עם הגב אל הנואם.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני חושב שאנחנו צריכים לכבד את מה שהממשלה התחייבה לו. היא התחייבה בחמש השנים האלה שלא לפגוע בהתיישבות, במתנחלים ובישראליים. היא צריכה להבטיח את ביטחונם האישי. כל מה שיידרש כדי להבטיח את אורח החיים שלהם ואת הביטחון האישי שלהם – אני בעדו.

אינני מקבל את עמדתו של סגן שר הביטחון. יש דברים שהוא יכול להגיד אותם באופן גלוי. יש דברים בסיסיים ויסודיים, שבלעדיהם אי-אפשר להבטיח ביטחון אישי.

אבל המתיישבים עשו שגיאה פטאלית, חבר הכנסת רון נחמן, כי הם לא רק איבדו את סבלנותם; הם גורמים לכך שגם אנשים מאוזנים כמוני, שמאמינים במה שאמרתי בפתח הדברים, מאבדים את סבלנותם. נעשה רצח מתועב, כשאנחנו יודעים מי הם הרוצחים, ואני מקווה שהם ייתפסו ויוענשו במלוא חומר הדין. אבל לנצל את הרצח הזה ולהגיד שאנחנו לוקחים את החוק לידיים? – זה מרד. זה לקעקע את היסודות של המדינה הדמוקרטית.

רון נחמן (הליכוד):

אבל אף אחד לא אמר את זה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

זה לערער את חיינו, של כולנו, גם את חייר.

רון נחמן (הליכוד):

אבל אף אחד לא אמר את זה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת נחמן.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אתם, חברי הכנסת כמוך, שיש להם תפיסת עולם בנושא הזה, לא יכולים להסתפק בזה שאתם מתנגדים לכך. צריך להפסיק את האינתיפאדה היהודית הזאת לאלתר, כי אין להשוות, בשום פנים ואופן, בין המאבק שלנו נגד אויבנו, בעיקר ה"חמאס", ארגוני הסירוב וכל אלה שרוצים לפגוע בשלומנו ובביטחוננו; אבל, עם זאת אנחנו צריכים לומר בצורה הכנה ביותר, שהמאבק כיום, ברגע זה, חבר הכנסת בא-גד, של המתנחלים, מזין את המאבק של "חמאס". הוא מזין אותו. הם נאבקים מנקודות ראות שונות ומתוך מטרות שונות, והם עוזרים זה לזה.

לכן ראש הממשלה צודק בזה שהוא אמר: מאבק חורמה נגד הטרור והטרוריסטים. עם זאת, יש לעשות הכול כדי לרסן וכדי להפסיק לא את ההתפרעות אלא את ההתמרדות, שפוגעת לא רק בסיכויי השלום אלא בסיכוינו להתקיים לנצח, בשלום ובביטחון, במדינה הזאת.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת זיסמן. אני מזמינה את חבר הכנסת סילבן שלום. אחריו – חבר הכנסת חיים אורון, ואחריו – חבר הכנסת יוסף בא-גד.

סילבן שלום (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, שלשום אמר ראש הממשלה, שיש זהות מוחלטת בין ה"חמאס" לבין המתנחלים, אלה אויבי השלום מצד אחד ואלה אויביו מצד שני. אתמול, בהתפתלות, הוא ניסה לומר, שאכן לא אותו דבר – אלה אויבי השלום, אלה רק מתנגדי השלום, שמחפשים לקנות ביצים בזול.

כל הדברים האלה נובעים רק מסיבה אחת, כי הסבירו לנו והלעיטו אותנו כל השנים, שכל הטרור הזה נובע מסיבה פשוטה אחת – כי אין שלום; אין שלום, לכן הם מיואשים, לכן הם יעשו הכול, הם יהרגו, הם ידקרו, הם ירצחו, משום שאין שלום, משום שלא מוכנים לבוא לקראתם.

אבל מה לעשות, ופתאום יש משהו שקוראים לו שלום. הפלא ופלא, דבר מזה לא הסתיים. הרציחות נמשכות, הדקירות, ההריגות, הכול נמשך, הכול אותו דבר, למרות השלום. אז מה אומרים עכשיו? – בגלל השלום. אז אמרו: משום שאין שלום; עכשיו – משום שיש שלום. כל מועד והתירוצו שלו.

אולם בסך הכול צדקנו אנחנו לאורך כל הדרך. לפני הבחירות האחרונות פרסמנו מודעה, מודעת בחירות, ובה כתבנו: מאחורי רבין עומד פרס, מאחורי פרס עומד ביילין, מאחורי ביילין עומד שריד, מאחורי שריד עומד דראושה, ומאחורי דראושה עומד ערפאת. שומו שמים, האזיני ארץ, הם פנו לוועדת הבחירות, ליושב-ראש ועדת הבחירות, לפסול מייד את המודעה הזאת, וכתבו שם: איך ייתכן להשוות בין רבין – שבכלל יהיה לו אי-פעם קשר עם ערפאת? ומה כתבנו בסך הכול? שמאחורי רבין עומד פרס, מאחורי פרס עומד ביילין, מאחורי ביילין עומד שריד, מאחורי שריד עומד דראושה ומאחורי דראושה עומד ערפאת. איזה צדק גדול יותר מזה היה? מה היה דבר נכון יותר מזה? אבל אז, לפני הבחירות ניסו לסמם את כולם, ניסו לעוור את עיני הציבור, אמרו: איך זה יכול להיות, איך אפשר לעשות את ההשוואה הזאת? אבל, לצערי הרב, גם בזה צדקנו.

אבל, רבותי, נכון להיום רוצחים, הורגים, ואי-אפשר לתפוס אף אחד. מה יקרה בעוד שלושה חודשים וחצי, כאשר יריחו ועזה יהיו בידי ערפאת?

רענן כהן (העבודה):

למה שלושה חודשים וחצי?

סילבן שלום (הליכוד):

חודשיים-וחצי בעצם.

אברהם פורז (מרצ):

תופסים את הרוצחים.

סילבן שלום (הליכוד):

אני מקווה שיתפסו את כולם, ואני מקווה עוד יותר, שלא יהיה צורך לתפוס אף אחד, כי הם לא יעשו שום דבר. אבל בעוד חודשיים-וחצי ערפאת צריך להיכנס ליריחו ולעזה, כי כתוב בהסכם, שבתוך ארבעה חודשים זה מה שיקרה, ועבר חודש-וחצי מאז 13 בספטמבר. ומה יקרה אז? יירצח מישהו מעזה, מישהו יוכל לתפוס אותו? הוא עוד יושב בתחנת המשטרה ויחלק הוראות לשוטרים היכן לחפש אותו. מישהו יוכל להגיע אליו אז? הרי הכול יהיה בדיחה. הוא יוכל להגיע לתל-אביב, וזה עוד דבר שסיפרתם לנו כל הזמן. מה אמרתם לנו כל הזמן? אנחנו רוצים את השלום כדי להיפרד מהם, לא רוצים לראות אותם בתוכנו, שתי מדינות לשני העמים, הם ישבו שם ואנחנו נשב פה. מה אתם אומרים עכשיו? בלי שניתן להם אישורי עבודה לא יהיה שלום, כי אם לא יהיו להם שגשוג ורווחה כלכליים, תהיה בעיה. הרי מה שאמרתם מופרך כל הזמן. אמרתם שייפסקו הרציחות כשיהיה שלום, אמרתם שאתם רוצים שלום כדי להפריד בין שני העמים, היום אתם – – –

אברהם פורז (מרצ):

מי זה "אתם"?

סילבן שלום (הליכוד):

אתם, אנשי השמאל.

והיום אתם מסבירים לנו שבלי שיבואו אלינו לתל-אביב – – –

אברהם פורז (מרצ):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת פורז.

סילבן שלום (הליכוד):

מה עשיתם כל הזמן? עזה ותל-אביב. אמרתם: רוצים להיפרד מהם, שהם ישבו שם. עכשיו אתם מספרים לנו שלא יהיה שלום אם הם לא יבואו לתל-אביב כדי לעבוד.

כל האמיתות שלכם מופרכות מן היסוד. כל מה שאמרתם זה רק כדי לאחז את עיני כולם. לצערי הרב, הצלחתם.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת סילבן שלום, זמנך תם. אני מבקשת לסיים.

סילבן שלום (הליכוד):

אני כבר מסיים.

דיברתם על הישגים של השלום – החרם הערבי ייגמר. איזה נגמר? האמנה הפלשתינית תבוטל – סעיף אחד בה לא בוטל. וכל המדינות יבואו לחתום אתנו על שלום. אתם יודעים, אמרתי פעם: הישג אחד כן היה. מה ההישג? אולי יהיה כינון יחסים עם מאוריציוס. מישהו פה יודע איפה מאוריציוס?

נעמי חזן (מרצ):

אני, כן.

סילבן שלום (הליכוד):

את אולי יודעת איפה מאוריציוס. איש בציבור לא יודע איפה מאוריציוס. ואני פתחתי את האנציקלופדיה למצוא איפה מאוריציוס. כתוב: מאוריציוס – אי באוקינוס ההודי, 860,000 תושבים. זה לא שכונה בסין, שדוד לוי ויצחק שמיר הביאו לכינון יחסים אתה. זה לא שכונה בבייג'ין. זה כל ההישגים, מאוריציוס.

ההישגים האלה כולם לא הצליחו להביא שלום ליהודה ולשומרון, לא הצליחו להביא לכך ששירותי ההצלה יהיו שם בסך הכול לטובת התושבים. הרציחות נמשכות ושירותי הצלה אין. וכל הכסף הזה – ואמרנו לכם שזה מה שיקרה – שלחתם לאותם סקטורים שלכם, ואתם יודעים לאן. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת סילבן שלום.

אני מזמינה את חבר הכנסת חיים אורון, אחריו – חבר הכנסת יוסף בא-גד, ואחריו – חבר הכנסת רענן כהן.

חיים אורון (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אני מיטלטל בין קר לחם. פעם אחת אני שומע מחבר הכנסת סילבן שלום, כשהוא תוקף את רבין: מה אתה עושה, אתה מגשים את האידיאולוגיה של מרצ; ופעם שנייה הוא מסביר עכשיו: כל מה שאמרתם מופרך. האמן לי, חבר הכנסת שלום, מופרך מה שאמרת, שרבין מגשים את האידיאולוגיה של מרצ, ומופרך גם מה שאמרת עכשיו. אבל אתה יודע? אין לי שום עניין להמשיך עוד ויכוח, שאתה כנראה מאוד רוצה לקיים אותו, האם ההסכם שחתמה ממשלת ישראל עם אש"ף לפני כחודשיים היה נכון; אני משוכנע שהיה נכון.

על סדר-היום עומד היום נושא אחר. האחד, שהיה בשולי דבריו של חבר הכנסת רון נחמן – אספקת שירותי הצלה ברמה סבירה לתושבי הגדה המערבית ורצועת-עזה היהודים. אני בעד. ובוועדת הכספים, כאשר הנושא הזה עלה כל פעם, תמכנו בתביעה. כאשר היא הוגשה באופן ענייני בשיעור ובמידה, ולא תמיד היא הוגשה כך, תמכנו בה. אבל לא זה מה שעומד היום על סדר-היום.

מה שעומד היום על סדר-היום הוא לא איזה ויכוח תנהלו על ההסכם שהממשלה הזאת חתמה; הוא אפילו לא הוויכוח שתנהלו בשאלה האם צדקנו, או אתם צדקתם. מה שעומד ביומיים האחרונים על סדר-היום הוא, האם נשבר המחסום, האם הוויכוח יתנהל כוויכוח דמוקרטי, וחלקים רציניים, משמעותיים, מאלה שמנהלים אותו, התייאשו מהיכולת לשכנע באופן דמוקרטי ומאמינים שניתן לבלום את התהליך בדרכים אחרות, כפי שהיו אתמול בבית-אל ולפני שבוע בחברון. וזה דיון לגמרי אחר. הוא לא שייך להסכם השלום, הוא לא שייך לעמדות השונות, הוא שייך לשאלה: מה הם דפוסי הוויכוח שיהיו בארץ הזאת? ומי ששורף מכוניות של ערבים משום שהם ערבים, ומי שנכנס לכיתה בבית-ספר של ערבים משום שהם ערבים, ומי שמפעיל מסעי עונשים לאורך חוצות חברון, למעלה ולמטה, משום שהם ערבים, משתף פעולה עם ה"חמאס", שרוצה – – –

סילבן שלום (הליכוד):

תתבייש. איך אתה יכול להשוות?

חיים אורון (מרצ):

משתף פעולה – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת סילבן שלום.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת סילבן שלום, אילו היית שומע את דברי עד הסוף, היית אולי – – –

דוד מנע (הליכוד):

מה יש לשמוע עד הסוף, כאשר אתה משווה עם ה"חמאס"?

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת דוד מנע, לא יעזור, משתף פעולה עם ה"חמאס" – – –

סילבן שלום (הליכוד):

אתה לא מתבייש?

חיים אורון (מרצ):

– – – משתף פעולה עם ה"חמאס" כמי שמוביל את המאבק, כדי שלא לאפשר קיום של תהליך השלום הזה.

אני לא משווה ולא השווייתי מעולם שום מעשה של פגיעה באדם, שום מעשה של פגיעה, או חס וחלילה לקיחת חיי אדם – תקשיב לי היטב, חבר הכנסת סילבן שלום – עם שום מעשה של פגיעה ברכוש. בעולם הערכים שלי יש הבחנה בין פגיעה ברכוש לבין פגיעה באדם. מבחינה זאת אני לא עושה השוואות. אבל המניע הבסיסי של מי שמתנגד להסכם הזה מיסודו הוא, שהוא ויתר על הסיכוי לשכנע את הציבור ומאמין כי – הוא אומר את זה – – –

סילבן שלום (הליכוד):

אם לא היה הרצח, זה היה קורה?

חיים אורון (מרצ):

הפרעות בחברון לפני שבוע, חבר הכנסת סילבן שלום, היו לפני הרצח.

סילבן שלום (הליכוד):

הם היו בעקבות רצח אחר.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

לא היה אז רצח.

סילבן שלום (הליכוד):

אין יום שאין בו רצח.

חיים אורון (מרצ):

חברי הכנסת, אפשר לטעון ולסובב את גלגל הרציחות ההדדיות, וכך נגיע לשנת 1929, ואולי קודם לכן. אני חוזר ואומר, ואני אומר זאת לא למי שמבצע את המעשים – –

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת אורון, זמנך תם.

חיים אורון (מרצ):

אני כבר מסיים.

– – לא למי שעושה את המעשים שם, כי אני חושב שמי שעושה את המעשים בחברון או בבית-אל ויתר על הסיכוי להידבר. אני פונה למי שמוכן באופן פוליטי להתייצב מאחוריהם ולא יאמר להם באופן הברור והנחרץ ביותר, למי שמפרסם היום מסמך של קריאה לסרבנות. אנחנו עמדנו במבחנים הללו. אנחנו נאבקנו בסרבנות של השמאל – – –

סילבן שלום (הליכוד):

יושבת-ראש התנועה שלך דגלה בזה.

חיים אורון (מרצ):

לא נכון.

סילבן שלום (הליכוד):

למה אתה אומר שזה לא נכון? מעל כל במה היא אמרה שהיא תומכת בהם.

חיים אורון (מרצ):

אני אומר שזה לא נכון, ואני יודע טוב מאוד מה אני וחברי – – –

סילבן שלום (הליכוד):

אתה משהו אחר.

חיים אורון (מרצ):

אני פונה אליך ואל חבריך לנהוג בנושאים הללו באחריות, משום שכאשר פורצים פה קו מאוד ברור הוא יוצא משליטה, ואנחנו קרובים לנקודה הזאת.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת אורון. אני מזמינה את חבר הכנסת יוסף בא-גד. אחריו – חבר הכנסת רענן כהן, ואחריו – חבר הכנסת מיכאל איתן.

יוסף בא-גד (מולדת):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, שולחן ממשלה ריק, הייתי חבר הכנסת היחיד, לצערי, שהשתתף בהלווייתו של הקדוש חיים מזרחי, השם ייקום דמו, שהתקיימה אתמול אחר הצהריים בחולון.

היו"ר א' סלמוביץ:

סליחה רגע, חבר הכנסת בא-גד. אני רוצה להבהיר פה משהו. חבר הכנסת חגי מירום, לא אני קבעתי את הרשימה. זה בתגובה על דברים שאמרת קודם. מי שקבעה זו מזכירות הכנסת, ואני קוראת את שמות הנואמים לפי הסדר שהומצא לי.

חגי מירום (העבודה):

אני מאוד מצטער שהבנת כאילו אני רואה בך את האשמה.

היו"ר א' סלמוביץ:

שמעתי פה משפט, והייתי חייבת להגיב עליו.

חגי מירום (העבודה):

במקרה המזכירות זו המזכירה. כשאמרתי: היא לא בסדר – בהחלט לא התכוונתי אלייך. את לקחת את זה עלייך.

היו"ר א' סלמוביץ:

שמעתי משהו אחר לגמרי.

חגי מירום (העבודה):

אני לא רציתי שזה יישמע. קורה. נעזוב זאת.

היו"ר א' סלמוביץ:

סליחה, חבר הכנסת בא-גד, בבקשה.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני מתחיל את דברי מחדש. אני מבקש לקצוב לי את הזמן – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

אתה לא מתחיל מחדש. אני בסך הכול לקחתי חצי דקה. דיברת דקה וחצי. כן, בבקשה, חבר הכנסת בא-גד.

יוסף בא-גד (מולדת):

כחבר כנסת יחיד שהשתתף בהלוויה של הקדוש, מי שהיה וראה את האלמנה שלא הצליחה להיכנס שנים רבות להיריון, ורק לפני חצי שנה נכנסה להיריון, והנה הילד יהיה יתום, בלי אבא, רק מהסיבה הפשוטה שחיים מזרחי הקדוש רצה ללמוד תורה כל היום, וכדי לפרנס את אשתו ואת משפחתו חיפש דרך להרוויח את לחמו בכבוד. מה יותר טוב לעשות מאשר למצוא מקום לרכוש ביצים בזול ולהפיץ בין אחרים שמעוניינים? אדם רצה להתפרנס בכבוד.

האם יש ערבי בישראל שאנחנו מגבילים אותו איפה לקנות ביצים ואיפה לא לקנות ביצים? למה דמו של יהודי הופך הפקר?

כאשר דיבר סגן שר הביטחון, אמרתי: לפחות יינתנו אמצעי הצלה וחירום כמו בתחומי "הקו הירוק". לפחות. אנחנו יודעים שהתושבים באריאל וביהודה ובשומרון נתונים לפיגועים, לצערנו, כולנו יודעים על כך. ביקשתי לפחות זאת. לא רק שלא נותנים להם זאת, אלא מפקירים את דמם.

אני קורא פה, מעל במה זו, לראש הממשלה להודות בטעותו ולא להתבייש להתנצל. אני מרשה לעצמי לפנות אליו מפני שכאשר הוא גירש את ה"חמאס", כאשר הוא עשה סגר בעזה, שיבחתי אותו מעל במה זו אף שאני איש אופוזיציה. כאשר הוא עשה מעשה נועז ואמיתי לא התביישתי לשבח אותו. לכן אני אומר, שהיום הוא צריך לדעת שהוא עבר כל גבול. לא יכול להיות שאדם שמכנה את המתישבים "פרופלורים", "בכיינים", "לא מזיזים לי" – לא יכול להיות שהוא ישווה אותם היום בכל דרך שהיא לאנשי ה"חמאס". להבדיל בין חושך לאור, בין טמא לטהור, איך אפשר בנשימה אחת להגיד את הדברים האלה?

אירחתי בישיבת נחלים את ילדי "בית הדסה" מחברון.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת לקצר ולסיים.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני מסיים.

אירחתי את כל משפחות הרובע המוסלמי בעיר העתיקה. לא ייאמן. באו ילדים ליום השבת, ואתם יודעים מה הם עשו? הם רצו כל הזמן בחוץ ואמרו על הדשא: אנחנו לא מפחדים. ואילו ב"בית הדסה" ברובע המוסלמי הם רק היו בחצרות ופחדו לצאת מהבתים. הם ראו את האור.

לכן, יש שיטה לייבש, חלילה, את יהודה ושומרון בכל מיני דברים. ראש ממשלה נבון, שהוא ראש ממשלת כל העם, צריך לדעת להגן על כל העם. אני חוזר וקורא לו להתנצל, וזה ייתן הרגשה טובה יותר ליהודי יהודה ושומרון, אחינו ובשרנו.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת בא-גד. אני מזמינה את חבר הכנסת רענן כהן. אחריו – חבר הכנסת מיכאל איתן, ואחריו – חבר הכנסת גונן שגב.

רענן כהן (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, חבר הכנסת נחמן רון, חבר הכנסת סילבן שלום, אנחנו חיים במשטר דמוקרטי, ובמשטר דמוקרטי יש משמעות לרוב. מה שאתם עשיתם כאן היום – במקום לעסוק בנושא המרכזי והחשוב העומד על סדר-היום, אתם ניצלתם את הבמה הזאת כדי להסית חלק מהציבור ולפגוע במשטר הדמוקרטי ובמשטר הרוב. אני חושב שאתם לא הוספתם לאווירה ולא הוספתם לדברים, שהציבור שאותו אתם כביכול מייצגים, בחר בכם לשמם – לפי דעתי אתם פגעתם בעניין ובמטרה.

אנחנו הולכים לתהליך של הסכמי שלום. הרציחות וההתנכלויות של אויבי השלום, שרובם משתייכים ל"חמאס", תשומת הלב הציבורית חייבת להיות לשירותי החירום – חבר הכנסת נחמן, זה נושא שאתה העלית.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת סילבן שלום, זה מפריע. חבר הכנסת רון נחמן.

רענן כהן (העבודה):

חבר הכנסת נחמן, אתה באמת מתעניין במה שקורה ביהודה ובשומרון? זה חשוב לך?

רון נחמן (הליכוד):

אתה יודע מה קורה? הדיון הזה לא מגיע לאנשי יהודה ושומרון, כי מ-1 בחודש ערוץ-2 הפסיק לשדר. כל הדיון הזה לא מגיע לאנשים שמדובר בחיים שלהם.

רענן כהן (העבודה):

אתה אומר כאן מה שאתה רוצה, לאזור שלך, לתושבים שלך. אני לוקח את זה מאוד ברצינות.

רון נחמן (הליכוד):

קודם כול תגנה את ראש הממשלה.

רענן כהן (העבודה):

אל תסביר לי מה צריך לעשות. אני לוקח מאוד ברצינות את מה שאתה ביקשת כאן, כי זה מאוד חשוב לי.

כל יום אפשר לפתוח עיתון ולקרוא על תאונות דרכים בכביש חוצה-שומרון, או על נפגעים מירי על אוטובוס או מבקבוק תבערה ואף על מעשי פשע פליליים באזור. חובתה של מדינת ישראל לדאוג לאזור יהודה ושומרון, משום שאנחנו ביקשנו מרוב התושבים להגיע לשם ולהתיישב שם. ואני מופתע מהתשובה של סגן שר הביטחון בסוגיה הזאת.

דוד מנע (הליכוד):

מה זה חשוב? אחר כך תצביע בעד. מה זה משנה?

רענן כהן (העבודה):

בראש ובראשונה עומדת בעינה הבעיה הביטחונית, חבר הכנסת נחמן רון. קודם כול צריך להשלים את גדרות הביטחון בכל היישובים ומסביב ליישובים. דבר שני, צריך להשלים את מערכת התאורה הביטחונית. ואני מופתע שכל הדברים האלה שאתה מדבר עליהם, אינך מעלה אותם כאן. ביישובים שבהם נדרשת סלילת כבישים, היא לא נעשתה.

אלה הדברים שחובתנו לעשות, כדי להבטיח את ביטחונם של אזרחי מדינת ישראל. משום שכל העזרה שאנחנו נותנים במרכז הארץ, אנחנו חייבים לתת גם לתושבי יהודה, שומרון וחבל-עזה. זו חובתה של מדינת ישראל.

במקום שאתה תבוא לכאן ותייצג אותם תושבים בצורה נכונה וכנה – לרבות שירותי מגן-דוד-אדום ושירותי בריאות – אתה פשוט קמת ועמדת כאן והתקפת ללא צורך, ולא לעניין, את ממשלת ישראל. בכך לא תשיג את המטרה למען תושבי יהודה ושומרון, אלא להיפך. וחבל שכך פעלת.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת רענן כהן. אני מזמינה את חבר הכנסת מיכאל איתן, אחריו – חבר הכנסת גונן שגב, ואחריו – חבר הכנסת דוד מנע.

דן תיכון (הליכוד):

אינני מבין. הרשימה סגורה, ואלה שלא היו מקבלים את רשות הדיבור?

היו"ר א' סלמוביץ:

הרשימה סגורה; וזו הרשימה, לא אני קבעתי אותה. זו הרשימה שנמסרה לי על-ידי מזכירות הכנסת.

מיכאל איתן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, בשעות אלה נאבקים יהודים בארץ-ישראל על שמירת ביטחונם. לכאורה הדבר נשמע טבעי, מקובל – – –

יורם לס (העבודה):

— — —

מיכאל איתן (הליכוד):

אלה חדשות של יום יום. אנחנו כבר רגילים לזה. אבל אני רוצה לשאול את חברי הכנסת הזאת: אם היה גורל יהודים באיזה מקום אחר בעולם בסכנה, אם באיזה חבל ארץ, בארץ נידחת מאוד, לא משנה איפה, היו יהודים בסכנה, ואם באותו חבל ארץ נידח, מרחק אלפי קילומטרים מהבית הזה, היה מצב שכל יהודי שנוסע בדרך היה צפוי להתקפה על-ידי אוכלוסייה מקומית, שכל יהודי שהולך לשוק היה צפוי לדקירות סכין, שכל יהודי שהיה לוקח את ילדיו לבתי-הספר או לביקור אצל רופא או לביקור אצל קרובים היה מסתכן בכך שישליכו עליו בקבוקי תבערה – מה היה קורה בבית הזה? מהספסלים האלה, ממרצ, מהמערך, מהעבודה, בזה אחר זה היו קמים חברי הכנסת, באים לדון הזה ונושאים נאומים חוצבי להבות נגד הפקרת הביטחון של היהודים באותו חבל ארץ נידח. ממשלת ישראל היתה מפעילה את שירותי הביטחון שלה. היא היתה עושה דברים שאולי נחשבים להפרת החוק הבין-לאומי. כאשר המטרה היתה לשמור על ביטחונם של אותם יהודים, היא היתה פועלת בדרכים בלתי-לגליות, עושה כל מאמץ, משתדלת לאיים, למנוע, לפעול בכל דרך כדי להציל אותם יהודים. והנה אנחנו נמצאים כאן, במדינת ישראל, צה"ל לפקודת הממשלה, שולט בשטח, וצריך להתווכח על ביטחונם של היהודים. זה פשוט אבסורד.

שמעתי את הפרטנרים החדשים שלנו מסבירים, שברצח היהודים אשמה ממשלת ישראל, משום שהיא לא עושה מספיק ויתורים. האווירה היא שמאפשרת את מעשי הרצח, ובאווירה אשמה ממשלת

ישראל, כי אינה עושה מספיק ויתורים. אלה דברים שצריכים להשפיע על מעצבי המדיניות שלנו. הם צריכים להבין שהפרטנרים שאתם הם מנהלים משא-ומתן היום מאשימים את ממשלת ישראל, אומרים שהיא אשמה במעשי הרצח משום שהיא אינה עושה מספיק ויתורים. לכן, כדאי שממשלת ישראל תקרא את רשימת התביעות של הפרטנרים האלה, ותדע שעד אשר לא יתגשמו כל התביעות הללו הם ימשיכו. הם אומרים את זה מראש. ומהי רשימת התביעות – כולנו יודעים. אומרים לנו במפורש: אתם תיתנו את עזה ותיתנו את יריחו, תיתנו את כל יהודה ואת כל שומרון. וחברת הכנסת גוז'נסקי אמרה: ואחר כך צריך להקים מדינה פלשתינית, בלי זה ממילא לא יהיה שלום. נכון, חברת הכנסת גוז'נסקי? נכון, היא אומרת. ואחר כך צריך לתת להם את ירושלים. נכון, חברת הכנסת גוז'נסקי?

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

רק את מזרחה.

מיכאל איתן (הליכוד):

את מזרח-ירושלים. ויניפו שם את דגל אש"ף. ואחרי שיתנו את כל הדברים האלה, מי שחושב שהאווירה תהיה רגועה אינו אלא טועה. כי הם אומרים לנו בצורה הברורה ביותר: גם אחרי כל הדברים האלה, עדיין תעמוד על הפרק זכות השיבה. והאווירה לא תהיה רגועה. ובאווירה לא רגועה

וליד חאג' יחיא (מרצ):

חבר הכנסת איתן, אתה מציג תמונה לא נכונה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני, עם כל הכבוד לך, אש"ף לא ויתר על זכות השיבה. הוא לא שינה את האמנה הפלשתינית, לא ויתר על זכות השיבה. הוא עומד על זכות השיבה – – –

וליד חאג' יחיא (מרצ):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת יחיא, סגן השר יחיא.

מיכאל איתן (הליכוד):

למה אתה מתווכח? כל אחד יודע את זה. אדוני סגן השר וליד צאדק, למה צריך להתווכח על עובדות? אפשר להתווכח על הערכות. על עובדות לא צריך להתווכח. אש"ף לא ויתר על זכות השיבה. אש"ף עומד על קיום זכות השיבה. ולכן, המסקנה מהמצב הנוכחי היא פשוטה. הם אומרים לנו את זה בצורה הברורה ביותר. האווירה לא תשתנה – הם ימשיכו לבצע את כל הפעולות הללו.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

היו"ר א' סלמוביץ:

סגן השר וליד צאדק, אני מבקשת ממך, אתה מפריע.

מיכאל איתן (הליכוד):

האווירה לא תשתנה. והאווירה אשמה במעשי הרצח.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

תנסה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אנחנו לא שמענו גינוי לרצח. ומי שלא גינה את הרצח הזה גם לא יפעל נגד הרוצחים הללו. אם הוא לא מגנה, למה שהוא יפעל נגדם? וחלוקת העבודה כבר ידועה. להיפך, הם תובעים לשחרר אותם מבתי-הסוהר. מה, הם תובעים מאתנו לשחרר אותם מבתי-הסוהר כדי שיילחמו נגדם?

אני רוצה לומר בקשר לנושא הביטחון. נושא הביטחון, חבר הכנסת רענן כהן, הוא לא נושא של עוד פנס ועוד גדר תאורה. גם זה חשוב, אבל צריך להיות ברור שאם רוצים להגיע לשלום, השלום מחייב בראש ובראשונה צעד מוקדם – הפסקת טרור, ואם אין הפסקת טרור, יש לזה תשובה צבאית מוחלטת, טוטלית. אפשר למגר את הטרור, וכל מי שאומר שרק פתרון מדיני יכול להפסיק טרור אינו אלא מעודד את הטרור, כי הוא מאפשר לערבים להגיש תביעות נוספות, כאשר הם אומרים: שינוי אווירה, שינוי מצב מדיני, זה יפסיק את הטרור. לא, הפסקת הטרור תיעשה כאשר הפלשתינים לא

ייתנו מקלט לטרור והם יהיו נחושים בדעתם לשבת ולדבר ליד שולחן המשא-ומתן ולא לשחק משחק כפול: ליד שולחן המשא-ומתן לקבל, וברחוב, בקסבה, בשוק, בכביש – להרוג ולחסל יהודים.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת איתן.

דברי ברכה של היושבת-ראש למשלחות ממרוקו ומספרד

היו"ר א' סלמוביץ:

חברי הכנסת, אני מבקשת לברך בשם הכנסת את המשלחות הנכבדות ממרוקו ומספרד, המבקרות בארץ ונמצאות עמנו כאן ביציע, ואת מארחיהן מר בני גאון וחבר הכנסת רפי אדרי, ולאחל להן בשם הכנסת ביקור מהנה ופורה בארצנו.

הצורך לחזק שירותי חירום והצלה ביש"ע

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מזמינה כעת את חבר הכנסת גונן שגב; איננו. אני מזמינה את חבר הכנסת דוד מגן.

דוד מגן (הליכוד):

אני מוותר.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מזמינה את חבר הכנסת דוד מנע, אחרי – חבר הכנסת חגי מירום, ואחרי – חבר הכנסת יורם ל.ס.

דוד מנע (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אתמול השווה ראש הממשלה את אנשי יש"ע לאנשי ה"חמאס", וזאת לא היתה פליטת פה. אומנם הביקורת הציבורית גרמה לכך שהוא יחזור בו מדבריו, אבל זו לגמרי לא היתה פליטת פה. מדוע אני אומר את הדברים האלה? כי גם היום עמד פה על הדוכן חבר כנסת מהשמאל וחזר במפורש על ההשוואה הזאת, בין אנשי יש"ע לבין אנשי ה"חמאס". כל הזמן התחנכנו על נושא הפרעות: ערכו פרעות ביהודי חברון, פרעות קישיניב, פרעות. והנה היום משווים ומדמים מעשים של יהודים לפרעות. אם זה פגיעות ברכוש – אלה פרעות של יהודים בחברון, וזאת ההשוואה המדומה שלכם, אנשי השמאל.

מה שמנסים פה לעשות זה דה-לגיטימציה. מנסים להסיט את הוויכוח מוויכוח מדיני בין ימין לשמאל לוויכוח נגד המתנחלים. מנסים לפגוע בהם, מנסים לפגוע באמצעות ניפוח דברים מסוימים, ובכך חושבים להסיט את הוויכוח מהוויכוח המדיני-הפוליטי הקשה בין הליכוד לבין אנשי מפלגת העבודה. ידידי הטובים, אני כשלעצמי נגד אלימות, אבל אני חושב שזכותם לפעול במישור הדמוקרטי ככל שימצאו לנכון.

דיברו פה על סרבנות. מי אבי אבות הסרבנים? – שולמית אלוני ואנשי השמאל. מדברים פה על איזו כרזה שהיתה בעיתון של קצינים מן הימין. אבי אבות הסרבנים – אנשי השמאל; והם באים היום ועושים דה-לגיטימציה לליכוד ולאנשי יש"ע.

האם אנשי יש"ע לא נשלחו לגור ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה על-ידי הממשלה? אנשי חבל-עזה, אנשי בקעת-הירדן לא עברו לשם על-פי החלטות הממשלה, לא קיבלו סיוע ממשלתי לעבור ולגור ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה? והיום – דה-לגיטימציה, בכלל זה אנשי השמאל.

יש פה איזו הפרדה בין אזרחים סוג א' לבין אזרחים סוג ב', כביכול דמם של אזרחי יש"ע מותר. פגעו ברכבים והפכו את זה לתורה, למעשה ניגוד למעשים של ה"חמאס", על הרצח הברוטלי של יהודים באשר הם יהודים.

ידידי חברי הכנסת, קצין צה"ל אומר, שעל המתיישבים להביא בחשבון את כל נושא הביטחון בדרכים. אני לא מקבל את הטענה הזאת. חובתו של צה"ל להגן על כל יהודי יהודה, שומרון וחבל-עזה בכל דרך, בכל שביל, בכל מקום מבודד ברחבי יש"ע.

משה פלד (צומת):

מי אמר את זה?

דוד מנע (הליכוד):

קצין בכיר בצה"ל.

משה פלד (צומת):

להדיח אותו.

דוד מנע (הליכוד):

זה מה שאמר קצין בצה"ל.

משה פלד (צומת):

להדיח אותו.

דוד מנע (הליכוד):

חייבים לשמור על יהודי יהודה, שומרון וחבל-עזה בכל מקום שהם, בכל נקודה, בכל מקום מבודד, בכל סמטה, כי זכותם לנוע שם.

אני קורא לכולנו, לפחות לצד שלנו, לא ללכת אחרי ההסתה הזאת. לנהל ויכוח על דעת הציבור, לנהל ויכוח עם אנשי השמאל מול הציבור, אבל אל תיתנו להם להסיט אותנו להשוואות הזדוניות האלה בין אנשי יש"ע לבין אנשי ה"חמאס". תודה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת דוד מנע.

אני מזמינה את חבר הכנסת חגי מירום, אחריו – חבר הכנסת יורם לס, ואחריו – חבר הכנסת אברהם הירשזון.

חגי מירום (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אני שמעתי כאן דברים פשוט בלתי מתקבלים על הדעת. עמד כאן חבר הכנסת מיכאל איתן וניסה לטעון כאילו לא היה גינוי לרצח של חיים מזרחי, זיכרונו לברכה. אני לא מבין את זה. היו גינויים מכל שדרות הציבור. גם ראש הממשלה, גם שר החוץ, שרי ממשלה שונים וחברי כנסת גינו את העניין. אין שאלה בכלל. מה זה, אנחנו לא נגנה רצח של יהודי, יהיה אשר יהיה מקומו?

אבל, לא זה העניין. ודאי שאנחנו כואבים את כאבה של מדינת ישראל, את כאבה של משפחה, את כאבו של יישוב, את כאבו של כל מי שקשור לרצח כזה, וזאת לא השאלה שעומדת לפנינו היום. השאלה העומדת לפנינו היום, חברי הכנסת, לצדו של הדיון הזה על שירותים חיוניים לתושבי יהודה, שומרון וחבל-עזה, השאלה היא: האם אנחנו עוברים לתרבות של טרור, של פעולות בלתי חוקיות, של המרדה, או שאנחנו ממשיכים לתפקד בשטח, עם כל הקשיים שיש, במסגרת שלטון החוק?

ואני רוצה להגיד לך, חבר הכנסת דוד מנע: מודעת הקצינים והאקדמאים שמתפרסמת היום, הקוראת לחיילים ולשוטרים ולאנשי ביטחון לסרב לפנות יישובים כאשר יקבלו הוראה לכך, היא הסתה למרד, היא ממלאת אחר כל האלמנטים של עבירת ההמרדה בחוק העונשין והיא מעשה חמור ביותר.

דוד מנע (הליכוד):

אתם אבי אבות המסיתים, אבי אבות המסיתים והמורדים – אתם.

חגי מירום (העבודה):

אני מעולם לא חשבתי שדיבורים של השמאל שבשמאל, על סירוב לשרת בשטחים, הם דבר לגיטימי. ראיתי בכך מעשה חמור, ראיתי בכך דבר שנוגד את שלטון החוק והוקעתי, על כל במה שהופעתי בה, את ההטפה לסירוב. אני אפילו יכול לומר כאן, להבדיל מחבר הכנסת חיים אורון, שאני מקבל את הקביעה של מי שאמר, שבזמנה השרה שולמית אלוני גילתה הרבה סימפטיה לסרבנים האלה, דבר שלא נראה לי מעולם, ותנועת מרצ, למעט גורמים במפ"ם, לא הוקיעה את תופעת הסירוב, כפי שהיתה צריכה להוקיע אותה.

דוד מנע (הליכוד):

כל הכבוד.

חגי מירום (העבודה):

אבל מכאן ועד השלמה עם מודעת קצינים כזאת? ולמי הם קוראים לסרב – לחיילים, למשטרה ולאנשי הביטחון. לעשות את זה? חברי הכנסת, מי שעושה כך אינו מעוניין בשלטון חוק ונותן ידו להמרדה.

אני רוצה להגיד כאן: אין כל ספק, כל אימת שיש לנו התיישבות ביהודה ובשומרון, כל אימת שיש שם יהודים שחיים ביישובים – הם זכאים לביטחון, הם זכאים לשירותים חיוניים, ולא רק שהם זכאים, זו חובתה של הממשלה לתת אותם. אין על זה ויכוח כלל, ואני שמח על תשובת סגן שר הביטחון, שעמד פה ואמר: יש חובות שאנחנו חייבים למלא אותן. אבל לא אהיה מוכן להשלים, בשום פנים

ואופן, עם מצב שבו תושבים ביהודה ובשומרון ישרפו, יזרקו אבנים, ישברו, יארגנו פוגרומים בכפרים של שכנים מתוך תחושת זעם ונקם. כולנו חיים בתחושת זעם ונקם כאשר נרצח יהודי. כולנו חיים בתחושת זעם ונקם כאשר נרצח ערבי. כולנו חיים בתחושת זעם ונקם כאשר מישהו לוקח את החוק לידי ו מבצע מעשה פשע.

אני חושב, שאם אנחנו רוצים לשמור על שפיות הדעת הלאומית, אנחנו מוכרחים לקרוא לכולם לסדר, לקרוא לכולם לציית לשלטון החוק. האופוזיציה צריכה לדעת, שכפי שאנחנו ישבנו תקופה ארוכה באופוזיציה והפגנו הפגנות שמאל, מעולם לא שברנו, לא ניתצנו, לא שרפנו – לא תמצאו הפגנה אחת של "שלום עכשיו" שיצאה מן האיפוס ושהיתה כזו שהפכה לפוגרום, אף פעם – אין סיבה שיהיה כדבר הזה מן העבר השני.

אשר לשירותים החיוניים, אני אתן את ידי לכל תביעה לתת לתושבים ביהודה ובשומרון את מה שנותנים לתושבים בכל הארץ, על מנת לאפשר להם לחיות את חייהם, כל עוד הממשלה לא קיבלה החלטות המשנות את המצב מבחינה מדינית. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת חגי מירום. אני מזמינה את חבר הכנסת יורם לס. אחריו – חבר הכנסת סאלח טריף, ואחריו – חבר הכנסת משה פלד.

רחבעם זאבי (מולדת):

מי נציג הממשלה בדיון הזה?

קריאה:

אין.

יורם לס (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, הנושא שאנחנו עוסקים בו, שירותי חירום והצלה בעיקר בעיר אריאל, שחבר הכנסת רון נחמן כל כך עבד עליו, אין ויכוח לגביו. אני רוצה לומר מתוך היכרות אישית, מדברים ששמעתי מרופאים שעובדים באריאל, גם ממידע שקיבלתי מחבר הכנסת רון נחמן עצמו על מספר האמבולנסים שיש היום בפועל באריאל, שאין הבדל ואין רמה נמוכה של שירותי רפואה ושירותי פינוי חירום רפואי באריאל. אין גבול לצרכים. אבל מה שקורה במצפה-רמון, בדימונה, בשלומי, קורה באריאל באותה רמה מבחינה רפואית.

רון נחמן (הליכוד):

זה לא נכון. לגבי אמבולנסים, אני הבאתי תרומות מחוץ-לארץ. במצפה-רמון הם לא צריכים את זה.

יורם לס (העבודה):

הנושא, ראוי שתדע, חבר הכנסת רון נחמן, הנושא של מגן-דוד-אדום הוא נושא רגיש, כי מגן-דוד-אדום, מבחינת המשפט הבין-לאומי, זה ארגון הצלה. הארגון הזה פועל על-פי חוק מדינה מיוחד, מפני שמעמדו בעולם, חבר הכנסת רון נחמן, מעמדו בעולם הזה לזה של ארגון הצלב-האדום, של ארגון הסהר-האדום. קשה ומסובך להביא ארגון שיש לו מעמד – ואנחנו רוצים שיהיה לו מעמד באמנת ז'נבה – קשה להביא ארגון כזה לאזור שמעמדו המשפטי איננו ברור. אני מדבר במלים עדינות.

אני גם יודע מה אתה רוצה. הרי לא האמבולנסים מעניינים אותך. אתה רוצה את הדגל שמגן-דוד-אדום מבטא, שיתנופף מעל אריאל. זה מה שאתה רוצה באמת, כפי שהערבים הפלשתינים רוצים את הדגל של הסהר-האדום שיתנופף בערים שלהם.

משה פלד (צומת):

אתה שומע מה שאתה אומר?

רון נחמן (הליכוד):

פניתי למנכ"ל הסהר-האדום, היות שאין מגן-דוד-אדום, ואמרתי, בוא ותיתן לי אתה, מהסהר-האדום, את שירותי מגן-דוד-אדום.

יורם לס (העבודה):

אז מדוע תקפת אותי כשנפגשתי עם מנהל הסהר-האדום בקהיר? אם אתה פנית אליו, מדוע תקפת אותי?

רון נחמן (הליכוד):

יורם לס (העבודה):

כי זה גימיק, ואני לא מדבר על גימיקים שלך.

רון נחמן (הליכוד):

אני דואג לאנשים שלי. ריבוננו של עולם, אתה רופא.

משה פלד (צומת):

הוא דואג לאנשים שלו.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת פלד. חבר הכנסת רון נחמן.

יורם לס (העבודה):

אתה ראוי לשירותי רפואה כמו בכל עיר ומושבה בישראל. אתה ראוי לכל תקציב לנושאים האלה ואתה יכול להפעיל, אם אתה רוצה, אמבולנסים בתקציב המועצה. אני לא נלחם אתך עכשיו בסגנון המתלהם שלך קודם על דם ואש ותמורות עשן. אני יודע מה אתה רוצה, אתה רוצה את הדגל של מגן-דוד-אדום.

רון נחמן (הליכוד):

מה פסול בזה?

יורם לס (העבודה):

את הדגל הזה אתה לא תקבל, כי אתה לא חלק ממדינת ישראל. אני מרגיש גם שאתה מודה בזה.

משה פלד (צומת):

אל אלוהים, תתבייש לך, תבקש סליחה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת פלד, חבר הכנסת פלד.

יורם לס (העבודה):

סליחה? ממי לבקש סליחה? אריאל איננה חלק ממדינת ישראל היום.

משה פלד (צומת):

אתה שומע מה שאתה אומר?

יורם לס (העבודה):

אני שומע.

משה פלד (צומת):

אריאל הוקמה על-ידי המערך.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת פלד, חבר הכנסת פלד.

יורם לס (העבודה):

לפני 25-30 שנה, לחבר הכנסת רון נחמן היו חיתולים והוא עשה במכנסיים. הוא לא הלך לבית-שימוש. מה אתה חושב, שחבר הכנסת רון נחמן לא גדל? אתה מביא לי מסמכים מלפני 25 שנה?

רון נחמן (הליכוד):

את ההערה הזאת הערת בתור דוקטור?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת נחמן.

משה פלד (צומת):

אתם שומעים מה שהוא אומר, שיגיד את זה עוד הפעם, שכל עם ישראל ישמע אותו. בושה וחרפה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת פלד, חבר הכנסת פלד, חבר הכנסת פלד.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

היו"ר א' סלמוביץ:

סגן השר וליד צאדק.

יורם לס (העבודה):

ברשות היושבת-ראש, הואיל ובדיון הזה עלה כל נושא מלבד שירותי החירום וההצלה בשטחים, אני רוצה, ברשותך, לדבר על נקודה אחת שעלתה גם בנאומי של חבר הכנסת רון נחמן, וזה המשאל שצוטט היום בעיתון ודובר עליו אתמול בתקשורת. אני מתפלא מאוד על רשות השידור שמביאה משאל, שלפיו 80% מהנשאלים תומכים כביכול בגישתו של חבר הכנסת רון נחמן ומתנגדים לדבריו של רבין.

משה פלד (צומת):

87%. תדייק.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת פלד.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

היו"ר א' סלמוביץ:

סגן השר וליד צאדק.

יורם לס (העבודה):

אני רוצה להבהיר באיזה אופן המשאל הזה הוא שקרי. אני מתפלא על רשות השידור ועל העיתון "ידיעות אחרונות", שמפרסמים את הדברים האלה. הלכו ולקחו אנשים, שאחד מהם יכול להתקשר 50 פעם בשעה. הרי מדובר על מחשב, שמתקתקים לתוכו צלילים בטלפון, שמים מתנחל אחד שיחייג 50 פעם למחשב – והנה יש לנו תוצאה.

אני דורש מעל בימה זו מרשות השידור להפסיק עם השיטה הזאת, שהיא מעוותת ומקומה לא יכירנה בחברה שלנו.

משה פלד (צומת):

גם אתם עושים כך.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לס, זמןך תם כבר מזמן.

יורם לס (העבודה):

אני מודה ליושבת-ראש.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת יורם לס. אני מזמינה את חבר הכנסת סאלח טריף; איננו. אני מזמינה את חבר הכנסת משה פלד. אחריו – חבר הכנסת אלי גולדשמידט. אחרי דברי חבר הכנסת אלי גולדשמידט ייפסק הדיון וההמשך יהיה בשבוע הבא. זו החלטה של יושב-ראש הכנסת.

חבר הכנסת פלד, בבקשה.

משה פלד (צומת):

כבוד היושבת-ראש, חברי הכנסת, אני מוכרח להביע זעזוע עמוק מדבריו של חבר הכנסת יורם לס, שדיבר לפני והגדיר את אריאל כיישוב שאיננו שייך לארץ-ישראל, למדינת ישראל. אני דוחה את זה בשאט נפש. חבר הכנסת לס, אני דוחה את דבריו בשאט נפש. אני חושב שאתה צריך לבקש סליחה גם מתושבי אריאל וגם מהאבות המיישבים של תנועת העבודה.

יורם לס (העבודה):

איפה ימית? עם אנשים כמוך היינו היום במלחמה עם מצרים.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לס, חבר הכנסת לס.

משה פלד (צומת):

כהקדמה לדברי אני רוצה להביע סלידה מוחלטת – – –

רון נחמן (הליכוד):

חבר הכנסת פלד, מדובר גם על מעלה-אפרים.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת נחמן, אני מבקשת.

משה פלד (צומת):

כהקדמה לדברי אני רוצה להביע סלידה מוחלטת וגינוי פומבי לכרוז שהופץ אמש באור-עקיבא, שדובר בו על רצח ראש הממשלה.

נראה לי כי התקופה הקרובה תהיה קשה לכולנו, מסובכת ומסוכסכת. לכן כולנו מחויבים באיפוק, בהבלגה, בקור רוח ובסובלנות.

עם זאת, אינני יכול שלא להסתייג ואפילו לגנות באותה נשימה את השוואותיו של מר רבין בין מחבלי ה"חמאס" למתיישבי יש"ע. הכרזותיו ועקיצותיו של מר רבין, היוצרות תהליך של דה-לגיטימציה למתיישבים, אינן מביאות אחדות אלא הן מביאות פירוד. ראש הממשלה, כמו פיו ובהתנהגותו המנוכרת, מביא למצב שיותר מחצי מהציבור במדינה יוותר עליו כראש ממשלה, פשוטו כמשמעו, יוותר עליו כראש ממשלה. לכן יש לגנות התבטאויות קשות משני הכיוונים, משני המחנות, התבטאויות המגבירות מתחים, אפילו אם הן באות מפיו של ראש הממשלה.

וכעת לנושא הנדון. בהזדמנויות רבות, כשהתבטא ראש הממשלה מר רבין בזכות הסכם העקרונות עם אש"ף, הוא הוסיף עוד כי מבחנו של ההסכם יהיה ביכולת הצדדים לתת פתרונות לבעיות הביטחון הרבות הנובעות מהמציאות הסבוכה בשטח.

ראש הממשלה, מתוך הבנתו את הנושא, מתוך אחריותו הספציפית לביטחון, ובעיקר מתוך אחריותו הכוללת, הגדיר את נושא הביטחון כנושא המרכזי שעליו יקום או ייפול ההסכם. הגדרתו של ראש הממשלה איננה מתיישבת ואיננה מתממשת, שכן המצב הביטחוני הולך ומידרדר. ביטחונם האישי של המתיישבים הולך ופוחת, ופתרונות אין.

הנה, לפני למעלה מחודש ימים הכריז שר המשטרה מר שחל על הקמת משמר אזרחי ביישובי יש"ע, למען הגבר ביטחונם האישי והכללי של התושבים. מאז הכרזתו של שחל ועד היום לא קרה דבר. לא נכתב מסמך בנושא, לא הוקמה כל מסגרת ארגונית, לא מופעל כלום, והעסק תקוע.

באבני-חפץ הופסקה בניית המקלטים. אינני נוגע בהיבט המשפטי שבהפסקה זו, הנוגדת את החוק, הנוגדת את האחריות הציבורית, המפירה הסכמי בנייה כתובים וחתומים. אלו היבטים חשובים, אולם אינם נוגעים לרמת ביטחונם האישי של המתיישבים.

הייתי מעז לשאול, או אפילו לקבוע, כי הפסקת בניית מקלטים שכזו לא היתה יכולה לעלות על דעתה של הממשלה ושל ראשה אילו דובר בקריית-שמונה או במעלות או בכל קיבוץ מהקיבוצים היושבים בצפון, על גבול הלבנון, ובצדק; ללמדך, שאין דבר בארץ הזו שהוא נטול פוליטיקה. אפילו ביטחונם של אזרחי המדינה קשור בהשתייכותם הפוליטית וביחסו של ראש הממשלה אליהם.

מפאת קוצר הזמן, אני שואל אותך, ראש הממשלה, האין כאן מעשה מכוון? האין כאן התעלמות מכוונת מבעיות אמיתיות בשטח? האין כאן קהות חושים ביחס למצוקות הפרט וחוסר התחשבות ציבורית?

אני תובע ממך, ראש הממשלה, וקורא לך לעשות הכול למען רווחתם וביטחונם של תושבי יש"ע, העומדים בקו החזית ומקיימים בגופם את המשימה הדרמטית ביותר שידעה החברה הישראלית בדור האחרון.

וקריאה נוספת אליך, ראש הממשלה: אל תיתנו יד לתהליך הוצאתם של המתיישבים אל מחוץ למחנה, אל תבנו חיץ וחומה בינם לבין שאר אזרחי מדינת ישראל. ההיפך עשו, קרבו אותם אל לבכם, הפכו אותם למבשרי השלום, למקיימי השלום ולא לאויביו. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת משה פלד. אני מזמינה את חבר הכנסת אלי גולדשמידט. כפי שצינתי, על-פי החלטת יושב-ראש הכנסת, אחרי דברי חבר הכנסת גולדשמידט אנחנו נפסיק את הדיון בנושא להיום, והוא יימשך בשבוע הבא.

אלי גולדשמידט (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, אולי מפני שאיתרע או התמזל מזלי ואני אחרון הדוברים, הייתי רוצה לחרוג קצת ממנהג הבית הזה ולהגיד כמה דברים שהם אולי יותר בבחינת דברי פיוס והרגעה.

אני מרגיש שלעתים קרובות אנחנו מנהלים בבית הזה ויכוחים שמביעים עמדות פוליטיות נוגדות, לעתים בחריפות רבה מאוד, אבל יש לי תחושה בזמן האחרון, שיותר ויותר מתחיל להתנהל בתוך ציבור חברי הכנסת, ואם אנחנו מייצגי הציבור בארץ, אולי גם בין חלקים בציבור בארץ, דו-שיח או רב-שיח של חירשים.

לדעתי, אין אדם אחד בצד הזה של הבית שלא מעוניין שאנשים החיים בהתנחלויות ביהודה, בשומרון ובעזה יחיו שם בשלום ובביטחון. אני לא מציע לאיש מהצד הזה של הבית לנסות ולהטיח בנו ששלומם של המתנחלים ושל התושבים היהודים ביהודה, בשומרון ובעזה לא יקר לנו כשלומם של כל אזרח במדינת ישראל. אין דם יקר יותר ודם יקר פחות.

חבר הכנסת רון נחמן, גם לפני שנחתם הסכם העקרונות בספטמבר, גם לפני שהגיעה הממשלה הזו לשלטון, היו מעשי רצח ביהודה ובשומרון. היו מעשי רצח גם במקומות אחרים, לא רק ביהודה ובשומרון. מעולם לא היה מישור בבית הזה שלא חש תיעוב כלפי כל מעשה רצח. בה במידה כולנו צריכים להבין, שגם כאשר תחושת הנקם עולה וגואה – וכולנו מרגישים כעס עצום על דברים שמתרחשים ועל רציחות מתועבות, בין שזה רצח של חיילי מילואים ברצועת-עזה ובין שזה רצח של תושבים יהודים ביהודה ובשומרון, כפי שהיה בזמן האחרון – גם כאשר אנחנו חשים את רגשות

הנקמה הקשים ביותר והלגיטימיים ביותר צריך לזכור, שבכל זאת ביהודה, בשומרון ובעזה יש מאות אלפי ערבים שידם איננה לוקחת חלק בפשעים החמורים האלה. לא ייתכן לגנות רק בחצי פה התפרעויות נגד ערבים, כמו שאסור בשום פנים ואופן לנסות, ולו ברמז, לתת את התחושה שאנחנו לא דואגים דאגה עמוקה לתושבים ביהודה ובשומרון. לכן הטענה שלי היא אל שני החלקים, לאו דווקא אליכם, ולא דווקא אל הצד הזה.

אנחנו עוברים תקופה קשה, וזו תקופה במחלוקת. אני לא חושב שמישהו יכול לנבא מה יהיה בעוד חצי-שנה-שנה. גם אני מרגיש, לגבי הרבה דברים, שיש בעיות קשות. גם לי יש בעיה עם העובדה שתהיה משפחה עזתית עם עשרה ילדים, שחמישה מהם יהיו באש"ף ויהיו אנשי השלום וחמישה יהיו ב"חמאס" ויהיו אנשי מלחמה. אני עדיין לא יודע איך פותרים את כל הדברים האלה. אבל אין דרך אחרת. אנחנו חייבים לנסות, תוך שמירה על ביטחון. בואו ננסה, לפחות בתקופה זו של כמה חודשים, עם כל המחלוקת, להתייחס לדברים בצורה עניינית. בואו ננסה לא להפוך כל מקרה טרגי למיקוח ולוויכוח פוליטי קשה. אני חושב, שאם נעשה את זה, כולנו נרוויח. לא בזה שנגדף ונגנה איש את רעהו נצליח לשכנע מישהו בצדקת דרכו של האחר.

אם לחזור לנושא הקונקרטי, תמיד הייתי בדעה שצריך לתת לתושב אריאל בדיוק אותם אמצעי ביטחון כמו לתושב דימונה וכמו לתושב דגניה, בלי שום הבדל. אם אתה נמצא בסכנה גדולה יותר מפני שאתה חי בשטחים, אתה צריך לקבל יותר ממי שנמצא בסכנה פחותה. אני חושב שבעניין הזה צריך לגבות כל מי שחי שם. אם הפתרון הפוליטי יהיה בעתיד כזה או אחר, ההסכם הנוכחי קבע: יהודים לא מתפנים מיהודה ומשומרון. אני חושב שזאת היתה טעות ליישב יהודים במקום שהם יושבים היום. הם יושבים שם, אנחנו צריכים לדאוג לביטחונם, ולא כמס שפתיים אלא "על אמת".

רחבעם זאבי (מולדת):

דגניה היא מעבר לירדן, אתה יודע?

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני יודע.

רחבעם זאבי (מולדת):

זאת היתה טעות גם כן ליישב אותה?

אלי גולדשמידט (העבודה):

לא.

רחבעם זאבי (מולדת):

למה לא? מה ההבדל?

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת זאבי, אם אני צריך לענות על זה, אני צריך עוד עשר דקות. אתה יודע את זה, יש הבדל.

רחבעם זאבי (מולדת):

ולא תהיה לך תשובה גם בעשר שעות.

אלי גולדשמידט (העבודה):

לטעמך לא תהיה לי תשובה, אבל אני חושב שכן תהיה לי תשובה.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת גולדשמידט, כבר הוספתי לך שלוש דקות.

אלי גולדשמידט (העבודה):

כיוון שהיושבת-ראש נתנה לי באמת זמן נוסף אני לא רוצה לנצל את זה לרעה, וברוח הדברים הללו אני מבקש שנוריד את הטונים, נפסיק לגדף איש את רעהו, וננסה לקיים איזו מערכת חיים נורמלית בתוך המדינה הזאת, עם כל הבעיות שיש בה. תודה.

שאלות בעל-פה

היו"ר א' סלמוביץ:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא על סדר-היום: שאלתא בעל-פה מס' 202 של חבר הכנסת אברהם רביץ. בבקשה.

מאכלים לא כשרים בארוחה למאות שוטרים בתל-אביב

אברהם רביץ (יהדות התורה):

גברתי היושבת-ראש, אני רק מבקש להקדים, אני יודע את יחסו החיובי של שר המשטרה לערכים שאני עומד לדבר עליהם, ואני שואל כך: בעיתון "יום השישי" מתאריך י"ד במרחשוון התשנ"ד פורסם כי מאות שוטרים, שהשתתפו בתרגיל של "תפיסת מחבלים" בתל-אביב, השתתפו בארוחה לא כשרה, שהוזמנה ממסעדת "אחמד את סלים". גם אחמד את סלים יכול לקבל תעודת הכשר.

דן תיכון (הליכוד):

זו פרסומת למסעדה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני עושה פרסומת שלא יאכלו שם.

היו"ר א' סלמוביץ:

מה קורה באמצע שאלתא בעל-פה? אני מבקשת לקרוא את השאלתא ולהיות צמודים לתקנון.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני עושה פרסומת שלא יאכלו שם, כי זה לא כשר.

ברצוני לשאול:

1. האם הארוחה התקיימה בהתאם להוראות הכשרות במשטרת ישראל?

2. מה ייעשה לגבי מקרים דומים בעתיד?

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת רביץ. אדוני שר המשטרה, בבקשה.

שר המשטרה מ' שחל:

גברתי היושבת-ראש, אני מתכבד להשיב על שאילתא בעל-פה של חבר הכנסת אברהם רביץ: 1. מדובר במפגש פרטי, עצמאי, של קצינים מספר ולא של מאות שוטרים, במשטרת מרחב דן, שהחליטו לאכול במסעדה שהוזכרה בשאילתא. הארוחה לא היתה קשורה כלל בעבודתם במשטרה ולא אורגנה על-ידי המשטרה.

2. המשטרה כגוף מקיימת את כל האירועים הרשמיים שלה תוך הקפדה על נושא הכשרות, ואני אישית, כידוע, מקפיד על כך גם בתחום האיש.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה. שאלה נוספת לחבר הכנסת רביץ, בבקשה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

שאלה-הערה. כיוון שידוע במקורותינו שאם אוכלים מאכלים לא כשרים זה מטמם את הנפש, וכדאי היה שקציני ישראל לא תהיה להם נפש מטומטמת – כדאי להעיר להם. עובדה שהדבר הזה קיבל פרסום בעיתון, זה לא היה מין מפגש אינטימי בינם לבין עצמם. כנראה, העובדות היו קצת שונות מכפי שנמסר לך על-ידי המשטרה.

בכל זאת, הייתי מציע, אדוני השר, כיוון שהדבר קיבל פרסום, שתבדוק שנית האם העובדות כפי שנמסרו לך אכן כך היו. תודה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה לחבר הכנסת רביץ. שאלה נוספת לחבר הכנסת תיכון.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני שר המשטרה, שאלה אישית. מה דעתך על הרפורמה במשק הבשר? האם אתה בעד או נגד יישום הרפורמה?

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה לחבר הכנסת תיכון. אדוני השר, בבקשה.

שר המשטרה מ' שחל:

גברתי היושבת-ראש, לחבר הכנסת רביץ – אין לי ספק בנכונות התשובה. אני אביא את הדברים בפני מפכ"ל המשטרה, כדי שבנושא הזה, ללא ספק, בשום מקרה, פעולה של המשטרה לא תהיה בניגוד להנחיות ולהוראות שמחייבות את משטרת ישראל לגבי הכשרות.

לחבר הכנסת דן תיכון, ידידי, כמו בתיקון החמישי לחוקת ארצות-הברית, שאין אדם משיב תשובה שעלולה להפליל אותו, אני לא אשיב תשובה שעלולה להביך אותי. לכן, יכול להיות שיש לי דעה, אבל אני לא מזדהה אתה. אני לא אשיב לך.

דן תיכון (הליכוד):

תצביע.

שר המשטרה מ' שחל:

בוודאי. אתה גם כן הצבעת. יש כללים בהיותך חבר בגוף שוודאי מנחה אותך מה לעשות.

הצעה לסדר-היום

התחקיר בטלוויזיה על-אודות שיטות החקירה במשטרה

היו"ר א' סלמוביץ:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא על סדר-היום, הצעה דחופה לסדר-היום מס' 2419, בנושא: התחקיר בטלוויזיה על-אודות שיטות החקירה במשטרה – של חבר הכנסת משה מאיה. בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

מה עם השאילתות האחרות?

היו"ר א' סלמוביץ:

השאילתות הרגילות – אחרי ההצעה לסדר-היום.

משה מאיה (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, אדוני ומכובדי שר המשטרה, כנסת נכבדה, ביום חמישי האחרון פורסמה בטלוויזיה כתבת תחקיר על-אודות שיטות החקירה במשטרה. ראשית, אני חייב לומר בפה מלא, לא ראיתי את כתבת התחקיר, גם אין לי זמן לזה, אבל יש מי שראה ופנה אלי. יש לנו גם בסיעה אנשים שתפקידם לעקוב, ואם אנשים פנו, כנראה היה לזה הד גדול.

אדוני השר, נאמרו שם דברים מזעזעים על שיטות חקירה אימות, על לחץ, על סחיטת הודאות, על שחזור שהוא כפוי, ועובדה שאנשים זוכו.

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אני לא יכול להירגע מסיפורו – וזו רק דוגמה – של מוטי בן-עזרא. הוא הודה ברצח, שחזר אותו ונידון למאסר עולם. לאחרונה הוא זוכה בידי בית-המשפט העליון, לאחר שאדם אחר הודה ברצח. יבוא שר המשטרה ויגיד, נו, מה לעשות, הוא הודה. רבותי, זה עצמו החמור. מדוע הוא באמת הודה? בכתבה הוא סיפר כיצד איימו עליו, הטילו עליו מורא, והוא שמעולם לא נתקל בחוקרי משטרה, האמין להם. הם הובילו אותו לשחזור, והתברר שהוא אפילו לא יודע לשחזר נכון. אז מה עושים? מדריכים אותו כיצד לשחזר. הרי זה מזעזע. איך אפשר להאמין למשטרה כזו?

אני באמת לא רוצה לקשור זאת עם פרשת דרעי. אבל אני חושב שבכל זאת יש לזה השלכה. האם גם בפרשת דרעי כיוונו עדים לסגור על "הפושע" בכל האמצעים?

גם סיפורו של אותו עובד מפתח-תקווה היה מזעזע ונוגע ללב. הוא מספר מה אמרו לו ומה אמרו לאשתו, כיצד התנהגו עמו. שמעתי שניצב בדימוס בנימין זיגל מכחיש, ומול זה הראו בטלויזיה את האדם בוכה כילד. רבותי, ניכרים דברי אמת, ואני מאמין לדמעות. הובאו גם מקרים של הכאות. אני יודע שבמשטרה נוקטים היום יד קשה נגד האלימים, וידוע המקרה של הבחור מיפו. אבל, כנראה לא עושים די.

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, אדוני שר המשטרה, חשבנו שהאווירה, הגישה והשיטות במשטרה, שגרמו לאנשים כמו מיקי אלבין להתאבד, חלפו מן העולם. והנה מתברר שלא. אני שואל אותך, אדוני השר, באילו שוטרים מדובר? מה תפקידם היום? האם הם עדיין משרתים במשטרה? אם כן, מדוע? האם יפטרו? אדוני השר, האם חוקריו של מוטי בן-עזרא עדיין משרתים במשטרה? עדיין חוקרים אנשים? אם כן, מדוע?

אדוני השר, הכתבה היתה קשה והותירה רושם עגום על הצופים. אי-אפשר לעבור על כך לסדר-היום, בפרט שהתורה מצווה: צדק צדק תרדוף. התורה כפלה: צדק צדק, שגם את הצדק צריך לרדוף על-ידי צדק, ולא לומר שהמטרה תקדש את כל האמצעים. לכן, אדוני השר, אני מבקש תשובות על השאלות ששאלתי על אותם חוקרים, ואני מבקש לקיים בנושא זה דיון במליאה. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת משה מאיה. אני מזמינה את כבוד שר המשטרה להתייחס להצעה.

שר המשטרה מ' שחל:

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, הנושא שהעלה חבר הכנסת משה מאיה הוא נושא שמעסיק את העולם כולו, העסיק את משטרת ישראל ואת המערכת המשפטית לא מעט זמן. אני אתייחס אליו גם בקשר לעובדות שהוקרנו באותה כתבת בתחקיר, ואעמוד גם על פעולות שנעשו מאז, אבל בפרופורציות הנכונות, שצריך להביא אותן בחשבון.

קודם כול, כעובדה, הסרט הזה דן בחריגים אחדים ואיננו משקף את דרכה של המשטרה ואת נוהלי עבודתה בחקירותיה. משלושת המקרים שהובאו בסרט, הראשון הוא מקרה שקרה לפני 20 שנה. מדובר באדם שהיה הנדסאי בניין, לשעבר מנהל מחלקת הביוב בפתח-תקווה. החקירה שלו החלה לפני 20 שנה, החשדות גובשו בתיק 1029/77, ולפי הנטען בסרט, לאחר כשלוש שנות חקירה ומשפט, הוא זוכה באופן מוחלט. הוא טען טענות כלפי החקירה, ולגבי אותן טענות טוען החוקר, שהיה אז אחראי לחקירה, ניצב בנימין זיגל, אני מצטט: הדברים הם עלילה ואינם ראויים להתייחסות.

המקרה השני אף הוא אירע לפני שנים מספר. מדובר על חשוד בהפעלת תחנה בלתי חוקית לשידורי טלוויזיה בכבלים. החקירה שלו היתה לפני כארבע שנים. לטענתו, הוא הלך לתומו ברחוב, נתבקש לפתוח עליית גג, הובל בכוח לגג, הוכה על-ידי שני שוטרים, ובהמשך ברח והוכה שוב. במקרה הזה, גברתי היושבת-ראש, שני השוטרים שהיו אחראים למעשה הורשעו בתיק פלילי 121/89 על-ידי בית-המשפט המחוזי חיפה, נידונו לשישה חודשי עבודות תחזוקה בבית-חולים "רמב"ם". הפרקליטות

הגישה ערעור, ובערעור הוטל עליהם מאסר בפועל של שנה וחצי. שני השוטרים שעליהם מדובר נפסלו לפעילות במשטרה.

במקרה השלישי, מדינת ישראל נגד מרדכי בן-עזרא, תיק מס' 517/91, הנאשם הורשע ברצח. לטענתו, הופעל עליו לחץ כבד בחקירה והוצע לו, שאם יודה ילך הביתה. שיטת חקירה כזו פסולה על-פי הכללים של חקירה במדינת ישראל. הוא נשפט והורשע בבית-המשפט וישב בכלא שנה, ולאחר מכן הוכח שהוא לא ביצע את הרצח.

המקרים האלה הם מקרים חריגים, כפי שאמרתי. אני רוצה להביא נתון, שהציבור וחברי הכנסת ידעו. משטרת ישראל עוסקת באירוע פלילי כל דקה וחצי בכל ימות השנה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

כולל עבירות תנועה?

שר המשטרה מ' שחל:

לא. אני מדבר על עבירות פליליות, על מעשים – מרצח ועד להתפרצות לבית מגורים. כשמספר המקרים כה גדול, ומדברים על שלושה מקרים מפורסמים וידועים, שהם בהחלט זועקים לשמים וקשים מאוד, אבל הם קרו בתקופה כה ארוכה של 20 שנה אחורה, אני יכול בהחלט לומר, כי מדינת ישראל יכולה להתייחס בכבוד גדול ובהערכה למנגנון החקירה של המשטרה, למערכת המשפט, לפרקליטות המדינה, על עבודה שבה רוצים ומנסים להגיע לאמת בשיטות הנתונות תחת ביקורת מתמדת של גופים ציבוריים רבים.

הנקודה השנייה שאני רוצה להתייחס אליה בהקשר זה: המשטרה שמנהלת את החקירה איננה הגורם שמרשיע. במבנה שלנו יש מערכות של בקרה חוזרת ונשנית. לאחר סיום חקירת המשטרה, חומר החקירה מועבר לפרקליטות. הפרקליטות צריכה לבדוק את הראיות לכאורה אם יש בהן כדי להרשיע, רק אז היא מגישה כתב אישום. אחרי זה בא בית-המשפט, שהוא המערכת השלישית בהיררכיה של הטיפול, והוא הקובע. הוא מתרשם מהעדויות, הוא חוזר ושומע את הטענות, הוא שומע את הנאשם או את החשוד, בקשר לדרך החקירה והעדויות שלו שנמסרה, במקרים רבים מתקיימים גם משפטים מוקדמים סביב נושא זה.

אחרי הכול מדובר בבני אדם, ובני אדם מסוגלים לטעות. אם היו מקרים כאלה, הרי מרגע שקרו המקרים, הופקו לקחים, טופל העניין. ואני לא מדבר רק בלשון עבר, מופקים לקחים גם עד היום.

גברתי היושבת-ראש, אני יכול להגיד באחריות מלאה, כמי שמייחס לנושא הזה חשיבות רבה ורגיש לו, שמאז כניסתי לתפקיד עברו כל ההנחיות בדיקות חוזרות ונשנות, לרבות השאלה של שימוש באלימות על-ידי שוטרים. מפורסם דוח מבקר המשטרה, האלוף מיל. אדן, שנקרא ברן.

דן תיכון (הליכוד):

מה שפורסם זה הפרק מדוח מבקר המדינה בנושא אלימות המשטרה.

שר המשטרה מ' שחל:

אני מודה לך. אני יכול גם להוסיף את הדיונים בוועדה לביקורת המדינה ובוועדת הפנים של הכנסת. אני מכיר את דינם של דוחות מבקר המדינה ודוחות של מבקר פנימי – בדרך כלל אין שום פרסום סביבם, ולאחר מכן מיישמים חלק, לא מיישמים חלק, ובדרך כלל הם נשכחים. אני לא נהגתי כך. מינתי ועדה בראשותו של פרופסור מרדכי קרמניצר, שמי שמכיר אותו ויודע במי מדובר יודע שהנושא של שמירת זכויות האזרח ואלימות בחקירה הוא הנושא המרכזי שהעסיק אותנו. הוועדה ממשיכה בדיוניה ועומדת לסיים. היא פתחה את הדיונים שלה לשמוע כל מי שבא להעיד, בכלל זה נפגעים, אנשים שהיתה להם טענה, ב-60 ישיבות ארוכות, עם צוות מעולה, שמורכב מאנשי אקדמיה, חוקרים מהמשטרה, מהפרקליטות, מכל הדיסציפלינות האפשריות. הוועדה עומדת לסיים את עבודתה, והיא תגיש לי את מסקנותיה, אני מקווה שבתוך חודש ימים. היא ביקשה ארכה של חודשיים בגלל העבודה המעמיקה והיסודית שהיא עושה.

אני לא מכיר – ואני אומר את זה בכל האחריות – הרבה מקרים שבהם נושא רגיש הובא לטיפול כה מקיף וכולל, לרבות השאלה שהעלה מבקר המשטרה, מה שהוא קורא: תרבות הארגון; כלומר, האם המשטרה מחפה על עצמה, אם יש בתוכה מעין סלחנות של הסביבה.

אני רוצה לצטט כאן את דבריו של מפכ"ל המשטרה, רב-ניצב רפי פלד, בנאום הראשון שלו לפני סגל הפיקוד הגבוה של משטרת ישראל. המשפט שהוא אמר, שזכה למחאות כפיים, משפט שאני בהחלט גאה בו: אין מקום לשוטר מכה במשטרת ישראל. ואני אומר לכם, הרוח הזאת מנשבת מלמעלה עד למטה.

אבל עשיתי דבר נוסף, חבר הכנסת מאיה, על-פי הנחיה והוראה בכתב, שהיא היום נוהל מחייב, לא יעלה שוטר במשטרת ישראל בדרגה חמש שנים מאז הורשע בעבירה של אלימות. אין עונש, אין דבר מוחשי יותר מאשר עבירה מפורשת כזאת שנמצאת ברקורד שלו.

אם יהיו מקרים חריגים של שוטרים, שאצלם זו לא עבירה ראשונה, לא נהסס לומר לשוטר כזה: מקומך איננו במשטרת ישראל.

נקודה נוספת, מאז האירועים שנסקרו בטלוויזיה, חקירת המשטרה – מה שהיה ידוע בעבר כמשטרה חוקרת את עצמה – מזמן הועברה, בתקופה שלפני, למשרד המשפטים. היום, כל עבירה וכל חשד לשימוש באלימות, כל חשד לעבירה של שוטר, עוברים מיידית למחלקה שנקראת מח"ש – מחלקה לחקירת שוטרים במשרד המשפטים.

דן תיכון (הליכוד):

מדוע לא תפרסם מח"ש דוח שנתי?

שר המשטרה מ' שחל:

היא פועלת במסגרת כמו פרקליטות.

דן תיכון (הליכוד):

היא פועלת על-פי החלטת הוועדה לביקורת המדינה. מדוע לא ידווחו לציבור?

שר המשטרה מ' שחל:

אני לא יכול להשיב לך, כי היא לא נמצאת במשרד המשטרה. אין שום דבר שאנחנו רוצים להסתיר. אין לי שום בעיה. אומר לך עוד על החלטה שקיבלתי – שדוחות הביקורת של מבקר המשטרה מפורסמים. אדרבה, אנחנו מזמנים מסיבת עיתונאים ומפרסמים אותם. אין שום דבר שאני רוצה להסתיר מעיני הציבור.

אני לא יכול לסיים את דברי בלי לומר דבר נוסף. אנחנו מדינה שרוצה איכות חיים, מדינה שרוצה חברה בטוחה; שרוצה להילחם גם בפשיעה, גם בבעיית הסמים; שרוצה לטפל גם בתופעת האלימות בחברה הישראלית, גם בבעיית בחירות שבהן חורגים מחוקים, כפי שקורה בימים האלה. המשטרה, אם תהיה בבחינת ראש קטן, לא תבצע את הפעולה שלה.

לכן, אם אני מתקומם על משהו, זה על ההכללה; על כך שבאים ומדברים על ציבור של שוטרים וקצינים, לדעתי מן הטובים, שעושים מלאכה יוצאת מן הכלל, בנאמנות, ומדברים עליהם בהכללה.

בהשוואה לכל מקום בעולם, אין לנו סיבה כלשהי שלא להתגאות במה שיש. מדובר במספר קטן מאוד, זניח, בהשוואה למשטרות במדינות המערביות, בארצות-הברית ובאירופה. די לי להזכיר שבארצות-הברית נאלצו לקבל את פסק-הדין התקדימי שנקרא פסק-דין מירנדה, שבא להטיל סנקציה על המשטרה. פסק-הדין קבע, שאם גובים עדות או ראיה שלא כדין, זה לא יהיה קביל. מזכים אדם, שיודעים שביצע פשע – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

גם בארץ.

שר המשטרה מ' שחל:

אני חושב שמבחינה משפטית, בארץ האיזון הרבה יותר טוב. בית-המשפט אומר: אני אבחן כדי להגיע לאמת, אני אטיל את הסנקציה על מי שעבר את העבירה. לכן, את כל המנגנונים האלה בנינו כדי לבער את התופעה מקרבנו. ואם אחרי כל כך הרבה שנים מדובר על שלושה מקרים – ואני לא מכיר הרבה יותר מקרים, אם כי אני מניח שהיו מקרים נוספים, אבל הם לא רבים – זו ללא ספק תעודת כבוד למערכת המשפט ולמערכת החקירות במדינת ישראל.

גברתי היושבת-ראש, הנושא רציני. אני לא רוצה לבקש להסתפק בתשובתי. אין לי כל בעיה שהנושא יידון. אני מציע שהוא יועבר לוועדת הפנים של הכנסת, ואז נוכל לדבר ביתר פירוט גם על שני הצדדים של המטבע, ולא בצורה חד-צדדית.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לכבוד שר המשטרה. חבר הכנסת גולדשמידט מציע להסיר את הנושא מסדר-היום.

דן תיכון (הליכוד):

אני מציע להעביר את הנושא לוועדה לביקורת המדינה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

כבוד היושבת-ראש, אני מציע, כמובן, להסיר את הנושא מסדר-היום רק לצורך הפרוצדורה. במסגרת הצעה לסדר-היום הגשתי בקשה לקיים ועדת חקירה פרלמנטרית, שתדון בכל הנושא הזה בצורה פתוחה, עם גביית עדויות, שמיעת מומחים וכדומה.

אדוני שר המשטרה, הגשנו גם הצעת חוק, ואני מקווה שתתמוך בה בממשלה, שתאפשר הקלטה באמצעות סרטי וידיאו של הודאות שניתנות על-ידי חשודים במשטרה, כדי להציג אותם סרטי וידיאו בפני בית-המשפט, על מנת שבית-המשפט יתרשם אם אכן ההודאה ניתנה מתוך רצון חופשי וללא מתוך לחץ או כפייה.

אני מציע לך, אדוני שר המשטרה, לשקול גם את הנושא, כפי שקיים בארצות אחרות, של נוכחות סניגור בעת חקירת חשודים במשטרה. אני חושב שהגיע הזמן שבמדינת ישראל – וזאת בלי להטיל איזה דופי במשטרת ישראל – – –

דן תיכון (הליכוד):

כאשר השר שחל היה חבר כנסת הוא הציע שופט חוקר.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני חושב שאם יהיה שופט חוקר, יהיו בנושא הזה בעיות קשות מאוד. אחרי ששופט חוקר קובע מה שהוא קובע, קשה מאוד לאדם ללכת לבית-המשפט כדי להוציא את צדקתו לאור. נעזב את עניין השופט החוקר. אני בהחלט מאמין, ומציע לך, אדוני שר המשטרה, יחד עם שר המשפטים, יחד עם ועדת חקירה של הכנסת, לדון בעניין הזה באופן יסודי, כדי שמצד אחד זכויות האזרח במדינת ישראל תישמרנה בקפידה, ומצד שני המשטרה תוכל להמשיך ולאכוף את החוק.

אדוני שר המשטרה, יש יותר מדי אנשים במדינת ישראל שנעצרים, נשללת מהם חירותם לתקופה של חודשים, ובסופו של דבר הם משתחררים או ללא הגשת כתב אישום או לאחר הגשת כתב אישום, כאשר הם מזוכים בדיון. בעניין הזה אין דין ואין דיין, אין מי שמפצה אותם. לגבי הרבה משפחות הנושא הזה הוא בבחינת חורבן, וטרגדיה משפחתית וכספית כאחת.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת גולדשמידט.

חבר הכנסת מאיה, האם אתה מסכים להצעת כבוד שר המשטרה לדון בנושא בוועדת הפנים?

משה מאיה (ש"ס):

כן. מסכים.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני מציע להעביר את הנושא לוועדת החוקה, חוק ומשפט.

היו"ר א' סלמוביץ:

כיוון שיש לנו עוד שתי הצעות, האחת להעביר את הנושא לוועדת החוקה, חוק ומשפט והשנייה להעביר את הנושא לוועדה לביקורת המדינה, נצביע בעד או נגד העברת הנושא לוועדת הכנסת, אשר תקבע באיזו מהוועדות יידון הנושא.

הצבעה מס' 3

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 12

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

12 תומכים, אין מתנגדים, אין נמנעים. אני קובעת שהנושא יועבר לוועדת הכנסת, אשר תקבע באיזו מן הוועדות הוא יידון.

שאלות ותשובות

היו"ר א' סלמוביץ:

אנחנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום, שאלות ותשובות. אני מזמינה את שר המשטרה.

החזקת אסירים בתוקף צווים מינהליים

חבר הכנסת ד' צוקר שאל את שר המשטרה ביום ה' בסיוון התשנ"ג (25 במאי 1993):

בבתי-הכלא הישראליים מוחזקים כיום 17 אסירים בעלי אזרחות זרה, אחרי שסיימו לרצות את עונשם. חלק מן האסירים מוחזק בכלא כבר מאז 1988, בתוקף צווים מינהליים.

ברצוני לשאול:

1. מה הוא הבסיס החוקי להמשך החזקת אסירים לשעבר בבתי-כלא?

2. האם ישראל מפעילה את מלוא השפעתה על כל גורם בין-לאומי אפשרי כדי למצוא לאסירים אלה מקום מקלט?

3. האם יש גורם המעכב שחרור אסירים אלה, לבד מהבעיות במציאת ארץ קולטת?

4. מה תעשה הממשלה כדי שלא להחזיק אנשים בכלא מעבר למה שקצבו להם בתי-המשפט?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הבסיס החוקי הוא צו מעצר מינהלי המוצא על-ידי שר הביטחון, על-פי סעיף 2 לחוק סמכויות שעת-חירום (מעצרים), התשל"ט-1979, או צו גירוש המוצא על-ידי שר הפנים על-פי סעיף 13 לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952.

2. התשובה חיובית.

3. התשובה שלילית.

4. הגורמים הרלבנטיים ימשיכו במאמציהם למצוא לאותם אנשים ארץ קולטת, ולצורך כך מקיים משרד הפנים קשר גם עם ארגונים למען פליטים.

מסדרי זיהוי במשטרת ישראל

חברת הכנסת ד' איציק שאלה את שר המשטרה ביום כ"ו בסיוון התשנ"ג (15 ביוני 1993):

נודע לי כי מסדרי זיהוי נערכים במשטרת ישראל כאשר המזהה עומד פנים מול פנים אל מול החשוד.

ברצוני לשאול:

1. האם מסדר זיהוי כזה הוא על-פי הנהלים?

2. האם אין מסדר זיהוי הנערך בצורה כזאת מסכן את האזרח המזהה שלא לצורך?

3. מדוע לא יפרסם משרדך נהלים למסדר זיהוי, שיאפשרו הגנה מקסימלית לאזרח המזהה?

שר המשטרה מ' שחל:

1. התשובה חיובית. ככלל, מסדרי זיהוי נערכים במשטרת ישראל כאשר המזהה עומד פנים מול פנים אל מול החשוד, כאשר מחויבת נוכחות עורך-דינו של החשוד.

דרישות אלו נקבעו על-ידי פסיקת בית-המשפט ועוגנו בנהלים פנימיים של המשטרה (הנחיית מח"ק 03.300.05 [נוסח חדש]).

2. כאשר קיים סיכון למזהה, או כאשר הוא חושש מזיהוי כפי שתואר, נערך המסדר באופן שהחשוד לא יוכל לראות את המזהה.

3. קיימים נהלים מפורטים בנושא, כפי שנאמר לעיל.

היו"ר א' סלמוביץ:

שאלה נוספת לחברת הכנסת דליה איציק.

דליה איציק (העבודה):

כאשר שאלתי את השאליתא, ידעתי שזה על-פי הנהלים. הרי אני סומכת על משטרת ישראל שלא תעשה משהו שאיננו לפי הנהלים. ואף-על-פי-כן חשבתי שאולי אצליח לעורר בכ איזו מחשבה. אני חושבת, מה יש לאזרח במדינת ישראל לבוא ולהסתכן ולהצביע על חשוד, שהוא יודע שמחר הוא עלול לסכן את חייו. אני יודעת שבכמה ממדינות העולם יש איזה מיסוך, מן הסוג שאתה יכול לראות דרכו אבל אתה אינך נראה. ואז, אתה גם מגן על האזרח, האזרח שיתף פעולה עם המשטרה וגם עשה מעשה טוב למדינת ישראל.

נדמה לי שחייבים למצוא איזה פטנט שישמור על זכותו של מי שבא להעיד ולחפש את החשוד, ולא ראיתי בתשובתך פתרון נאות לבעיה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה לחברת הכנסת דליה איציק.

שר המשטרה מ' שחל:

אני חושב שהתשובה, גברתי היושבת-ראש, עונה על העניין. כפי שאמרתי, אני לא חושב שאצלנו יש בעיה, כפי שקיימת במדינות אחרות בעולם, של עדים המפחדים להעיד. להיפך, האזרח מעיד והכול בסדר. במקרים שהעד עצמו, המזהה, דורש זאת – אנחנו עושים את המסדר בצורה המוצעת כאן, כדי שלא ניתן יהיה לזהות אותו. אבל הפעולה עצמה, של דרך הזיהוי והמסדר, נעשית על-פי ההנחיות שנקבעו על-ידי בית-המשפט.

דליה איציק (העבודה):

זה כל כך פשוט. למה לא לעשות זאת?

שר המשטרה מ' שחל:

אבל בית-המשפט קבע אחרת. הוא נתן לחשוד שעומד זכויות שאינן קיימות בטלוויזיה, שבה אנחנו צופים. לכן, לא כל מה שיש בסרטי הטלוויזיה טוב לכאן. לדעתי, אם יש בעיה, אם העניין הזה יהיה כך, שאנשים יהיו מאוימים או שתהיה בעיה – יש מקום לשקול. הדרך של מסדר הזיהוי ננקטת אצלנו על-פי הנחיה שבאה בעקבות פסיקה של בית-המשפט.

אילוז רב לנסוע בשבת לחקירה

חבר הכנסת מ' פרוש שאל את שר המשטרה ביום כ"ו בסיוון התשנ"ג (15 ביוני 1993):

בעיתון "ירושלים" מיום ט"ו בסיוון התשנ"ג פורסם, כי רב שנעצר בבני-ברק על חוב אולץ לנסוע לחקירה בשבת, לבית-המעצר במגרש-הרוסים, אף ששילם את החוב לפני כניסת השבת. בית-המשפט אף קבע ביום שישי, כי ישוחרר אם ישלם את החוב, אך לא זו בלבד שלא שוחרר, אלא אף הוסע, כאמור, בשבת.

ברצוני לשאול:

1. האם נכונים הפרטים שפורסמו כנ"ל?

2. אם כן – מדוע הוסע הרב בשבת, למרות הוראת בית-המשפט?

3. האם יינקטו צעדים בנדון?

4. מה ייעשה לגבי מקרים דומים בעתיד?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. בגין התלונה שבנדון מונה במחוז תל-אביב קצין מברר לבדיקת האירוע. השוטרים סיפרו בעדותם, כי העצור לא טען כלל שהוא אדם דתי ושאינו נוסע בשבת, וכן טענו שהוא לא חבש כיפה.

מבדיקת תמונת העצור, כפי שנעשתה בבית-המעצר המחוזי באבו-כביר, לא ניתן לראות אם חבש כיפה.

כמו-כן, לו היה העצור מביע את סירובו לנסוע בשבת, היו נענים לו ודוחים את נסיעתו.

לאור האמור לעיל נגנזה התלונה בגין אילוץ נסיעה בשבת כתלונה שלא בוררה עד תום.

לגבי התלונה בדבר תשלום החוב: השוטרים העידו כי איש מבני משפחת העצור לא פנה אליהם בבקשה לשלם את החוב, וגם לא העצור. אילו פנו – היו מונחים לפנות לבנק הדואר בנמל התעופה בן-גוריון ולשלם שם. מדובר היה ביום ו' אחר הצהריים.

הקצין המברר עדיין צריך לחקור גם את בני המשפחה, שנטען כי ביקשו לשלם את החוב עבור העצור, ולכן טרם הוסקו מסקנות בנושא זה.

4-3. לאור האמור לעיל, העמדה לגבי הנסיעה בשבת ברורה, ולגבי תשלום החוב – יש להמתין לסיום החקירה בנושא.

העמדה לדין של תושב חברון וזיכוי

חבר הכנסת ע' לנדאו שאל את שר המשטרה ביום ג' בתמוז התשנ"ג (22 ביוני 1993):

תושב חברון, מישאל כהן, הועמד לדין פלילי על-ידי פרקליטות המדינה בשל שימוש שעשה בנשקו לאחר שהותקף באבנים, ובהסתמך על הודעתו שלו שמסר במשטרה כשבא, ביוזמתו, לדווח על האירוע.

בית-המשפט המחוזי בירושלים – השופטים בזק, צמח ואור – זיכו את הנאשם בערעור תוך שהם קובעים בפסק-דינם, כי "לא היה יסוד לאשמה ולא היה מקום להעמדת הנאשם לדין", וכן כי העמדתו לדין והרשעתו "אינה מתיישבת עם השכל הישר ועם מטרות החוק".

ברצוני לשאול:

1. מי השוטר שהיה אחראי להכנת התיק והחליט להעבירו לפרקליטות לשם הגשת כתב האישום?
2. בעקבות האמור בפסק-דינו של בית-המשפט המחוזי, מה הם הצעדים שיינקטו לגביו?
3. מה היא הסנקציה המופעלת במשרד המשטרה נגד מי שנמצא נוהג כפי שקבע בית-המשפט?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. התיק הוכן על-ידי תובעת בלשכת התביעות של משטרת מחוז ירושלים, וכתב האישום הוגש על-ידי המשטרה לבית-משפט השלום על עבירה של יריות באזור מגורים, על-פי סעיף 340א לחוק העונשין, התשל"ז–1977.
2. בית-משפט השלום בירושלים הרשיע את הנאשם. בית-המשפט המחוזי בירושלים קבע בפסק-דינו, כי פעולתו של הנאשם היתה כדין, ולכן הפך את פסיקתו של בית-משפט השלום וזיכה את הנאשם. אין בכך כדי להטיל דופי בתובע, שהכין את כתב האישום. פעולתו היתה בסמכות, משיקולים מקצועיים ובתום לב, אף כי מוטעית, כפי שקבע בית-המשפט המחוזי.
3. כל מקרה נבדק לגופו. המשטרה לומדת את פסיקת בתי-המשפט בכל מקרה הנוגע לפעולותיה ומפיקה את הלקחים הנדרשים כדי למנוע הישנות טעויות ותקלות.

עבודות שירות בתחומי יש"ע

חבר הכנסת ר' זאבי שאל את שר המשטרה ביום ג' בתמוז התשנ"ג (22 ביוני 1993):

תקנות שירות בתי-הסוהר אינן מאפשרות הטלת עבודות-חוץ בתוך יש"ע, וכתוצאה מכך חייב מי שהוטלה עליו עבודת-חוץ לנסוע לתוככי ישראל הקטנה, ולפעמים זהו מרחק רב.

ברצוני לשאול:

האם שוקלת המשטרה לבצע עבודות-חוץ בתחומי יש"ע במסגרת מוסדות ציבור, מוסדות חינוך וחסד, שקיימים שם ומשוועים לעזרה?

שר המשטרה מ' שחל:

אני מתכבד להשיב על השאלתא של חבר הכנסת רחבעם זאבי.

חוק העונשין, התשל"ז-1977, אשר מכוח סימן ב'1 שבו ניתן להורות על ריצוי מאסר בעבודת שירות, חל בתחומי גבולות מדינת ישראל. בתחיקת הביטחון ו/או בדין המקומי באזורי יהודה, שומרון ועזה אין הוראה מקבילה המאפשרת המרת מאסר בעבודות שירות.

אפשרות ביצוע עונש עבודות שירות ביהודה, בשומרון ובעזה מחייבת תיקון הן בחוק הישראלי והן בתחיקת הביטחון.

אינני מוצא שיש מקום לתיקוני חקיקה כאמור, וזאת מן הטעמים הבאים:

א. תיקוני חקיקה כאמור יחייבו מתן אפשרות דומה ביחס לתושבי האזור שאינם ישראלים, אשר יבקשו ביצוע עבודות שירות במוסדות הציבור באזור.

ב. ביצוע עבודות שירות במקום היישוב של הנאשם מנוגדת למדיניות שיבוץ עובדי השירות, שלפיה אין משבצים עובד שירות באזור מגוריו מאחר שהדבר נותן פתח להעלמת עין בביצוע העבודה מצד אנשים שהנידון מכיר אותם, וכך ייעשה העונש פלסטר.

ג. עובד שירות המבצע עבודות שירות באזורים אלה יזדקק לנשק אישי לביטחונו באזור, ומצד שני הינו בעצם אסיר שעונשו הומר לעבודת שירות.

ד. הפיקוח על עובדי השירות מבוצע בפועל על-ידי סגני מנהלים של בתי-הסוהר במשך יום בשבוע. במתכונת הקיימת וללא תוספת משאבים, מערכת הפיקוח אינה ערוכה לבצע פיקוח כנדרש על-פי החוק מעבר ל"קו הירוק", מה גם שהתנועה ביהודה ובשומרון או באזור עזה צריכה להיות מאובטחת.

לאור כל הנימוקים האלה, הן מההיבט המעשי-הביטחוני והן מההיבט המשפטי, שהינו המכריע לטעמי, לא ניתן לאפשר ביצוע עבודות השירות ביש"ע.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה. שאלה נוספת לחבר הכנסת זאבי. בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני השר, חיים ביהודה, בשומרון ובעזה 130,000 או 140,000 יהודים. בעונותיהם, בעונותינו, גם הם מבצעים חטאים שהם נשפטים עליהם. תסכים אתי שזה רע ולא טוב שאיש או אשה מחברון או מאריאל, או מכל יישוב אחר, ייסע לתחומי "הקו הירוק", לישראל הקטנה, כדי לבצע את עבודות השירות. אני יודע על מקרה של אשה, אם לשבעה ילדים מחברון, שנסעה יום יום לתחומי ישראל, והיום, עם כל הסיכונים המתלווים לדבר, בכלל זה גם זמן וגם כסף בגין הוצאות נסיעה, זה קשה. יש פה קיפוח של אזרחי ישראל, שחיים מעבר ל"קו הירוק", והם חיים שם בשליחותן של ממשלות בישראל, לעומת אלה שחיים בתל-אביב.

עכשיו אתה אומר לנו: אי-אפשר מארבעה נימוקים. קודם כול, זה לא יכול להיות באותו יישוב שבו הם חטאו. האם תושב תל-אביב לא מבצע את עבודות השירות שלו בתחום תל-אביב? במוזיאון, שאני פעיל בו, תושבי תל-אביב באים לעבוד עבודות שירות. יבואו תושבי חברון לאחד ממוסדות הציבור בחברון ויעשו שם עבודת שירות. נימוק אחר שאתה אומר – גם הערבים ירצו. ירצו – תן להם. למה לא? מה שמגיע לנו מגיע להם. אם זה טוב לנו, טוב גם להם. אם יש להם עבודת שירות – אם יש מושג כזה במשפט שחל ביהודה, בשומרון ובעזה, שמדבר על עבודת שירות לערבים – תן גם להם עבודת שירות. אחר כך אתה אומר – נשק אישי. להיפך, היא הנותנת, כשהאשה או האיש צריכים לנסוע מחברון לבצע את העבודה בירושלים הם צריכים נשק. כשהאשה תעשה זאת באותה קהילה שהיא חיה בה, בבית-ספר, במתנ"ס, או באיזה מוסד שיאושר על-ידיכם, על-ידי שירות בתי-הסוהר, היא לא תצטרך את הנשק. הנימוק הרביעי – קושי בפיקוח. זה נימוק?

בהכירי אותך, בהכירי את המערכת, אני חושב שניתן להתגבר על שתי הבעיות החוקיות שאתה העלית: החוק החל בשטחים והחוק החל בישראל.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת זאבי, זו שאלה נוספת.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני חושב שאפשר להתגבר על זה. אם תרצה – תוכל אתה להתגבר על זה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת זאבי. כבוד השר, בבקשה.

שר המשטרה מ' שחל:

אני רוצה לומר כך: אני הבאתי את הנימוק הראשון, שמחייב שינוי בחקיקה. אינני סגור או אטום לחלוטין בפני נימוקים שיש בהם היגיון. אני מוכן לקיים דיון במערכות, כדי להתייחס לנושא הזה.

בשלב הזה זוהי התשובה שיכולתי לענות, לאחר בירור עם כל הגורמים הנוגעים בדבר.

רחבעם זאבי (מולדת):

אם יהיה דיון אצלך על הנושא הזה – זו תשובה מספקת.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה.

מסיבות אסיד

חבר הכנסת א' הירשזון שאל את שר המשטרה ביום י' בתמוז התשנ"ג (29 ביוני 1993):

הפרסומים האחרונים בנושאי מסיבות הסמים (אסיד) מציינים, שהגילוי והתפיסה של אותן מסיבות היו אקראיים, ותוצאה של הודעות אזרחים מן השורה.

ברצוני לשאול:

1. האם קיימת תוכנית יזומה של המשטרה לאתר בצורה שיטתית את מרכזי ההפצה של הסמים האלה? אם לא – מדוע?

2. הואיל ועיקר הפעילות בנושאי מסיבות הסמים מתרכז בקרב בני נוער, האם נשקל להקים גוף משטירי שייתמחה בפעילות איתור ומניעת סמים בקרב בני הנוער, לרבות השתלבות בפעילות חינוך לעניין זה?

3. האם קיים גוף משטרה הפועל בשיתוף פעולה קבוע עם גורם מקביל במשרד החינוך לגיבוש ולהפעלה של פעולה משותפת נגד התופעה הנ"ל? אם לא – מדוע?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. התשובה חיובית.

3-2. על-פי המידע המצוי במשטרה, רוב המשתתפים במסיבות האסיד הם גילאי 18 פלוס ומספר בני הנוער שהם קטינים הוא קטן.

נושא השימוש בסמים בקרב בני נוער הוא חלק מתפקידי יחידות הנוער של המשטרה הפרוסות בכל מרחבי המשטרה, בכל רחבי הארץ.

במחוז תל-אביב מרוכז הנושא על-ידי חוליית החשיפה במפלג הסמים ביחידה המרכזית (ימ"ר ת"א).

יחידות הנוער של המשטרה משולבות בתוכניות המניעה של משרד החינוך, ושוטרים וקצינים מעבירים הרצאות בנושא, וכן משתתפים בימי עיון ובסימפוזיונים המאורגנים בבתי-הספר בנושא. השנה הכשירה המשטרה כ-50 שוטרים ממגזרי הנוער, מודיעין וסמים להיות "מסבירי סמים" בבתי-הספר.

שר המשטרה מ' שחל:

גברתי, אני חושב שחבר הכנסת לנדאו קופח.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת עוזי לנדאו הגיע. אם כבוד השר יואיל בטובו להשיב – נא להשיב על שאילתא מס' 1345 של חבר הכנסת עוזי לנדאו. בבקשה.

שר המשטרה מ' שחל:

(קורא את התשובה על שאילתא מס' 1345, ראה עמ' .)

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה. שאלה נוספת לחבר הכנסת לנדאו, בבקשה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני, כבוד השר, שאלתי את השאילתא הזאת משום שנתקלנו בשנים האחרונות במקרים מספר שבהם עורכי-דין מן הפרקליטות וגם מן המשטרה היו זריזים בהגשת כתבי אישום נגד אנשים מגוון פוליטי מסוים. אני מתכוון בעיקר למי שהם מתיישבים ביהודה ובשומרון. הם סיבכו אותם במשפטים גם כאשר לא היה צורך בדבר. תחושתי היתה שמא יש רוח כללית שהשרים המופקדים על אותם משרדים נוסכים בפקודיהם.

אני מבקש מכבודו להשיב, האם יש אווירה כללית, לפי מיטב ידיעתו, במשטרה, שבגללה זריזים פרקליטים ושוטרים להגיש תביעות נגד מי שבסיכומו של דבר הם קורבנות הסופגים אבנים, בקבוקים, ובשבוע שעבר גם סכינים בגבם, עד כדי מוות? תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה. כבוד השר, בבקשה.

שר המשטרה מ' שחל:

חבר הכנסת לנדאו, אשתמש אולי באיזה משפט מתוך פסק-הדין שעליו נשענת השאילתא. בכלל, החשד שלך שמא יעלה על הדעת דבר כזה אינו מתיישב כלל עם השכל הישר. וכי באמת יעלה על דעתך, שאני אשב במשרד, אדחוק ואמריץ שיעמידו אנשים לדין על עבירה מן הסוג הזה? אני רוצה שתשאל עצמך שאלה זו בכנות, ולא לצורך פוליטיקה. האם אתה באמת, בינך לבין עצמך, מעלה על דעתך אפשרות כזאת?

עוזי לנדאו (הליכוד):

איני מעלה על דעתי אפשרות שהשר עצמו הוא זה שעשה זאת.

שר המשטרה מ' שחל:

אלא?

עוזי לנדאו (הליכוד):

אבל שהממשלה – בוודאי.

שר המשטרה מ' שחל:

מה, האם המשטרה יושבת ואומרת: הנה, תתחילו להגיש כתבי אישום בכיוון הזה, בכל המנגנון של החקירה, הפרקליטות ובית-המשפט?

עוזי לנדאו (הליכוד):

שמעתי איך כבוד השר התבטא לאחר דברי ראש הממשלה שלשום לאחר פרשת הרצח. אני שמח על התבטאותו. אבל כשראש הממשלה מדבר על "פרופלורים" ומדבר על כך שהם לא ישראלים אמיתיים

דן תיכון (הליכוד):

הוא מדבר יותר מדי.

עוזי לנדאו (הליכוד):

כאשר ראש הממשלה אומר, כשאומרים לו שהמתנחלים יהיו חשופים לטרור: אני לא שלחתי אותם, וכשאומרים לו: אז מה אתה תעשה – – –

שר המשטרה מ' שחל:

חבר הכנסת לנדאו, באמת, זה אפילו לא רלבנטי לשאלה. אני מכבד אותך. אני לא חושב שזה הוגן, אני לא חושב שזה נכון. הדברים שנאמרו כאן, פשוט אין להם כל אחיזה במציאות, והם לא עומדים במבחן השכל הישר. יושבים אנשים הגונים בממשלה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

יש גם, לא מספיק.

דן תיכון (הליכוד):

אבל לפעמים הם מדברים יותר מדי, יותר מדי שטויות.

שר המשטרה מ' שחל:

אינני רוצה להתווכח באיזו ממשלה דיברו יותר ובאיזו ממשלה פחות.

היו"ר א' סלמוביץ:

אין שאלות על שאילתות.

כבוד השר ישיב על שאילתא מס' 1401, של חבר הכנסת דב שילנסקי. חבר הכנסת דב שילנסקי אינו נוכח, התשובה תימסר לפרוטוקול.

עבודת אסירים

חבר הכנסת ד' שילנסקי שאל את שר המשטרה ביום ד' בחשוון התשנ"ד (19 באוקטובר 1993):

למיטב ידיעתי, כ-70 אסירים עובדים כיום בחקלאות ובעבודות אחרות שהתפנו לאחרונה ואין מי שיעבוד בהן.

הכנסת, התקשורת והציבור דנים האם להביא עובדים מארצות זרות ושונות אם לאו.

למיטב ידיעתי, יש אפשרות להפעיל מיידית כ-400 אסירים בעבודות אלה, לטובת כלכלת המדינה, וודאי גם לטובת שיקומם של האסירים.

ברצוני לשאול:

למה הדבר אינו מבוצע?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

שירות בתי-הסוהר מאפשר לאסירים העונים על הקריטריונים הקבועים בפקודות לצאת לעבודות חוץ. התנאי הראשוני לכך הוא, שיתרת מאסרם היא עד 42 חודשים עד לתום שני-שלישים מתקופת מאסרם. כמו-כן עליהם לעמוד בקריטריונים של התנהגות טובה, חוות דעת ביטחונית, מודיעינית וסוציאלית חיובית, וכן המלצות של מנהל בית-הסוהר.

לפני כמחצית השנה נערך שב"ס למבצע סיוע למעסיקים בעבודות קטיף, בחממות פרחים וכדומה. הוגשה למשרד החקלאות רשימה של 300 אסירים מועמדים לעבודות אלו. אולם ביום שבו נקבעה תחילת העבודה, ביקשו משב"ס רק 30 אסירים, והם ניתנו.

התברר שהמעסיקים סירבו לשלם את שכר המינימום במשק כפי שמקובל ולכן החליטו שלא להעסיק אסירים.

בית-בושת בקריית-ביאליק

חבר הכנסת ש' עמור שאל את שר המשטרה ביום כ"ד בתמוז התשנ"ג (13 ביולי 1993):

בתאריך 15 ביוני 1993 בוצעה פעולה של בלשי תחנת זבולון בבית-הבושת ברחוב ציפורי 2 בקריית-ביאליק, ובעקבותיה נעצרו שתי נשים וגבר, שעל-פי החשד ניהלו בית-בושת במקום.

נודע לי כי כעבור ימים מספר שב בית-הבושת לפעול, תוך שנגרמת טרדה רבה ועוגמת נפש לדיירי הרחוב הוותיק והשקט.

מהמשטרה נמסר באחרונה, כי קיים קושי להתמודד עם תופעת בתי-הבושת הפועלים באזורי מגורים.

ברצוני לשאול:

1. מה תעשה המשטרה כדי להביא לסגירה מוחלטת של בית-הבושת האמור, בקריית-ביאליק?

2. אילו פעולות נקטה המשטרה נגד מפעילי בית-הבושת?

3. כיצד ניתן למנוע פעילות בתי-בושת בשטחי מגורים, והאם קיים הסדר חוקי לכך?

4. אם אין חקיקה מתאימה, האם ייזום משרדך חקיקה כזו?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. משטרת מרחב חיפה פועלת בשיתוף פעולה עם עיריית קריית-ביאליק להוצאת צו סגירה למקום. במקור נרשם המקום כמכון עיסוי וקיבל רשיון.

2. במהלך ביצוע הפעולה במקום על-ידי בלשי תחנת משטרת זבולון נעצרו ארבעה חשודים ונפתח נגדם תיק פלילי. החקירה בנושא נמשכת וטרם הושלמה.

3-4. ניהול בית-בושת אסור על-פי החוק בכל מקום.

המשטרה פועלת למנוע פעילות בתי-בושת – במסווה של מכוני עיסוי – כאשר מתקבל מידע מודיעיני, כאשר מגיעות תלונות שכנים וכאשר יש חשד, שבמקום מתנהלת פעילות סמים וחשד למעורבות קטינים.

היו"ר א' סלמוביץ:

שר המשטרה ישיב על שאילתא מס' 1603, של חבר הכנסת חיים דיין. חבר הכנסת חיים דיין אינו נוכח.

שר המשטרה מ' שחל:

אני מאחל לו בריאות.

היו"ר א' סלמוביץ:

התשובה תימסר לפרוטוקול.

תנאי הכליאה של אסירים ביטחוניים

חבר הכנסת ח' דיין שאל את שר המשטרה ביום כ"ט בתמוז התשנ"ג (18 ביולי 1993):

נוכח התרבות מעשי הרצח והטרור המזעזעים ועם חשיפתה של החוליה המסוכנת ביותר בתולדות האינתיפאדה, ברצוני לשאול:

1. מדוע אסירים ביטחוניים, לאחר שהוכחה אשמתם, מקבלים תנאים כל כך משופרים בבתי-הכלא, כגון: טלוויזיה צבעונית, מחשב והשכלה אקדמית?

2. מדוע לא פועלים להחמרת הענישה לאסירים ביטחוניים והטלת מאסר עולם, מאחר שהוכח כי רוב העצירים הביטחוניים שנעצרו לאחרונה גילם נע בין 20 ל-30?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. על-פי שיטת המשפט הנהוגה במדינת ישראל, כמו גם ברוב רובן של המדינות הדמוקרטיות בעולם, בית-המשפט הוא המוסמך לגזור את עונשו של הנאשם, במסגרת הקריטריונים הקבועים בחוק. העונש הינו שלילת חירותו של האדם והכנסתו למאסר.

אין שירות בתי-הסוהר, או כל גורם אחר, מוסמך להטיל עונש נוסף על הנאשם על-ידי החמרת תנאי מאסרו. גישה זו נקבעה בפסיקת בית-המשפט העליון.

2. הנושא מצריך שינוי חקיקה ואינו מצוי בתחום סמכותי כשר המשטרה. בית-המשפט הוא ששוקל כל עבירה על-פי נסיבותיה, ובמסגרת הקריטריונים הקבועים בחוק קובע מה יהיה גזר-דינו של הנאשם.

מסיבות אסיד

חבר הכנסת י' שמאי שאל את שר המשטרה ביום כ"ט בתמוז התשנ"ג (18 ביולי 1993):

תופעת מסיבות האסיד שבהן משתתפים מאות צעירים, ובכללם חיילים וקצינים, הולכת ומתרחבת. במסיבות אלה נוטלים המשתתפים סמים מסוכנים, ונוסף על כך, עם תום המסיבות, נוהגים המשתתפים חזרה לבתיהם כשהם נתונים תחת השפעת הסם. באופן זה נחשפים עשרות ואף מאות צעירים מדי שבוע לסמים מסוכנים לראשונה בחייהם, וחלקם הופכים בסופו של דבר למכורים.

ברצוני לשאול:

1. מה ידוע לך על היקף תופעת מסיבות האסיד?

2. אילו אמצעים נקטה המשטרה עד היום למלחמה בתופעה זו?

3. האם תארגן המשטרה מבצע מיוחד לבלימת נגע זה?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. תופעת מסיבות האסיד נפוצה בישראל בשנים האחרונות. בתחילה אורגנו המסיבות במועדונים, בפאבים ובבתים פרטיים, ולאחרונה החלו לארגן מסיבות תחת כיפת השמים, במקומות פתוחים הרחוקים ממקומות יישוב. המסיבות נערכות בדרך כלל מדי סוף שבוע, במקומות שונים, בהשתתפות עשרות עד מאות איש.

2-3. משטרת ישראל מתמודדת עם התופעה בצורה יזומה, באמצעות כל הכלים העומדים לרשותה: מודיעין, חקירות, סיור, תנועה ומבצעים.

ההתמודדות לא יכולה להתבצע ב"מבצע מיוחד" חד-פעמי.

נוסף על כך, ההתמודדות עם נגע מסיבות האסיד, כתופעה חברתית, חייבת להיות גם במסגרת טיפול מערכתי כולל, כאשר המשטרה היא רק אחד הגורמים המטפלים בנושא.

אי-החזרת תחמושת המוחרמת על-ידי המשטרה

חבר הכנסת ס' טריף שאל את שר המשטרה ביום ז' באב התשנ"ג (25 ביולי 1993):

מר ס"ס (שמו המלא מופיע במקור) הינו אב שכול, בעל עסק לכלי ירייה. ב-1988 הוחרמה סחורתו מפני שמכר ללא רשיון. בפסק-דין של בית-משפט נקבע, כי עם הצגת הרשיון תוחזר הסחורה למר ס'.

כשהציג הנ"ל רשיון כנדרש, נאמר לו במשטרת מרחב הגליל, כי חלק מן הסחורה כבר הוחזר לו. אך מר ס' לא קיבל חזרה שום חלק מן התחמושת. קצין בודק קבע כי הסחורה נמכרה.

מר ס' נתבע על-ידי אנשים ששילמו ולא קיבלו תמורה לכספם עקב ההחרמה, והוא נכנס לחובות כבדים ולמצב נפשי ופיסי חמור.

ברצוני לשאול:

1. מה היא כמות התחמושת שהוחרמה ממר ס' ומה היא כמות התחמושת שהוחזרה לו?
2. איך ייתכן שנאמר למר ס', מטעם משטרת מרחב הגליל, כי הסחורה שהוחרמה ממנו הוחזרה לו, בעוד הוא לא קיבל שום חלק ממנה?
3. קצין בודק של המשטרה מצא, כי הסחורה השייכת לנ"ל נמכרה. האם יש למשטרה זכות חוקית למכור סחורה שעל-פי דין נקבע כי יש להשיבה לבעליה?
4. מה היא עמדת המשטרה כעת בעניינו של מר ס'?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הנשק והתחמושת שנתפסו היו כדלקמן: כלי נשק – 26 אקדחים, 41 רובי ציד וחמישה רובי אוויר; תחמושת – 2,481 כדורים 9 מ"מ; 700 כדורים 0.38; 365 כדורים 0.45; 325 כדורים 0.22; 850 כדורי ציד 12. נוסף על כך: תשעה קנים של רובי ציד.

הנשק שהוחלט להחזירו לבנו של המתלון, לאחר הצגת רשיון כחוק של סוחר מורשה לכלי ירייה, הוא כדלקמן: חמישה רובי אוויר וחמישה אקדחים.

בנו של המתלון טרם התייצב במשטרה לקבל את הנשק.

2. הטענה איננה מדויקת. במהלך שנת 1988 בוצעו שתי הפקדות של נשק ותחמושת על-ידי המתלון במשטרה: האחת, עקב מכירת תחמושת ללא היתר נדרש המתלון להפקיד, והפקיד, בתחנת שפרעם, בין התאריכים 27 במאי 1988 עד 1 ביוני 1988 – 16 כלי ירייה, אשר הוחזרו לו ב- 1 ביולי 1988; השנייה, במהלך חודש אוגוסט 1988, בעקבות ביטול רשיונו של המתלון על-ידי משרד הפנים, כסוחר מורשה לכלי ירייה, נדרש להפקיד במשטרה את כל כלי הירייה שברשותו, ומסתבר שבין כלי הירייה שהפקיד אז היו גם כלי ירייה שכבר הופקדו והוחזרו, כאמור לעיל.

במכתב שקיבל המתלון ממשטרת מרחב הגליל ב-19 באוגוסט 1991 היתה התייחסות לשתי ההפקדות הנ"ל, אף שלא צוינה האבחנה ביניהן, וטענת ההחזרה התייחסה להפקדה הראשונה, כפי שפירטתי לעיל.

4-3. בצו להחזרת מוצגים, שניתן על-ידי בית-משפט השלום בעכו ביום 23 בנובמבר 1989, נקבע כדלקמן: "המוצגים שנתפסו, כלי נשק ותחמושת, יוחזרו לנאשם אם יהיה בידו רשיון מתאים תוך שלושה חודשים".

המתלונן לא הציג למשטרה רשיון או היתר בתוך שלושה חודשים כאמור לעיל, וגם כיום אין בידו רשיון כאמור.

אשר על כן, חולטו המוצגים כדין ובהתאם לחוק כלי הירייה, על-ידי המשטרה, ובעקבות החילוט חלקם נמסר/נמכר ואיננו מצוי עוד בידי המשטרה.

למעלה משנה לאחר מתן הצו הנ"ל, ב-5 במאי 1991, קיבל בנו של המתלונן רשיון לעשיית עסק בכלי ירייה, ואז פנה המתלונן לבית-המשפט בבקשה נוספת וחדשה להחזרת המוצגים שנתפסו ממנו.

בתאריך 12 בנובמבר 1991 קבע בית-משפט השלום בעכו, כי המשטרה "תפעל בהתאם לאמור בגזר-הדין אם המוצג לא חולט, וזאת בהתחשב בכך כי הרשיון הוצא למעלה משנה אחר המועד".

כאמור לעיל, עוד לפני מתן החלטת בית-המשפט מ-12 בנובמבר 1991 כבר חולטו כל כלי הירייה כדין.

למרות כל האמור לעיל, החליטה המשטרה, לפני משורת הדין, בספטמבר 1992, למסור לבנו של המתלונן, המחזיק כיום ברשיון לסחור בנשק, אותם כלי נשק שעודם מצויים כיום בידי המשטרה וניתנים לאיתור.

המתלונן קיבל מכתבים מפורטים, כאמור לעיל, ב-8 בספטמבר 1992, ב-5 באוקטובר 1992, ב-28 באוקטובר 1992 וב-18 במאי 1993.

למרות זאת, טרם מימש בנו של המתלונן את החלטת המשטרה.

גניזת תיק חקירה על קצינת משטרה

חבר הכנסת ח' מירום שאל את שר המשטרה ביום ז' באב התשנ"ג (25 ביולי 1993):

פורסם בתקשורת, כי קצינת כוח אדם של משטרת מחוז תל-אביב, סנ"צ רבקה רותם, היתה מעורבת בתאונת דרכים. הקצינה לא מסרה לנפגעת את פרטיה האישיים ולא דיווחה על כך למשטרה כמחויב. בעקבות פנייה של הנפגעת נבדק הנושא במשטרה, אך התיק נסגר "מחוסר עניין לציבור".

ברצוני לשאול:

1. היש אמת בפרסום?

2. האם תיקים של קצינים זוכים ליחס סלחני במיוחד?

3. כיצד יטופל הנושא?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. העובדות הן כדלקמן:

האירוע התרחש בעת שהקצינה רק החלה בנסיעה לחצות צומת, לאחר שהרמזור התחלף לירוק. באותו רגע קפצה המתלוננת לכביש. מדובר היה בנסיעה אטית מאוד, ולכן המתלוננת לא נפגעה כלל. אירע שפשוף קל.

הקצינה עצרה את רכבה, ירדה לבדוק עם המתלוננת מה אירע. הוברר שלא קרה דבר. הקצינה הציעה את עזרתה, אך הנערה סירבה וטענה שלא קרה דבר. כמו כן, לא ביקשה את פרטיה של הקצינה. לאור זאת לא דיווחה הקצינה כלל על האירוע.

כעבור ארבעה ימים החליטה המתלוננת להגיש תלונה על האירוע, אך לא התלוננה על אי-מסירת פרטים. נפתח תיק חקירה ונמצא שהאירוע התרחש עקב חוסר זהירות מצד הנערה שירדה לכביש, ולא נמצא כל פגם בנהיגתה של הקצינה.

תיק תאונת הדרכים נסגר.

בעת שהקצינה נחקרה היא מסרה את כל הפרטים על האירוע.

החומר הועבר כנהוג למחלקת החקירות במטה הארצי של המשטרה, ושם הוחלט לרשום לקצינה דוח בגין אי-מסירת פרטים ואי-דיווח על תאונה.

מפקד מחוז תל-אביב, לאחר שעיין בכל החומר ובנסיבות האירוע, החליט לגנוז את הדוח נגד הקצינה, על-פי הסמכות המוקנית לו בתקנות המשטרה.

2. התשובה שלילית.

3. כל אירוע מטופל לגופו ועל-פי נסיבותיו.

הסדרי השמירה בפאבים במפרץ חיפה

חבר הכנסת א' זנדברג שאל את שר המשטרה ביום י"ח באב התשנ"ג (5 באוגוסט 1993):

נודע לי כי משטרת זבולון אינה מחייבת את כל בעלי הפאבים ב"עמק האלכוהול" שבמפרץ חיפה להעסיק שומרים בשכר כתנאי להפעלת הפאב. במקרים שבהם דורשת המשטרה העסקת שומרים, היא לא נוקבת במספר הדרוש. טופס תנאים מיוחדים לפי חוק רישוי עסקים, אשר הוכן במשטרה, איננו מובא לידיעת בעלי העסקים באזור, ומן הסתם אין הם מקפידים בביצועו.

ברצוני לשאול:

1. מה היא מדיניות משטרת ישראל בעניין העסקת שומרים בפאבים האמורים?
2. מדוע נמנעת המשטרה מקביעת מספר השומרים הנדרש בכל פאב, בהתחשב באופי המקום ובמספר האנשים שהוא יכול להכיל?
3. כיצד תנהג משטרת ישראל על מנת לוודא כי כל הוראות הטופס הנ"ל תקוימנה, זאת בהתחשב בכך שלכל הפאבים באזור אין רשיון ניהול עסק?
4. מדוע לא תאפשר משטרת ישראל הצבתם של שוטרים בפאבים על חשבון בעלי העסקים, בדומה להסדר הנהוג במגרשי הספורט?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

- 2-1. נוהלי מדור רישוי ואבטחה של משטרת ישראל מפרטים את התנאים לעסק כמצוין בשאילתא, ובין היתר קובעים כי בכל מקום מסוג זה חייב בעל העסק להעסיק עובדים כדלקמן: א. אחראי לביטחון, אשר יאושר על-ידי מפקד המרחב; ב. בודקים ביטחוניים – בכל שער כניסה יהיה בודק ביטחוני, אשר חייב באישור מפקד המרחב; ג. סדרנים – במספר "שלא יפחת מהמספר שייקבע על-ידי מפקד המרחב", ואשר יעסקו בתפקידים כפי שיורה מפקד המרחב.

טופסי התנאים, הן המוקדמים והן המיוחדים, מועברים לרשות המקומית, המתבקשת על-ידי המשטרה להחתים את מבקש הרשיון על קבלת טופסי התנאים, ולהחזיר עותק חתום ליחידת המשטרה.

3. המשטרה מקיימת פעילות שיטור באזורי עסקים ומרכזי בידור, ומקיימת ביקורות על מנת לבדוק האם מתנהל העסק על-פי רשיון והאם הוא ממלא אחר תנאי הרשיון.

באותם מקרים שבהם נמצאת חריגה ממלא השוטר דוח חטאים, אשר מועבר לתביעה.

כמו-כן פועלת המשטרה להוצאת צווי סגירה כנגד אותם עסקים המתנהלים בניגוד לחוק.

הדברים האמורים נכונים בכל המקומות, וכך גם באזור מפרץ חיפה.

4. נושא העסקתם של שוטרים "בעבודה בשכר" בפאבים נדון בעבר במשטרת ישראל. הוחלט שאין לאשר העסקת שוטרים בשכר בפאבים, הן משום אופי המקום, והן משום ששוטרים בשכר אינם מופעלים כסיוע לבעלי עסקים פרטיים, מסיבות ברורות.

פרשת גנבת גביעי אבי רן

חבר הכנסת א' זנדברג שאל את שר המשטרה ביום י"ח באב התשנ"ג (5 באוגוסט 1993):

בכתבה שפורסמה בעיתון "כל בו" נאמר, כי זיאד זמאל הורשע על-פי הודאתו בגנבת גביעים ומזכרות שהיו שייכים לאבי רן, זיכרונו לברכה. בכתבה נאמר כי זיאד זמאל מסר כי המזכרות נמצאות בביתו שבכפר. כוח משטרה שיצא למקום הותקף בידי תושבים, והשוטרים חולצו על-ידי חיילי צה"ל. הגביעים והמזכרות הגנובים טרם נמצאו.

ברצוני לשאול:

1. האם הידיעות הנ"ל נכונות?

2. האם עדיין פועלת המשטרה לשם גילוי הגביעים והמזכרות הנ"ל? אם כן – באילו דרכים ומתי בוצעה הפעולה האחרונה בעניין?

3. האם נעשה ניסיון נוסף להיכנס אל כפרו וביתו של הגנב? אם לא – מדוע?

4. האם נפתחה חקירה בעניין האנשים החשודים כי תקפו את השוטרים? אם כן – מה הן תוצאותיה?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הידיעות אינן מדויקות. נעשו פעולות שונות למציאת החפצים הגנובים, לרבות חיפוש בבית הנאשם, בהשתתפותו ובהדרכתו – אך לא נמצא דבר בביתו. כל אינפורמציה שמסר הנאשם בנושא התגלתה כלא נכונה, וכל מטרתה היתה להשיג לעצמו הטבות. השוטרים ואנשי הביטחון שערכו את החיפוש בבית הנאשם לא הותקפו, אלא היתה במקום התקהלות שהיה בה כדי לסכן את המחפשים, אולם לא אירע דבר.

2. התשובה שלילית. אם יגיע לידי המשטרה מידע חדש, הוא ייבדק.

3. התשובה שלילית. אין בכך צורך, לאור האמור בתשובתי על שאלה מס' 1.

4. התשובה שלילית, לאור האמור בתשובתי על שאלה מס' 1.

היו"ר א' סלמוביץ:

עכשיו ישיב כבוד שר האנרגיה והתשתית על שאלות רגילות. אני אמתין עד שכבוד השר יחליף את הכובע.

שר האנרגיה והתשתית ישיב על שאלתא מס' 1228, של חבר הכנסת רפאל אדרי. חבר הכנסת רפאל אדרי אינו נוכח, התשובה תימסר לפרוטוקול.

הרפורמה במשק הדלק

חבר הכנסת ר' אדרי שאל את שר האנרגיה והתשתית ביום י"ב בסיוון התשנ"ג (1 ביוני 1993):

ברצוני לשאול:

1. האם הרפורמה במשק הדלק אכן מיושמת על כל צעדיה, על-פי המועדים שנקבעו מראש, והאם חלו עיכובים, ואם כן – מדוע?

2. האם חל שינוי במדיניות משרדך בנוגע להמשך יישומה של הרפורמה במשק הדלק, ובאיזה אופן?

תשובת שר האנרגיה והתשתית מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הרפורמה במשק הדלק תוכננה למעשה לביצוע וליישום בשני שלבים.

שלב א' של הרפורמה, אשר הסתיים, פורמלית, באוגוסט 1990, כלל שינויים מרחיקים לכת כמו: יבוא חופשי על-ידי כל העוסקים בענף, ללא התחשבנות עם הממשלה, ואפשרות לכניסת חברות דלק חדשות. בעקבות כך החלה להתפתח תחרות על צרכני הדלק, החל מהגדולים והמוסדיים ועד לצרכן הביתי הצורך סולר ונפט.

שלב א' הניב פירות ואפשר לממשלה לצאת ממעורבות בקביעת מחירים, לכל המוצרים הנמכרים מחוץ לתחנות. פעולה זאת בוצעה ב-1 בדצמבר 1992, והיא מבטאת את התפיסה העומדת מאחורי כל רפורמה – הממשלה יוצאת ממעורבותה ונותנת לכוחות השוק לפעול.

עקב אכילס בנושא השיווק הוא – תחנות הדלק, שם התחרות היא מינורית. כיום נעשות פעולות כדי לפתוח לתחרות גם מגזר זה, בין השאר על-ידי שינוי בתמ"א – תוכנית מתאר ארצית – 18.

הכרזתו של הממונה על ההגבלים העסקיים, כי החוזים בין חברות הדלק לתחנות, הינם בבחינת הסכמים קובלים, תתרום לפתיחת הענף תרומה לא מבוטלת. כמו כן, בכוונת משרד האנרגיה להגיש בזמן הקרוב הצעת חוק שתסדיר את נושא החוזים הקובלים, ואשר עולה בקנה אחד עם החלטת הממונה על ההגבלים העסקיים.

ב-14 ביולי 1993 הוסר הפיקוח על מחירי בנזין 91 אוקטן, סולר וקרוסין, הנמכרים בתחנות. ב-26 באוקטובר 1993 בוטל מבנה המחיר והעמלות שנקבעו על-ידי הממשלה. צעד זה יאפשר התפתחות תחרות מחירים בתחנות הדלק. הצעד הבא יהיה הסרת הפיקוח גם מבנזין 96 אוקטן ובנזין נטול עופרת (95 אוקטן).

בביצוע הרפורמה המלאה אכן חל עיכוב בשל חילופי השרים, ובין השנים 1990 למחצית 1992 לא נעשה דבר לקידומה. כך לא נפתרו בעיות כמו תשתית במשק הדלק, מלאי החירום שבבעלות החברות, מעמד בתי-הזיקוק ונושא תחנות הדלק, כפי שהזכרתי קודם לכן.

2. היעד המרכזי שעמד בבסיס ההחלטה להפעלת רפורמה במשק הדלק היה – ניתוב משק זה למסלול שיבטיח את מזעור העלות הכלכלית והחברתית, לרבות שיקולים של איכות הסביבה, של

אספקת שירותי האנרגיה למשק וייעול השימוש בה, תוך כדי מזעור הסיכונים הכלכליים והאסטרטגיים והבטחת האמינות וביטחון האספקה של מוצרי נפט. בכך, להביא את משק הדלק הישראלי למבנה ולדרכי פעולה שיהיו דומים למשק מערבי, יעיל ובר-תחרות.

יעד זה לא השתנה, והמשרד פועל במלוא המרץ להשלמת הרפורמה, במטרה להשיגו – ובמלואו.

מסירת מידע לחבר כנסת על-ידי עובד חברת החשמל

חבר הכנסת א' פורז שאל את שר האנרגיה והתשתית ביום ז' באב התשנ"ג (25 ביולי 1993):

ביום 13 בינואר 1992 הגשתי לשר האנרגיה והתשתית שאילתא, שצילומה מצ"ב. על דבר הגשת השאילתא היו פרסומים בכלי התקשורת.

הגיע לידי מידע, שלפיו מר עמוס עדן, יושב-ראש ועד העובדים של מחוז הצפון בחברת החשמל, כינס את עובדי האגף לתכנון תחנות כוח בחברה ואמר לעובדים, כי "העובד שמסר את המידע בקשר לשאילתא עשה מעשה שלא יעשה. מידע מסוג זה צריך להישאר בתוך החברה, ומי שימסור מידע לחברי כנסת יפוטל".

ברצוני לשאול:

1. האם ידוע לו על אספה זו ועל הדברים המיוחסים למר עמוס עדן?
2. האם מסירת מידע לחבר כנסת היא מעשה פסול?
3. מה ייעשה כדי שעובדים בחברת החשמל יוכלו לקיים קשר עם נבחר ציבור ללא חשש לפיטורין?

תשובת שר האנרגיה והתשתית מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. לא.
2. כידוע לחבר הכנסת פורז, אני תומך ותיק בעקרון פומביות המידע וגורס כי העברת מידע לחברי כנסת ולציבור כולו הינה בדרך כלל חיובית ורצויה. עם זאת, כאשר מדובר במשא-ומתן מסחרי של חברה, יכולה מסירת מידע לפגוע בחברה.

3. בפני העובדים פתוחה תמיד הדרך לפנות לנבחר ציבור וכן לגורמי ביקורת בחברה ובדירקטוריון, בלי כל חשש.

סכנה בצינור דלק בחיפה

חבר הכנסת י' לס שאל את שר האנרגיה והתשתית ביום י"ח באב התשנ"ג (5 באוגוסט 1993):

צינור הדלק הלבן, המזרים בנזין, נפט וסולר מבתי-הזיקוק למסוף פי-גלילות, עובר סמוך לצמתים הומים בחיפה וחוצה שכונות מגורים צפופות.

סקר סיכונים שנערך על-ידי חברת "פז הנדסה" קובע, כי תקלה בעת שהצינור מזרים את תכולתו בצומת הצ'ק-פוסט בחיפה עלולה לגרום סכנת חיים ל-600 בני-אדם, כמו כן מסכן הצינור דיירים עד לטווח 300 מטר מהצינור.

ברצוני לשאול:

1. האם ידאג המשרד להעתקת תוואי הצינור משכונות חיפה לאזור ואדי-מילק?

2. אילו אמצעים זמניים ינקוט המשרד לשמירה על ביטחונם של תושבי חיפה עד מציאת פתרון של קבע?

תשובת שר האנרגיה והתשתית מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בעקבות סקר סיכונים שנערך בדצמבר 1990 נבדקות שתי אפשרויות להעתקת צינור הדלק ולהוצאתו מאזורים מיושבים.

האפשרויות הינן: א. העברת הקו במנהרת הכרמל, כאשר זו תיחצב; ב. העתקת הקו לוואדי-מילק. שתי האפשרויות כרוכות בהשקעות של עשרות מיליוני דולרים.

2. בהתאם להמלצות הסקר נקטה חברת "קו מוצרי דלק" אמצעים רבים כדי להבטיח את פעילותו התקינה של הקו.

האמצעים שננקטו הינם: א. העבודה בקו הוקטנה לחצי; ב. הוצב שילוט אזהרה לאורך רצועת הקו, המזהיר מחפירות ברצועה. על השילוט מספר טלפון להודעות דחופות; ג. הוגברו הסיורים של סיירי החברה לאורך הרצועה לפעם בשבוע, במקום פעם בשבועיים, כנהוג בשאר רצועות הקווים; ד. הוגברו בדיקות מערכת ההגנה הקתודית של הקו, שתפקידה למנוע קורוזיה חיצונית של הקו, והן נערכות ארבע פעמים בשנה במקום פעמיים בשנה כנדרש בתקנים.

נוסף על כל אלה שכרה חברת "קו מוצרי דלק" – קמ"ד – את חברת "פז הנדסה" לתכנון התקנת ססתומי ניתוק, אשר ייסגרו אוטומטית במקרה של דליפה מהקו, ויקטינו משמעותית את כמות הדלק שתדלוף.

מערכת בקרה שתזהה חשד של דליפה בקו ותפסיק אוטומטית את השאיבה נמצאת בשלבי סיום של תכנון והתקנה ותפעל החל מחודש אוגוסט השנה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לכבוד שר האנרגיה והתשתית. עלית אל הדוכן כשר המשטרה וירדת כשר האנרגיה והתשתית.

אני מזמינה את סגן שר החקלאות אל הדוכן, להשיב על שאלות רגילות.

דן תיכון (הליכוד):

תגיד, גברתי היושבת-ראש, מה יהיה אם אני אקום ואלך, את תנהלי את הישיבה?

היו"ר א' סלמוביץ:

האמן לי, אני אמשיך לנהל את הישיבה בדיוק על-פי סדר הדיון, שום דבר לא יקרה.

דן תיכון (הליכוד):

ללא חברי כנסת, את צריכה לנעול את הישיבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני רוצה לציין לפרוטוקול, שחבר הכנסת היחיד שנוכח פה, מלבד היושבת-ראש וסגן שר החקלאות, הוא חבר הכנסת דן תיכון. אני מבקשת ממנו שימתין עד שאנעל את הישיבה. תודה.

סגן שר החקלאות ישיב על שאלתא מס' 445, של חבר הכנסת יוסי כץ. חבר הכנסת יוסי כץ אינו נוכח. התשובה תימסר לפרוטוקול.

מניעת הצפות בעמק זבולון

חבר הכנסת י' כץ שאל את שר החקלאות ביום כ"ו בטבת התשנ"ג (19 בינואר 1993):

בשנת 1991 הוצפה העיר קריית-ביאליק כתוצאה מהשיטפונות והעדר ניקוז הולם.

לפיכך הוחל בביצוע פרויקט למניעת הצפות עמק זבולון, הקריות וחיפה.

במהלך הפרויקט הוקמה בקריית-ביאליק סוללה גבוהה, אך לאחר הקמתה התברר שיש צורך להשקיע סכום כסף ניכר לרכישת שרואלי בקרה על פתחי מערכות הניקוז.

ברצוני לשאול:

1. האם בוצעו העבודות שיבטיחו מניעת הצפות בעמק זבולון בכלל ובקריית-ביאליק בפרט?

2. מה הוא לוח הזמנים לסיום העבודות?

3. מה היא עלות העבודות בכלל ועלות רכישת השרואלים (השסתומים) בפרט?

4. מה היא השתתפות משרד החקלאות בפרויקט?

5. כיצד תממן הממשלה את כל עלות הפרויקט?

תשובת סגן שר החקלאות ו' חאג' יחיא:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. העבודות שנעשו להקטנת סיכוני ההצפות בעמק זבולון בכלל ובקריית-ביאליק בפרט כללו טיפול בכל המקורות שגרמו להצפה בחורף 1992: הסדרת מוצא נחל-ציפורי, תיקון והגבהת סוללת תעלת ההגנה, חפירת תעלה חוצצת נוספת, ניקוי והעמקת תעלות שונות, הגדלת מפתחי גשרים, ניקוי והסרת מכשולים בנחל-גדורה, בניית סולל הגנה על השטחים הבנויים בקריית-ביאליק, ניקוי חלקי של מורד נחל-הקישון ועוד.

2. העבודות שתוכננו לקראת עונת 1993 הסתיימו ברובן. ביצוע התוכנית בכללותה יתפרס על פני שלוש עד חמש שנים. הקיץ נעשות עבודות בהיקף של 700,000 ש"ח בגוש זבולון, וכן מתוכננת השנה עבודה בהיקף של 2 מיליוני ש"ח, להסדרת נחל-הקישון.

3. התוכנית הכללית למניעת הצפות בעמק זבולון, עלותה הכוללת כ-40 עד 50 מיליון ש"ח. דרישת התקציב עבור הפרויקט נכללת בתקציבי הניקוז הנדרשים על-ידי משרד החקלאות ממשרד האוצר. השסתומים האל-חוזרים הם חלק בלתי נפרד מהניקוז המקומי. מקור התקציב לרכישתם, הקמתם ותפעולם הוא ממקורות העיריות, המפעלים ומשרד הפנים. העלות הכוללת על-פי הצרכים וסוגי המתקנים נעה בין 0.4 ל-0.7 מיליון ש"ח.

4. מתוך תקציב כולל של למעלה מ-50 מיליון ש"ח, יהיה תקציב משרד החקלאות לפחות 30 מיליון ש"ח. כל העבודה שתבצע בנחל-הקישון תהיה מתקציב משרד החקלאות. בתחום עמק זבולון עצמו, שני-שלישים מהתקציב הנדרש יהיו ממקורות משרד החקלאות, ואילו בניקוז העירוני אין השתתפות תקציבית של משרד החקלאות והוא ממומן על-ידי העיריות, המפעלים ומשרד הפנים. עד כה בוצעה מתקציב משרד החקלאות עבודה בכ-3 מיליוני ש"ח בתחומי עמק זבולון, ועוד כ-3 מיליוני ש"ח בניקוי נחל-הקישון.

5. הפרויקט ימומן מתקציב הניקוז של משרד החקלאות, מתקציב הביצוע של קרן-הקיימת לישראל, וכן מתקציב הרשויות המקומיות. חלוקת התקציב בין הגופים הנדונים תתברר רק לאחר השלמת התכנון.

תוצרת חקלאית של יהודים ביש"ע

חברת הכנסת נ' בלומנטל שאלה את שר החקלאות ביום י"ד באדר התשנ"ג (7 במרס 1993):

מהקריאה ב"דוח כללי על החקלאות והכפר 1991", שהוגש לכנסת על-ידך, בפרק השביעי שבו, המתייחס לחקלאות באזורים יהודה, שומרון ועזה, עולה כי הנתונים הסטטיסטיים המובאים שם נוגעים אך ורק למגזר הערבי באזורים אלה.

ברצוני לשאול:

1. האם הנתונים הכלולים בפרק זה של הדוח מקיפים גם את החקלאות היהודית ביש"ע?

2. אם לא – מה היא הסיבה לכך שחקלאות היהודים באזורים אלה נעדרה מהדוח?

3. מה הוא השטח החקלאי המעובד בידי יהודים לפי סוג היישוב: קיבוץ, מושב שיתופי, יישוב קהילתי, אחר, וכן לפי האזור: יהודה, שומרון ועזה?

4. מה הם סוגי הייצור החקלאי של יהודים ביש"ע?

5. מה הוא הגידול בייצור החקלאי היהודי בשנת 1991 לעומת השנים הקודמות?

6. מה הוא אחוז המועסקים היהודים בחקלאות ביש"ע מתוך כלל התושבים היהודים ביש"ע?

תשובת סגן שר החקלאות ו' חאג' יחיא:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הנתונים הכלולים בפרק על החקלאות באזורי יו"ש ועזה מתייחסים לחקלאות הערבית בלבד.

2. החקלאות היהודית בכל האזורים, לרבות יו"ש ועזה, נכללת בכל פרקי הדוח על כלל חקלאות ישראל.

3. הפעילות החקלאית של ישראלים ביו"ש מתרכזת בעיקר בבקעת-הירדן ובעזה, בגוש-קטיף.

להלן הנתונים: בקעת-הירדן: קיבוצים ומושבים שיתופיים – 8; מס' מושבים – 14; שטח מעובד, קיבוצים – 7,420 דונם; שטח מעובד, מושבים – 15,000 דונם; גוש-קטיף: קיבוצים ומושבים שיתופיים – 3; מושבים – 5; שטח מעובד, קיבוצים – 6,200 דונם; שטח מעובד, מושבים – 15,500 דונם.

4. שטחי ייצור – בקעת-הירדן: ירקות – 6,550 דונם; פרחים וצמחי נוי – 1,680 דונם; מטעים – 11,440 דונם; בשר פטימים – 160 טונות; בשר הודים – 2,770 טונות; חלב – 7.1 מיליוני ליטר. גוש-קטיף: ירקות – 7,950 דונם; פרחים וצמחי נוי – 340 דונם; מטעים – 3,390 דונם; בשר פטימים – 160 טונות; בשר הודים – 560 טונות; חלב – אין.

5. אין לנו נתונים מדויקים, אבל, להערכתנו, הגידול הוא בכ-10%.

6. כ-1,400 מועסקים בחקלאות, מתוך כ-100,000 תושבים.

השלמת קרן למגדלי הפרחים

חבר הכנסת ג' שגב שאל את שר החקלאות ביום י' בתמוז התשנ"ג (29 ביוני 1993):

הסכם הפרחים קובע, כי הענף מבוטח בגובה המחיר הממוצע המשוקלל פו"ב בארבע העונות האחרונות.

הסכם הפרחים במתכונתו הנוכחית קיים משנת 1976. משנת 1985 נחתם כל שנה הסכם, כשסך ההשתתפות הממשלתית לא השתנה, והוא עומד על סכום של 6 מיליוני דולר בלבד.

ברצוני לשאול:

1. האם וכיצד מתעתד משרד החקלאות להשלים את 18 מיליון הדולר החסרים בקופת הפרחים?

2. האם לא היה מן הראוי לשנות את הסכם הפרחים ולהשקיע את 18 מיליון הדולרים בענף שכבר הושקעו בו חצי מיליארד ש"ח?

3. מה ייעשה בעניין זה?

תשובת סגן שר החקלאות ו' חאג' יחיא:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. משרד החקלאות קיים דיונים עם משרד האוצר, בחן את נתוני הענף והציע, לאור זאת ובהתחשב בתנאי הסכם הפרחים, להגדיל את השתתפות הממשלה ל-15 מיליון דולר במקום 6 מיליונים. שר האוצר קיבל, לאחר שיקול דעת, הצעה זו.

2. משרד החקלאות, בהצעת תקציבו לשנה הבאה, כבר הציע לעדכן את ההסכם ולהעלות את רשת הביטחון לייצוא הפרחים. זאת מעבר להשתתפות הממשלה בצורה משמעותית במענקים להשקעות בענף, בהיקף של 40%, וקרנות לקידום השיווק בחוץ-לארץ ועידוד היצוא.

3. כאמור, הסכם הפרחים עודכן בתיאום עם שר האוצר לרמה סבירה ביחס לרווחיות הענף.

השמדת תוצרת חקלאית

חבר הכנסת י' עזרן שאל את שר החקלאות ביום י"ז בתמוז התשנ"ג (6 ביולי 1993):

השנה, כבכל שנה, מושמדות כמויות גדולות של תוצרת חקלאית על מנת לווסת את מחירי השוק.

ברצוני לשאול:

1. מה היא כמות הפירות והירקות שהושמדו בשנה שעברה?
2. מה היא כמות הפירות והירקות העומדים להשמדה בשנה הנוכחית?
3. מה עושה משרד החקלאות על מנת לווסת את גידול התוצר החקלאי ולמנוע זאת?
4. האם נבדקה האפשרות לתרום אותה תוצרת חקלאית למוסדות צדקה וחסד, כגון "יד שרה", אשר יחלקו אותה לקשישים ולעולים חדשים אשר אין ידם משגת לקנות מפרי הארץ, כך שממילא לא יתרום הדבר לשינוי כלשהו במחירי השוק?

תשובת סגן שר החקלאות ו' חאג' יחיא:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. כמות הפירות שהושמדו והועברו להאבסה היתה 1,281 טונות, וכמות הירקות היא 20,000 טונות.
2. כמות הפירות העומדת להשמדה השנה תהיה גדולה בהרבה, וזאת בגלל היבולים הכבדים והמכירות המועטות למגזר הערבי שמעבר ל"קו הירוק". כמות הירקות שעומדת להשמדה בשנת 1993 מוערכת ב-30,000 טונות.
3. אין אפשרות למנוע השמדה בשוק המקומי כתוצאה מבעיות עונתיות, מזג אוויר ושינויים בהיקפי היבולים. משרד החקלאות פועל לעידוד הגידול לייצוא על-ידי מענקים ותמיכות, ועל-ידי כך מוסבים שטחים שבעבר גידלו גידולים עבור השוק המקומי לגידולי יצוא.
4. א. בתחום הירקות, מרבית התוצרת המיועדת להשמדה מועברת לתעשיית שימורים, וכן מתבצעת העברת תוצרת חקלאית למוסדות צדקה, כ"יד שרה", וחלוקה לעולים על-ידי מועצת הירקות במחיר סמלי לכל כמות שהם מעוניינים בה. מאחר שהעודפים מצטברים על-פי-רוב בתקופה קצרה, אין גורמים שמעוניינים לקלוט את כל הכמות.

ב. בתחום הפירות: רוב העודפים מתקבלים על-ידי מועצת הפירות במטעים עצמם בגלל המחיר המינימלי, שלא מאפשר השקעת עבודת קטיפה, כדי שלא לגרום הפסד נוסף לחקלאים. מועצת הפירות מוכנה מאז ומתמיד לספק עודפים הראויים למאכל אדם. כל מוסד המוכר על-ידי משרד הרווחה יכול לקבל עודפים העומדים לרשות מועצת הפירות, וכל הפונה נענה בהתאם למלאים העומדים לרשותה. אין מניעה לשתף את מוסד "יד שרה" בנושא, כמו כל מוסד אחר.

ענף החקלאות נוכח הסגר בשטחים

חבר הכנסת ע' דראושה שאל את שר החקלאות ביום י"ז בתמוז התשנ"ג (6 ביולי 1993):

חקלאי ממושב בגוש-קטיף התאבד בירייה לאחר ששקע בחובות. חקלאים יהודים וערבים אחרים נמצאים במצב של ייאוש כתוצאה מהפסדים הנגרמים להם בשל מחסור בעובדים כתוצאה מהסגר בשטחים ומהצמצום הדרסטי במספר הרשיונות הניתנים לעובדים בחקלאות.

המשבר חמור במיוחד בענפי גידול הירקות, העופות והפרחים.

ברצוני לשאול:

1. כמה עובדים מהשטחים אושרו לעבודה בחקלאות במדינה?
2. מה הם צורכי המשק החקלאי לידיים עובדות מהשטחים?
3. מה הן תוכניות משרד החקלאות במגמה להתגבר על הבעיות הקיימות?
4. האם יתרום ביטול הסגר לפתרון הבעיות של החקלאים במדינה?

תשובת סגן שר החקלאות ו' חאג' יחיא:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. מספר העובדים מהשטחים שאושרו עד ליום 22 ביולי 1993 לעבודה בחקלאות: עזה – 7,000 עובדים; יו"ש – 9,004 עובדים. סך הכול – 16,004 עובדים.

2. צורכי המשק בחקלאות לעובדים מהשטחים לפי חודשים הינם כמפורט: ינואר: פירות – 0; הדרים – 6,000; ירקות – 12,000; פרחים – 7,000; בעלי חיים – 200; סך הכול – 25,200. פברואר: פירות – 0; הדרים – 6,000; ירקות – 11,000; פרחים – 7,000; בעלי חיים – 200; סך הכול – 24,200. מרס: פירות – 0; הדרים – 4,000; ירקות – 10,000; פרחים – 7,000; בעלי חיים – 200; סך הכול – 21,200. אפריל: פירות – 0; הדרים – 2,000; ירקות – 9,000; פרחים – 6,000; בעלי חיים – 200; סך הכול – 17,200. מאי: פירות – 5,000; הדרים – 1,000; ירקות – 8,000; פרחים – 4,000; בעלי חיים – 200; סך הכול – 18,200. יוני: פירות – 8,000; הדרים – 1,000; ירקות – 7,000; פרחים – 3,000; בעלי חיים – 200; סך הכול – 19,200. יולי: פירות – 8,000; הדרים – 1,000; ירקות – 7,000; פרחים – 3,000; בעלי חיים – 200; סך הכול – 19,200. אוגוסט: פירות – 12,000; הדרים – 1,000; ירקות – 6,000; פרחים – 2,000; בעלי חיים – 200; סך הכול – 21,200. ספטמבר: פירות – 8,000; הדרים – 1,000; ירקות – 7,000; פרחים – 3,000; בעלי חיים – 200; סך הכול – 19,200. אוקטובר: פירות – 1,000; הדרים – 1,000; ירקות – 10,000; פרחים – 5,000; בעלי חיים – 200; סך הכול – 17,200. נובמבר: פירות – 0; הדרים – 2,000; ירקות – 11,000; פרחים – 6,000; בעלי חיים – 200; סך הכול – 19,200. דצמבר: פירות – 0; הדרים – 5,000; ירקות – 12,000; פרחים – 7,000; בעלי חיים – 200; סך הכול – 24,200.

3. תוכניות משרד החקלאות להתגבר על הבעיות הקיימות: א. דרישה להגדלת הקצאת העובדים מהשטחים; ב. עידוד עובדים ישראלים בעבודות בענף החקלאות הן על-ידי סבסוד ליום עבודה והן על-ידי השתתפות בהוצאות ההיסעים לעובדים מישראל; ג. מתן אפשרות עידוד הכשרה פנים-מפעלית בענפי החקלאות.

4. כיום אין כמעט בעיות העסקת עובדים מהשטחים במסגרת ההקצאה בחקלאות, וכל דרישה של מעסיקים מתבצעת לפי נוהלי שירותי התעסוקה. דרישות להעסקת עובדים מהשטחים נענות בדרך כלל בחיוב, מלבד בעיות של אי-עמידה בקריטריונים.

הפסקות מים תכופות בבית-ג'ן

חבר הכנסת א' אסעד שאל את שר החקלאות ביום כ"ט בתמוז התשנ"ג (18 ביולי 1993):

תושבי הכפר בית-ג'ן סובלים זה יותר מחודשיים מהפסקות מים בתדירות גבוהה, ובמיוחד בחודשי הקיץ החמים, יוני-יולי, עד כדי כך שהמקומות הגבוהים בכפר אינם מצליחים לקבל מים ישירות מהברז לכמה ימים רצופים.

כפי שידוע לי, המחסור במים נובע מלחץ מים נמוך, כאשר המשאבה המספקת מים, הממוקמת בכפר-ראמה, אין בכוחה לספק את כמות המים הנדרשת לכפר, שתושביו מונים יותר מ-7,000 נפשות.

הנושא הועלה על-ידי ראשי הרשויות בפני שר החקלאות, נציבות המים ו"מקורות". הובטחו טיפול והחלפת המשאבה, אך עד כה טרם נעשה דבר.

יש לציין, שכמות המים המסופקת לכפר בית-ג'ן לא מגיעה ל-50% מהממוצע הארצי לנפש לצריכה ביתית. שר החקלאות, בביקורו בבית-ג'ן לפני כשלושה חודשים לרגל קבלת אזרחות כבוד, הצהיר חגיגית, שמשרדו יטפל בנושא ויממן את החלפת המשאבה.

ברצוני לשאול:

1. מדוע לא נעשה דבר על אף הצורך הדחוף וההכרחי בשינוי המערכת להספקת מים?

2. מדוע מקבלים תושבי הכפר בית-ג'ן רק 50% מצריכת המים, ולא כפי שמקבלים תושבים באזורים אחרים בארץ, העונים על אותם קריטריונים?

תשובת סגן שר החקלאות ו' חאג' יחיא:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בתוכנית הביצוע של חברת "מקורות" כלולים הפרויקטים הבאים: א. בריכה חדשה בכפר ראמה (בריכת יניקה לתחנת השאיבה לבית-ג'ן); ב. יחידת שאיבה חדשה לבית-ג'ן (בכפר ראמה); ג. החלפה וחידוש המשאבה הקיימת באותה תחנה (בכפר ראמה); ד. התקנת תחנת שאיבה חדשה ליד בריכת בית-ג'ן להספקת מים לאזור הגבוה (הפרדת אזורי לחץ).

בימים אלה נחתם הסכם עם כפר ראמה לביצוע הבריכה החדשה, שאמורה לשרת גם את כפר ראמה. ביצוע הבריכה יחל בהקדם, על-ידי מרחב צפון – "מקורות". הקמת יחידת השאיבה החדשה וכן ההחלפה והחידוש של המשאבה בכפר ראמה הסתיימו, לפי לוח זמנים שנמסר לנו מחברת "מקורות" בחודש ספטמבר שנה זו.

תחנת השאיבה החדשה לאזור הגבוה נמצאת בתכנון מפורט לקראת ביצוע.

2. איננו מגבילים אדמיניסטרטיבית את כמויות המים לצריכה ביתית בבית-ג'ן. המגבלות מוכתבות על-ידי ציוד השאיבה כמפורט לעיל. בעתיד, עם שיפור המערכת בתוך חודשים מספר, אנו מקווים כי המצב ישתפר ללא היכר ותושבי בית-ג'ן יוכלו לצרוך מים לצריכה ביתית כמו יתר תושבי הארץ.

הובלת בעלי חיים מסוכנים

חבר הכנסת א' זנדברג שאל את שר החקלאות ביום י"ח באב התשנ"ג (5 באוגוסט 1993):

מפאת המרחק שבין חוות גידול התנינים לבין משחטות התנינים יש צורך להעבירם באמצעות כלי תחבורה בכבישי הארץ.

ברצוני לשאול:

1. האם קיימות הוראות בעניין העברת בעלי חיים מסוכנים ממקום למקום? אם כן – מה הן, ובאיזו דרך מתבצע הפיקוח על ביצוען?
2. האם נספרים התנינים בעת העמסתם בחוות התנינים לפני הובלתם ובעת הורדתם במשחטות?
3. האם אירעו בעבר מקרים שבהם נפלו או הושלכו תנינים מכלי רכב שהובילים? אם כן – האם נחקרו מקרים אלו ומה היו תוצאות החקירה?

תשובת סגן שר החקלאות ו' חאג' יחיא:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. יש הוראות בדבר העברת תנינים. הן נוגעות לשתי חוות הגידול הקיימות כיום בישראל ולגני-החיות המחזיקים בתנינים.

בעת העברת תנינים חיים, יש לסגור את חרטומם בסרט פלסטי רחב ודביק, המונע כל אפשרות שהתנין יפתח את פיו כל עוד לא הוסר ממנו הסרט הדביק בידי אדם.

העברת תנינים חיים היא דבר נדיר יחסית, בעיקר בעת משלוחי יצוא, שבהם, מעבר לסגירת החרטום, ארוזים התנינים בארגזי משלוח, הנבנים על-פי התקן הבין-לאומי להעברת תנינים, כפי שנקבע בהוראות IATA.

2. כן.

3. כן, פעמיים. המקרים נחקרו והוסקו מסקנות. במקרה אחד נפל מרכב אליגטור צעיר, בדרכו משדה התעופה לחמת-גדר. חרטומו היה סגור ונעול בסרט הדבקה כנדרש, ואילולא היה מאותר בידי אדם, דינו היה לגווע ברעב.

המקרה השני קרה בכביש ירושלים-תל-אביב בעת העברת תנינים לתצוגה. בחקירה אותרו האחראים וננקטו נגדם צעדים, שיבטיחו אי-הישנות מקרה כזה בעתיד.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לסגן שר החקלאות.

סגן שר החקלאות ו' חאג' יחיא:

תודה רבה. גברתי היושבת-ראש, אני רוצה להתנצל על שאיחרתי במתן התשובות על השאילתות, והסיבה ידועה היום, מכיוון שאני חליתי באותו יום שבו הייתי צריך להשיב על השאילתות, ולאחר מכן יצאה הכנסת לפגרה. לכן אני מתנצל על האיחור. אני מקווה שלא אחלה, ואז אשיב על השאילתות בזמן.

היו"ר א' סלמוביץ:

אנחנו נאחל לך בריאות טובה. תודה רבה.

חברי הכנסת – ואני מרשה לעצמי לומר "חברי הכנסת", כי בינתיים נוסף חבר הכנסת בא-גד – תם הדיון. הישיבה הבאה – מחר בשעה 16:00. ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 19:36.